

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

110-oji plenarinė sesija, 2015 m. vasario 11–13 d.

2015/C 140/01	Rezoliucija dėl Europos Komisijos 2015 m. darbo programos	1
---------------	---	---

NUOMONĖS

Regionų komitetas

110-oji plenarinė sesija, 2015 m. vasario 11–13 d.

2015/C 140/02	Europos regionų komiteto nuomonė – „Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystė“	7
2015/C 140/03	Europos regionų komiteto nuomonė – Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams.	13
2015/C 140/04	Europos regionų komiteto nuomonė – 2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginė programa	16
2015/C 140/05	Europos regionų komiteto nuomonė – Žalioji MVĮ veiksmų planas ir Žaliojo užimtumo iniciatyva	22
2015/C 140/06	Europos regionų komiteto nuomonė – „Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairės“	28
2015/C 140/07	Europos regionų komiteto nuomonė – Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant ES daugiapakopę teisinės valstybės ir pagrindinių teisių apsaugą	32

III Parengiamieji aktai

REGIONŲ KOMITETAS

2015/C 140/08	Europos regionų komiteto nuomonė – „Žiedinės ekonomikos kūrimas. Atliekų teisės aktų persvarstymas“	37
2015/C 140/09	Europos regionų komiteto nuomonė – Sąveika kaip viešojo sektoriaus modernizavimo priemonė . . .	47

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

110-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2015 M. VASARIO 11–13 D.

Rezoliucija dėl Europos Komisijos 2015 m. darbo programos

(2015/C 140/01)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą dėl 2015 m. darbo programos ir į RK ir Europos Komisijos bendradarbiavimo susitarimą;

1. palankiai vertina Komisijos pasiryžimą užmegzti ryšius su ES piliečiais, kad sustiprintų jų pasitikėjimą ES; atkreipia dėmesį į vaidmenį, kurį šioje srityje gali atlikti Europos miestai ir regionai;
2. palankiai vertina tai, kad Komisijos darbo programoje pabrėžiami subsidiarumo ir proporcingumo principai, ir primena, kad RK vykdo subsidiarumo stebėseną, siekdamas užtikrinti, kad ES teisėkūros veiksmai skatintų didesnę politikos integraciją, t. y. dirbdamas su skirtingų sričių dokumentais; ragina atlikti visų naujų ES iniciatyvų, įskaitant REFIT, sistemingą teritorinio poveikio vertinimą;
3. primena apie savo pasiryžimą dalyvauti visuose teisėkūros ciklo etapuose tose srityse, kuriose jis gali prisidėti pagal savo kompetencijos sritis, ir prašo Komisijos konsultuotis dėl pasiūlymų, kurie teisėkūros proceso metu pakeičiami iš esmės;
4. ragina sukurti tarpinstitucinį aljansą infrastruktūrai modernizuoti ir baigti kurti Europos Sąjungoje, pabrėždamas, kad labai svarbu pašalinti kliūtis, naikinti atotrūkį tarp mazgų ir tinklų, kartu su tarpvalstybinėmis atkarpomis, nes, jo nuomone, Europos teritoriniam vystymuisi ir solidarumui labai svarbus visų regionų ryšys ir pasiekiamumas transporto, energetikos, telekomunikacijų ir skaitmeninės infrastruktūros bei paslaugų požiūriu;
5. ragina Komisiją spręsti Europos bendrosios rinkos likusių spragų klausimą ir ypatingą dėmesį atkreipti į pasienio regionus; šiuo požiūriu prašo Komisijos parengti bendras iniciatyvas, kurios būtų įgyvendinamos pasinaudojant Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG) platforma; ypatingas dėmesys, kaip numatyta SESV, taip pat turėtų būti skiriamas regionams, kuriuose susiduriama su didelėmis ir nuolatinėmis demografinėmis kliūtimis;
6. todėl ragina Europos Komisiją savo iniciatyvose atsižvelgti į konkrečią padėtį atokiausių regionų, kurių ypatumai ir poreikis parengti priemones pagal specialią teisėkūros procedūrą yra aiškiai apibrėžti SESV 349 straipsnyje, siekiant užtikrinti jų visapusišką dalyvavimą Europos bendrojoje rinkoje;

7. palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą prieš atsiimant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, nurodytų darbo programos II priede, sulaukti pastabų iš kitų teisėkūros institucijų ir prašo jam taip pat suteikti tokia galimybę; ragina Komisiją neatsiimti pasiūlymo dėl žiedinės ekonomikos; mano, kad galiojantys atliekų teisės aktai turi būti peržiūrėti kuo anksčiau;

8. remia Komisijos pastangas palengvinti reguliavimo našta siekiant skatinti investicijas, augimą, ir darbo vietų kūrimą, jei tai nesumažintų aukšto Europos socialinės, sveikatos ir aplinkos apsaugos lygio ir vartotojų pasirinkimo galimybių; prašo leisti dalyvauti darbo grupėse dėl Europos teisėkūros supaprastinimo, nes regionų ir vietos valdžios institucijos daugeliu atvejų yra ES teisės aktus įgyvendinančios institucijos;

9. apgailestauja, kad darbo programoje neminimos konkrečios sanglaudos politikos, kaimo plėtros, turizmo pramonės ir aplinkos iniciatyvos; itin apgailestauja, kad nėra naujų iniciatyvų, susijusių su miestų darbotvarke, makroregioninėmis strategijomis, teritorine sanglauda ir demografiniais iššūkiais; ragina Komisiją bendradarbiauti su RK rengiant iniciatyvas šiose srityse;

Užimtumas, ekonomikos augimas ir investicijos

10. atkreipia dėmesį į Europos strateginių investicijų fondą (ESIF), į kurį per artimiausius trejus metus ketinama sukaupti 315 mlrd. eurų papildomų investicijų į strategines sritis;

11. pabrėžia, kad Investicijų planas Europai ir ESIF papildo sanglaudos politiką ir kad stipri naujojo ESIF ir Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI) veiklos programų sinergija bus itin svarbi siekiant užtikrinti investicinių projektų ir regionų bei vietos vystymosi strategijų nuoseklumą; rekomenduoja į projektų atrankos procesą ir į decentralizuotų investicijų forumų organizavimą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas;

12. palankiai vertina tai, kad Komisijos komunikate dėl Stabilumo ir augimo pakte nurodytų lankstumo ribų taikymo atsižvelgiama į RK raginimą nacionaliniam bendram ESIF ir ESI fondų projektų finansavimui netaikyti Stabilumo ir augimo pakto taisyklių; yra įsitikinęs, kad platesnis „nuostatos dėl investicijų“ taikymas labai padėtų šalinti kliūtis, trukdančias pritraukti augimą skatinančių investicijų;

13. susirūpinęs dėl besitęsiančios ES biudžeto mokėjimų krizės ir nuolat didėjančio neapmokėtų sąskaitų skaičiaus. Todėl tikisi, kad Europos Komisija greitai pasiūlys planą, kaip sumažinti susikaupusių neapmokėtų sąskaitų skaičių; tokį planą ji išsipareigojo pateikti pagal institucinį susitarimą dėl 2014 m. biudžeto procedūros. Daugiametės finansinės programos peržiūros antrajame etape turėtų būti suteikta galimybė rasti struktūrinį sprendimą, siekiant, kad susikaupusios neapmokėtos sąskaitos nevirstų ES struktūrine skola. Atliekant peržiūrą reikėtų pertvarkyti ir ES nuosavų išteklių sistemą, siekiant sumažinti nacionalinių ginčų daromą neigiamą poveikį ES lėšoms ir suderinti su strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūra;

14. siūlo, atliekant strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūrą, į makroekonominių rezultatų suvestinę įtraukti investavimo rodiklį;

15. ragina Komisiją taip pat įvertinti naujų 2010 m. Europos priežiūros institucijos taisyklių dėl vietos ir regionų valdžios institucijų investavimo galimybės poveikį;

16. palankiai vertina tai, kad Komisija daug dėmesio skiria kovai su nedarbu, ir pabrėžia, kad šioje srityje būtina imtis ryžtingų priemonių aktyviai bendradarbiaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms ir jų asociacijoms; sveikina Europos Komisiją 2015 m. vasario 4 d. pateikus pasiūlymą 2015 m. skirti 1 mlrd. EUR siekiant smarkiai padidinti išankstinį finansavimą, kurį valstybės narės gauna pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą ir ragina Europos Komisiją surengti struktūruotą dialogą su Regionų komitetu ir su teritorinėmis asociacijomis ieškant sprendimo, kaip būtų galima geriau įgyvendinti Europos jaunimo garantijų sistemą vietose;

17. ragina Komisiją ir valstybes nares į peržiūrėtą strategiją „Europa 2020“ įtraukti teritorinį aspektą, o Europos semestrą suderinti su ilgalaikiais strategijos „Europa 2020“ tikslais; ragina Komisiją užtikrinti subnacionalinių valdžios institucijų dalyvavimą peržiūrint ekonomikos valdymo procesus, įskaitant Europos semestrą; mano, kad išteklių naudojimo efektyvumas yra svarbus strategijos „Europa 2020“ elementas siekiant tvaraus augimo, ir ragina Komisiją bei valstybes nares nustatyti išteklių naudojimo efektyvumo pagrindinį tikslą;

18. apgailestauja, kad strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūra, kurią buvo tikimasi paskelbti 2015 m. vasario mėn., yra atidėta; ragina Komisiją kuo greičiau pateikti savo pasiūlymus dėl strategijos peržiūros.

Bendroji skaitmeninė rinka

19. pabrėžia, jog siekiant didinti regioninės verslo sistemos konkurencingumą, labai svarbu baigti kurti bendrąją skaitmeninę rinką, pirmiausia skatinant investicijas į informacines ir ryšių technologijas; pabrėžia, jog svarbu skubiai panaikinti skaitmeninį miesto ir kaimo vietovių Europoje atotrūkį, vystyti naujas, patikimas ir visiems prieinamas viešąsias e. paslaugas ir e. valdžia paslaugas bei įgyvendinti priemones, skirtas didinti piliečių skaitmeninį raštingumą, iniciatyvas, numatančias būtinus mechanizmus, kurie padeda šalinti kai kurių Europos regionų vietovėms kylančias demografines problemas; siūlo geriau įgyvendinti Skaitmeninę darbotvarkę stiprinant kasmetinio skaitmeninio forumo teritorinį aspektą;

Energetikos sąjunga, klimato kaita ir aplinkos politika

20. palankiai vertina siūlomą energetikos sąjungos strateginę programą ir ragina naująją strategiją grįsti realistiškais vietos ir regionų sprendimais energetikos, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos bei darnaus vystymosi srityse; prašo Komisijos sudaryti RK galimybę labiau prisidėti nagrinėjant vietos ir regionų valdžios institucijoms svarbiausius aspektus energijos tiekimo saugumo, atsinaujinančių išteklių energijos, energijos vidaus rinkos ir išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo, visų pirma mažmeninių energijos rinkų ir įperkamos energijos, taip pat decentralizuotos energijos gamybos, naujo energetikos valdymo, piliečių, kaip energijos vartotojų ir gamintojų, įgalinimo srityse; taip pat prašo Komisijos įtraukti RK į Piliečių energetikos forumo ir Pažangiųjų miestų programos veiklą;

21. pabrėžia svarbų miestų ir regionų indėlį į energijos tiekimą ir jo saugumo klausimų sprendimą ir energetikos politikos ateitį bei energetikos sąjungos vaidmenį bei siūlo sudaryti strateginę Komisijos, EIB ir RK partnerystę siekiant parengti konkrečius veiksmų planus;

22. prašo Komisijos įtraukti RK į pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rengimą siekiant įgyvendinti 2030 m. klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinį;

23. pabrėžia, kaip svarbu įtraukti regioninę sistemą siekiant užtikrinti veiksmingesnį sisteminių energetikos ir klimato politikos valdymą;

24. ragina Komisiją sustiprinti ir įtraukti Merų paktą į „Mayors Adapt“ iniciatyvą ir pratęsti jų galiojimo laiką po 2020 m., kad būtų užtikrintas būtinas energetikos ir klimato politikos klausimų koordinavimas; pabrėžia svarbų šios iniciatyvos vaidmenį sutelkiant vietos ir regionų valdžios institucijas ir siekia aktyviai dalyvauti ateityje šių priemonių kūrime;

25. nori prisidėti prie ES pozicijos 21-ajai JT BKKK šalių konferencijai COP21 Paryžiuje rengimo ir ragina Komisiją įtraukti RK į visas susijusias derybas ir veiklą;

26. mano, kad Komisija 2015 m. turėtų pateikti komunikatą dėl žemės kaip išteklių naudojimo, atlikti išsamią ES biologinės įvairovės strategijos laikotarpio vidurio peržiūrą ir parengti naują pasiūlymą dėl direktyvos dėl teisės kreiptis į teismą aplinkos klausimais ir pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl aplinkosauginio tikrinimo ir vykdymo užtikrinimo, tačiau būtina atidžiai patikrinti, ar nauji pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ar jų nuostatos atitinka subsidarumo ir proporcingumo principus;

27. palankiai vertina tai, kad Europos Komisijos 2015 m. darbo programoje pabrėžiama glaudesnė partnerystė su regionais ir miestais siekiant geriau įgyvendinti aplinkos teisės aktus; todėl tikisi paspartinti RK ir Europos Komisijos jungtinės techninės bendradarbiavimo aplinkos srityje platformos veiklą, kaip buvo paminėta ES 2014–2020 m. 7-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje;

28. dar kartą ragina Komisiją pasiūlyti priemonių subalansuotai pieno rinkai užtikrinti, kai 2015 m. kovo 31 d. baigs galioti pieno kvotos, siekiant išvengti neigiamų socialinių ir ekonominių pasekmių ir pavojaus ilgalaikėms investicijoms į šį sektorių;

Vidaus rinka

29. nurodo, kad jei ES nori išsaugoti konkurencinį pranašumą pasaulio ekonomikoje, būtina skatinti investicijas į inovacijas ir stiprinti Europos pramonę;

30. ragina imtis su žaliaja knyga „Tradicinė europiečių praktinė patirtis turi būti panaudota kuo vaisingiau. Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams“ susijusios tolesnės veiklos ⁽¹⁾;

31. palankiai vertina tai, kad daug dėmesio skiriama MVĮ ir atkreipia dėmesį į jų indėlį į augimą ir darbo vietų kūrimą regionų ir vietos lygiu ES; pabrėžia, kad yra pasirengęs bendradarbiauti kuriant regioninių MVĮ atstovų tinklą; laukia naujų pasiūlymų dėl kapitalo rinkų sąjungos siekiant padėti pagerinti MVĮ galimybes gauti finansavimą;

32. palankiai vertina Komisijos išpareigojimą pateikti darbo jėgos judumo dokumentų rinkinį, į kurį turėtų būti įtrauktas pasiūlymas persvarstyti Darbuotojų komandiravimo direktyvą; ragina Komisiją toliau patikslinti, kuriais atvejais laisvo judėjimo teise pasinaudoję piliečiai turi teisę į socialinę apsaugą ir kitas išmokas; ragina Komisiją taip pat atsižvelgti į neigiamą darbo jėgos judumo poveikį, pavyzdžiui, protų nutekėjimą ir gebėjimų neatitiktį;

33. siekiant stiprinti socialinę ekonomiką ir socialinį verslą ES, ragina Komisiją pateikti pasiūlymų dėl Europos savidraudos draugijų ir asociacijų įstatų ir persvarstyti pasiūlymą dėl Europos kooperatinės bendrovės statuto ir išsaugoti savo pasiūlymą dėl Europos fondo statuto;

34. ragina Komisiją toliau stengtis užtikrinti, kad **finansų sektorius** taptų saugesnis ir galėtų geriau atlikti savo realiosios ekonomikos finansavimo vaidmenį; itin laukia pasiūlymo dėl finansų įstaigų, kurios nėra bankai, pertvarkymo;

Ekonominė ir pinigų sąjunga

35. palankiai vertina Komisijos ketinimą peržiūrėti ekonominę ir pinigų sąjungą, įskaitant jos socialinį metmenį, ir ragina Komisiją glaudžiai bendradarbiauti su RK, kad būtų pateikta konkrečių pasiūlymų;

36. palankiai vertina Komisijos tikslą dėti daugiau pastangų kovojant su mokesčių slėpimu ir mokestiniu sukčiavimu ir pereiti prie sistemos, kai šalis, kurioje gaunamas pelnas būtų ir apmokestinimo šalis; remia Komisijos pastangas pateikti pasiūlymą dėl automatinio mokesčių institucijų pasikeitimo informacija apie tarpvalstybinius mokesčių srities sprendimus;

Laisvosios prekybos susitarimai

37. ragina Komisiją parengti strateginį dokumentą, kuriame būtų nubrėžti platesni ES politikos tikslai, kurie nustatytų didesnio skaidrumo ir konsultavimosi standartus derybų metu ir užtikrintų naudingą patekimą į rinką, aukštą aplinkos apsaugos ir socialinių standartų propagavimą ir nepažeidžiamą visapusiško visų lygių valdžios institucijų, teikiančių viešąsias paslaugas, savarankiškumo principą;

38. remia nesenas Komisijos pastangas padidinti prekybos susitarimų, visų pirma Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo (TTIP), skaidrumą; tvirtina, kad nedidelio masto vietos ir regionų ekonomika neturėtų nukentėti nuo derybų rezultatų, kad ir toliau reikėtų apsaugoti regiono mastu prekės ženklais paženklintus maisto produktus ir kad bus išsaugoti ES ir valstybių narių Europos sveikatos ir aplinkos standartai bei teisinės struktūros ir procedūros; tikisi, kad valstybių narių kultūros ir žiniasklaidos suverenitetas bus užtikrintas aiškiai išbraukiant kultūros ir žiniasklaidos klausimus iš derybų įgaliojimų; prašo, skaidriai ir nuolat informuoti Komitetą, kad jis galėtų atlikti savo tarpininko tarp Europos Sąjungos ir vietos bei regionų valdžios institucijų vaidmenį;

⁽¹⁾ COM(2014) 469 final.

39. ragina Komisiją pakviesti RK į tolesnes derybas dėl prekybos paslaugomis susitarimo (angl. TiSA), kuris turi pakeisti Bendrąjį susitarimą dėl prekybos paslaugomis (GATS), atsižvelgiant į tai, kad derybos dėl tokių bendrųjų nuostatų, pvz., taikymo srities, apibrėžčių, patekimo į rinką, nacionalinio režimo ir su paslaugų teikimu susijusių išimčių, priklauso vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai;

40. ragina Komisiją parengti komunikacijos strategiją, skirtą informuoti žmones apie galimą teigiamą tokių prekybos susitarimų naudą kasdieniam Europos piliečių gyvenimui;

Teisingumo erdvė ir pagrindinės teisės

41. atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą užtikrinti vienodas galimybes neįgaliesiems, vyrams ir moterims, tačiau apgailestauja, kad nenumatoma konkrečių naujų iniciatyvų;

42. remia Komisijos pastangas sukurti visapusišką Europos migracijos politiką, kurią įgyvendinant būtų apsaugotos ES sienos, kovojama su prekyba žmonėmis ir nelegalia imigracija, kartu gerbiant migrantų pagrindines teises, sukuriant saugius ir teisėtus būdus imigrantams patekti į Europos Sąjungą, stiprinant bendradarbiavimą su kilmės ir tranzito šalimis, kuriant tikrą solidarumą tarp ES valstybių narių ir skatinant Europos konkurencingumą gerinant migrantų galimybę įnešti savo indėlį į ES valstybių narių ekonomikos vystymą;

43. ragina parengti suderintą imigracijos politiką ir pabrėžia, kad siūlomas naujas požiūris į migraciją turi apimti priemones, atspindinčias svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ir gebėjimą priimti ir integruoti migrantus remiantis solidarumo principu;

44. ragina Komisiją kartu su RK pradėti konsultacijas su vietos ir regionų valdžios institucijomis siekiant geriau įvertinti vietoje esamas problemas prieš skelbiant naujas Europos iniciatyvas ir teisės aktus;

ES kaip pasaulinio masto veikėja

45. palankiai vertina Komisijos ketinimą peržiūrėti Europos kaimynystės politiką, prie kurios RK prisidės per ARLEM ir CORLEAP; ragina sustiprinti ES ir vietos bei regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo mechanizmus ir programas; taip pat ragina sustiprinti iniciatyvas, remiančias decentralizacijos procesus šalyse partnerėse; siūlo išplėsti Vietos administravimo priemonės programos taikymo sritį į ją įtraukiant visas šalis partneres;

46. palankiai vertina Komisijos ketinimą paskelbti Komunikatą dėl tvaraus vystymosi tikslų po 2015 m. ir yra pasirengęs prisidėti prie vietos ir regionų valdžios institucijų, kaip pagrindinių partnerių decentralizuoto vystomojo bendradarbiavimo srityje, savo patirtimi ir iniciatyvomis; pareiškia norą dalyvauti rengiant ES poziciją pasaulinėse derybose ir iniciatyvas 2015-iesiems Europos vystomojo bendradarbiavimo metams.

Valdymas ir pilietybė

47. palankiai vertina Europos Komisijos įsipareigojimą pasiūlyti naują tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros ir reiškia norą jame dalyvauti;

48. labai palankiai vertina tai, kad teikiamas prioritetas biurokratijos mažinimui; siekiant didinti poveikį, bus itin svarbu veiksmingai nustatyti biurokratinės kliūtis, visų pirma padedant vietos ir regionų valdžios institucijoms bei įmonėms;

49. mano, kad pasitikėjimo Europos Sąjunga atkūrimas yra labai svarbus prioritetas ir ragina Europos Komisiją toliau vystyti institucijų bendradarbiavimą decentralizuotos komunikacijos srityje; toliau skatins aktyvią ES pilietybę ir stebės Reglamento dėl Europos piliečių iniciatyvos persvarstymą;

50. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos ketinimą pasiūlyti naują tarpinstitucinį susitarimą, į kurį įtraukta Taryba, dėl privalomo skaidrumo registro, ir prašo Komisijos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto siekiant sukurti tokį registrą remiantis SESV 352 straipsniu. Iš vietos ir regionų valdžios institucijų ir joms atstovaujančių asociacijų neturėtų būti reikalaujama registruotis šiame registre, kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos yra neatsiejama ES daugiapakopės institucijų sistemos, kurios atstovai yra demokratiškai išrinkti piliečių ir neatspindi šališkų interesų, dalis;

51. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

110-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2015 M. VASARIO 11–13 D.

Europos regionų komiteto nuomonė – „Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystė“

(2015/C 140/02)

Pranešėjas: Markus Töns (DE/PES), Šiaurės Reino-Vestfalijos žemės parlamento narys
Pamatinis dokumentas:

I. BENDROSIOS PASTABOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. primena, kad Europos Sąjunga (ES) nėra tik ekonominė bendrija – tai veikia vertybių bendrija, kuri, kaip nurodyta ES Pagrindinių teisių chartijos preambulėje, daugiausia dėmesio savo veikloje skiria žmogui ir prisideda prie bendrų vertybių plėtotės kartu gerbdama Europos tautų kultūrų ir tradicijų įvairovę bei valstybių narių nacionalinį savitumą ir jų nacionalinių, regioninių ir vietos institucijų sandarą;
2. pabrėžia, kad Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimas galėtų suteikti labai reikalingą postūmį Europos ekonomikai, paskatinti didelį Europos BVP augimą ir naujų, kokybiškų darbo vietų kūrimą;
3. primena, kad susitarus dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės abiejose Atlanto pusėse būtų sukurtos visiems valdymo lygmenims, įskaitant vietos valdžios institucijas, privalomos taisyklės, kurios būtų taikomos maždaug 820 mln. žmonių ir kurios būtų orientyras ateityje visiems būsimiems dvišaliams ar daugiašaliams prekybos ir investicijų susitarimams, įskaitant Susitarimą dėl prekybos paslaugomis (TiSA); taigi šios derybos yra labai svarbios visiems ES ir JAV piliečiams, todėl jos turi būti vedamos sąžiningai ir skaidriai kuo labiau atsižvelgiant į piliečių interesus;
4. palankiai vertina tai, kad derybiniuose nurodymuose pripažįstama derybų šalių teisė „patvirtinti, išsaugoti ir taikyti priemones, kurių reikia siekiant legitimų politikos tikslų – apsaugoti visuomenę, aplinką ir visuomenės sveikatą, užtikrinti finansų sistemos vientisumą ir stabilumą, skatinti viešąjį saugumą, skatinti ir ginti kultūrų įvairovę“;
5. atkreipia dėmesį į tai, kad derybose dėl Transatlantinės laisvosios prekybos susitarimo nagrinėjamos sritys, kurios patenka į visų valdymo ir administravimo lygmenų, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, kompetencijos sritį, ir, atsižvelgdamas į šį svarbų susitarimo regionų ir vietos matmenį, ragina Europos Komisiją įtraukti jį, kaip ES regionų ir vietos lygmens atstovų asamblėją, į Europos Komisijos Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės patariamąją grupę (angl. *TTIP Advisory Group*), siekiant užtikrinti, kad vietos ir regionų lygmuo dar ankstyvuoju etapu būtų įtrauktas į derybas ir galėtų jose dalyvauti;
6. tačiau apgailestauja, kad Europos Komisija iki šiol nepakvietė Europos regionų komiteto būti patariamąsios grupės nariu kartu su pilietinės visuomenės atstovais;

7. pabrėžia, jog ir ateityje būtina išsaugoti šiuo metu užtikrinamą valstybės reguliavimo veikslių laisvę, visų pirma nustatant apsaugos standartus ir užtikrinant visuotinės svarbos paslaugas. Veikslių laisvės užtikrinimas visų pirma būtinas viešosioms komunalinių paslaugų įmonėms, nes jos teikia visuotinės ekonominės svarbos paslaugas. Komitetas kartu pabrėžia Sutartyse įtvirtintą regionų ir vietos savivaldos gerbimo principą;
8. prieštarauja pasiūlymui dėl glaudesnio bendradarbiavimo reguliavimo srityje, kuris ES, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų teisėkūros procedūros teisės aktų rengimo ar priėmimo etapu prekybos ir investicijų partneriui suteiktą privilegijuotą teisę pareikšti nuomonę arba galimybę reikalaujant teisės aktų poveikio laisvajai prekybai analizės užvilinti teisėkūros procedūrą;
9. pabrėžia, kad šis susitarimas būtų naudingas įvairaus dydžio įmonėms, visų pirma MVĮ, kurios neturi reikiamų finansinių, teisinių ar kitokių priemonių, kad susidorotų su skirtingomis taisyklėmis ir kitomis kliūtimis prekybai;
10. mano, kad Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystė galėtų būti galimybe ES paskatinti augimą ir užimtumą abipusiškai atveriant rinkas prekybai prekėmis, paslaugoms, investicijoms, taip pat viešuosius pirkimus, šalinti reguliavimo nuostatas ir netarifines kliūtis;
11. atkreipia dėmesį į tai, kad esant vidutiniškai 2 proc. muito mokesčiams, visų pirma Europos Komisijos siejamus lūkesčius su augimo skatinimu būtų galima patenkinti derinant reguliavimo nuostatas ir šalinant netarifines kliūtis;
12. tačiau pažymi, kad toks pasaulinio masto susitarimas ne tik suteikia galimybių, bet ir kelia riziką, ir, atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijų demokratinis dalyvavimas ir kompetencija turi būti išsaugoti;
13. palankiai vertina ES Tarybos sprendimą paskelbti derybų įgaliojimus dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės. RK apgailestauja dėl to, kad tai įvyko tik praėjus keletui mėnesių po to, kai tai buvo atskleista internete, o taip pat ir dėl to, kad derybų įgaliojimų apribojimai ir toliau išlieka gana dideli. Šiuos apribojimus reikėtų sumažinti siekiant užtikrinti geresnį visuomenės informavimą apie derybų padėtį;
14. be to, atkreipia dėmesį į tai, kad atsižvelgiant į ES ir JAV susitarimo aprėptį turi būti užtikrinta demokratinė derybų stebėseną, ir todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad derybos vyktų kuo skaidriau. Konkrečiai tai reiškia, kad visi esminiai dokumentai turi būti skelbiami ir derybiniai nurodymai, kai tik galima, turi būti laiku, suprantama forma ir laisvai prieinami regionų ir vietos valdžios institucijoms, visoms susijusioms visuomenės grupėms ir visiems Europos Sąjungos piliečiams; šiuo požiūriu palankiai vertina tai, kad valstybės narės, kurios vienbalsiai sprendžia dėl su prekybos susitarimais susijusių derybų dokumentų paskelbimo, 2015 m. sausio mėn. pavedė Europos Komisijai paskelbti pirmuosius ES pasiūlymų įvairiose derybų srityse tekstus;
15. pabrėžia, kad Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimas yra mišrus susitarimas, kuriam turi pritarti Europos Parlamentas ir ratifikuoti visos 28 Europos Sąjungos valstybės narės, o pagal kai kurių valstybių narių teisę tam reikia ne tik nacionalinio parlamento, bet ir regionų lygmeniui atstovaujančios vyriausybės, parlamento ar rūmų pritarimo;
16. ragina apsvastyti galimybę į ES ir JAV susitarimą įtraukti nuostatą dėl peržiūros, kad prireikus būtų galima patikrinti priimtų susitarimų veiksmingumą ir juos pakeisti;
17. prašo Komisijos dėti pastangas, kad Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarime būtų įtvirtintas pozityvusis sąrašas, ir nepritaria negatyviajam sąrašui bei vadinamajai negrįžimo sąlygai;

18. mano, kad Europos Sąjungos gyventojams sukurti aukšto lygio Europos apsaugos standartai yra vienas iš laimėjimų, kurių reikėtų labiausiai saugoti, ir ragina užtikrinti, kad jokių būdu nebūtų galima sumažinti ES valstybėse narėse taikomų įstatyminių standartų, pavyzdžiui, gyvybės apsaugos, produktų saugos, sveikatos, socialinės apsaugos, aplinkos, klimato, maisto produktų ir gyvūnų apsaugos, taip pat vartotojų ir duomenų apsaugos teisių, intelektinės nuosavybės bei darbuotojų teisių, taip pat standartų tvirtam viešųjų paslaugų pagrindui užtikrinti – šiuos standartus reikia stengtis toliau tobulinti; pritaria nuomonei, kad šių esminių sričių reguliavimas turi išlikti išimtinė kompetentingų Europos ir nacionalinių institucijų teise;

19. ragina, kad derybų šalys stengtųsi tobulinti šiuos standartus arba galimai perimtų arba pripažintų atitinkamai aukštesnius šalies partnerės apsaugos standartus; be to, ragina užtikrinti, kad ateityje būtų galima nevaržomai pagerinti šiuos apsaugos standartus; turi būti sukurtas mechanizmas, kad būtų galima atitinkamai juos pritaikyti atsižvelgiant į naujausias mokslines išvadas;

20. pabrėžia, kad atsargumo principas yra vienas esminių Europos aplinkos, sveikatos ir vartotojų apsaugos principų, kuriais remiantis ankstyvuju etapu imamasi išankstinių veiksmų siekiant išvengti pavojaus žmonių sveikatai, gyvūnams ir augalams arba žalos aplinkai. Todėl Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad Transatlantinės laisvosios prekybos susitarimas negali susilpninti ES galiojančio atsargumo principo, visų pirma tokiose srityse kaip aplinkos, sveikatos, maisto produktų ir vartotojų apsauga;

21. be to, patvirtina, kad reikėtų susitarti dėl visų smulkių susitarimo klausimų ir negalima vėliau, apeinant demokratišką teisėkūros procesą, perkelti reguliavimo klausimų specialiai sukurtoms ekspertų grupėms;

22. apgailestauja, kad pasaulinis slaptųjų tarnybų, be kitų, JAV Nacionalinės saugumo agentūros ir draugiškų slaptųjų tarnybų iš ES valstybių atliekamas elektroninės komunikacijos stebėjimas, dešifravimas ir vertinimas ilgam laikui sumažino Europos piliečių pasitikėjimą privalomais tarptautiniais duomenų apsaugos standartais; todėl ragina susitarimo šalis garantuoti teisę į privatumo apsaugą ir piliečių laisvės ir teisės apsaugos (taip pat internete) užtikrinimą;

23. primygtinai reikalauja, kad derybos dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės turėtų būti susietos su ES ir JAV išsamaus susitarimo dėl duomenų apsaugos sudarymu;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad ES teisynas (*acquis communautaire*) apima privalomas nuostatas, susijusias su Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) standartais, darbo apsauga ir produktų sauga, ir atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad ir vykstant tolesnėms deryboms dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės aiškiai numatyta, kad reikia laikytis pagrindinių TDO darbo standartų ir EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms;

25. prieštarauja tam, kad esamos ir būsimos darbuotojų teisės, pavyzdžiui, dalyvavimo teisė, įmonių santvarkos teisė ir kitos darbuotojų teisės taikant Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimą būtų laikomos netarifinėmis kliūtimis; be to, ES valstybės narės darbo rinkos reguliavimas, socialinės apsaugos sistemos, darbo santykių subjektų nepriklausomumas, asociacijų laisvė, teisė streikuoti, minimalus darbo užmokestis ir kolektyvinės sutartys turi ir ateityje likti konkrečios valstybės narės kompetencijos sritis;

26. palankiai vertina, kad remiantis ES derybų įgaliojimais „turėtų būti išlaikyta aukšta ES viešųjų paslaugų kokybė laikantis SESV ir visų pirma Protokolo Nr. 26 dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų ir atsižvelgiant į ES įsipareigojimus šioje srityje, įskaitant GATS“, tačiau daro nuorodą į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) bendrąsias nuostatas, kuriomis remiantis, „Sąjunga gerbia valstybių narių lygybę prieš Sutartis bei nacionalinį jų savitumą, neatsiejama nuo pagrindinių politinių bei konstitucinių jų struktūrų, įskaitant regioninę ir vietos savivaldą“ (SESV 4 straipsnio 2 dalis);

27. tvirtai pabrėžia, kad turi būti užtikrintas ir vietos valdžios institucijų organizacinis suverenumas kaip viena iš svarbiausių vietos savivaldos teisės sričių, ir kad turi būti galima, atsižvelgiant į vietos sąlygas ir vietos rinkėjų valią, nevaržomai grąžinti savivaldybėms viešųjų paslaugų teikimą, t. y. savivaldybių viešosioms įstaigoms teikiant viešąsias paslaugas net ir tada, jei šios paslaugos buvo privatizuotos;

28. ypač nori priminti, kad Komisijos derybų įgaliojimai nepažeidžia konstitucinės teisės nustatytos veiksmų laisvės, o tai reiškia, kad reikia paisyti to, ką valstybės narės mano, jog būtina saugoti visuomenės labui;

29. patvirtina, kad remiantis ES derybų įgaliojimų 20 punktu neįtrauktos paslaugos, kurios teikiamos vykdant vyriausybės pavestas funkcijas, ir ragina patikslinti, kad tuo remiantis į derybas neįtraukiamos paslaugos, kurios pagal atitinkamos susitarimo šalies ar atitinkamo nario teisę teikiamos vykdant vyriausybės pavestas funkcijas;

30. prašo išaiškinti, ar viešosios paslaugos, kurios minimos ES derybų įgaliojimų 19 punkte, yra tokios paslaugos, kurioms, remiantis atitinkamos susitarimo šalies ar atitinkamo nario teise, taikoma speciali reglamentavimo tvarka arba kurios yra susijusios su specialiais įpareigojimais, kurie atsižvelgiant į visuotinę svarbą pavedami paslaugų teikėjams nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu; tai gali apimti, pavyzdžiui, aprūpinimą vandeniu ir energija, atliekų ir nuotekų šalinimą, gelbėjimo paslaugas, viešosios sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas, viešąjį keleivinį transportą, būsto statybą, urbanizaciją ir miesto plėtros priemones;

31. ragina Komisiją dėti pastangas, kad, remiantis ES derybų įgaliojimų 19 punktu, viešosioms paslaugoms būtų taikoma horizontalioji išimtis ir netaikomi jokie su patekimo į rinką principu ir nacionaliniu režimu susiję įpareigojimai; be to, viešųjų paslaugų srityje ragina užtikrinti visiems susitarimo šalių sektoriams ir esamoms bei būsimoms priemonėms sąlygą riboti paslaugų ir paslaugų teikėjų skaičių, paslaugų teikėjams nustatyti specialius įpareigojimus ir atsižvelgiant į visuotinę svarbą reguliuoti šių paslaugų teikimą;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad, jo manymu, nėra būtina dar labiau atverti rinką visų pirma iš keleto šaltinių finansuojamoms švietimo paslaugoms, pavyzdžiui, ikimokyklinio ugdymo, vidurinio lavinimo ir aukštojo mokslo srityse, taip pat suaugusiųjų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo srityse, nes, remiantis daugiašaliu Bendruoju susitarimu dėl prekybos paslaugomis, paslaugų srityje jau numatyti įvairūs įpareigojimai dėl liberalizavimo;

33. palankiai vertina Europos Komisijos ataskaitą, parengtą po viešos konsultavimosi procedūros dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmo; laiko tai dar viena svarbia pastanga, kurias deda JAV ir Komisija, siekdamas užtikrinti skaidresnes derybas dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės ir išklausti daugiau suinteresuotųjų subjektų nuomonių; primygtinai ragina Komisiją į šio konsultacijų proceso rezultatus būtinai atsižvelgti galutiniam šios susitarimo nuostatos vertinime, nes konsultacijų metu buvo gauta 150 000 pareiškimų, rodančių daugumos nesutikimą su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmu; taip pat palankiai vertina tai, kad naujos sudėties Komisija nepritaris tam, kad ES valstybių narių teismo praktika būtų ribojama nustatant specialią tvarką investuotojams teikti ieškinį, ir kad ir šiomis sąlygomis turėtų būti taikomi teisinės valstybės ir lygybės prieš įstatymą principai;

34. tvirtai pritaria tam, kad Komisija teiktų tolesnius pasiūlymus, kaip pagerinti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmo skaidrumą ir sąžiningumą;

35. ypač atkreipia dėmesį į tai, kad kompetentingus teismus aplenkiančios investuotojų apsaugos taisyklės ir investuotojų bei valstybės ginčų sprendimo mechanizmai tarp ES ir JAV yra susiję su didele rizika ir nėra laikomi būtiniais. Transatlantinės laisvosios prekybos susitarimas neturi pažeisti Europos teisyne; tikisi, kad bus užtikrinta Europos Sąjungos, jos valstybių narių parlamentų ir vyriausybės veiksmų laisvė ir tokiu būdu išsaugotos jų piliečių demokratinės galimybės daryti įtaką, o investuotojų ginčai bus sprendžiami nacionaliniuose teismuose;

36. pabrėžia, kad arbitražo teismai negali abejoti demokratiškai legitimomis ir teisinės valstybės principais grindžiamomis politinėmis ir administracinėmis priemonėmis, o ypač vėliau dėl jų reikalauti atlyginti žalą, ir kad dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarime numatytų investuotojų apsaugos išlygų jokių būdu negali būti tiesiogiai ar netiesiogiai ribojama valstybės reguliavimo teisė;

37. pažymi, kad sudarant transatlantinės prekybos ir investicijų susitarimą ar kitus ES prekybos susitarimus negali būti abejojama teisinio taupomųjų kasų ar regioninių bankų viešosios atsakomybės reguliavimo priemonėmis: jos nei kliudo patekti į rinką, nei yra diskriminuojančios;

38. atkreipia dėmesį į tai, kad jau dabar 85 proc. Europos Sąjungos paskelbtų viešųjų konkursų gali dalyvauti JAV įmonės, tačiau ES atstovai gali dalyvauti tik 32 proc. JAV viešųjų konkursų; be to, ši disbalansą dar labiau sustiprina JAV federalinėms valstijoms skirta sistema, suteikianti „galimybę pasirinkti“, todėl šiame susitarime turės būti propaguojamos lygios abiejų šalių galimybės, kurios visų pirma duos naudos Europos MVĮ, nes šios galės dalyvauti JAV viešuosiuose pirkimuose;

39. pabrėžia, kad negali būti abejojama Europos viešųjų pirkimų teisės standartus nustatančiais aspektais, kurie akivaizdūs regionų ir vietos lygmens įgyvendinimo metu, pavyzdžiui, kai laikomasi darbo teisės, socialinių ir kolektyviniuose susitarimuose numatytų standartų, vykdomi žalieji viešieji pirkimai arba atsižvelgiama į mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), nes tai užtikrina, kad skiriant pirkimo sutartį geriausias sąlygas pasiūliusiam konkurso dalyviui galima atitinkamai atsižvelgti ne tik į kainą, bet ir į kitus kriterijus, pavyzdžiui, socialinius ir tvarumo aspektus;

40. norėtų priminti Komisijai, kad derybose dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės reikia daug dėmesio skirti darbuotojų sveikatos ir saugos standartams;

41. pažymi, kad reikia užtikrinti ES viešųjų pirkimų teisės išimčių taikymą, kaip numatyta įvairiose viešųjų pirkimų ir koncesijų direktyvose (ribinės vertės, vidinis pirkimas, savivaldybių bendradarbiavimas, sektorių išimtis, pavyzdžiui, taikomos vandens sektoriui arba gelbėjimo paslaugoms);

42. palankiai vertina tai, kad pirmą kartą į ES laisvosios prekybos susitarimą įtraukiamas MVĮ skirtas skyrius ir kad Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystėje siekiama visų pirma MVĮ palengvinti patekimą į atitinkamą rinką, taip pat prekybą ir investavimą abipus Atlanto, visų pirma sumažinant arba šalinant netarifines kliūtis, kurios labiausiai apsunkina MVĮ veiklą; bus padidintas teisinis tikrumas, visų pirma paslaugų sektoriaus MVĮ, taip pat sustiprinta intelektinės nuosavybės teisių apsauga, o tai savo ruožtu bus irgi naudinga nedidelėms įmonėms;

43. baiminasi, kad standartų įvairovė aplinkos apsaugos, socialinės darbuotojų apsaugos, valstybės pagalbos, patentavimo procedūrų, energetikos ir kitose srityse nepaskatintų ES regionuose veikiančių pavienių įmonių veiklos, gamybos ir kt. perkėlimo į JAV, nes ten yra mažesnės sąnaudos, pavyzdžiui, susijusios ne tik su energija, atsinaujinančiųjų išteklių finansavimu, CO₂ išmetimu, darbuotojams taikomais socialiniais standartais, bet ir moksliniais tyrimais ir technologine plėtra, visų pirma dėl greitesnių patento suteikimo procedūrų ir kt.;

44. pabrėžia, kad būtent muitai, pernelyg aukšti administraciniai reikalavimai ir sudėtingos ir pernelyg daug darbo ir sąnaudų reikalaujančios audito ir atitikties įrodymo procedūros dažnai atgraso MVĮ pradėti prekybą su partneriais iš JAV. Europos Sąjungoje yra daugiau kaip 20 mln. MVĮ, kuriose dirba du trečdaliai visų privačiojo sektoriaus darbuotojų. Numatytas tarifinių ir netarifinių patekimo į rinką ir prekybos kliūčių šalinimas suteiktų MVĮ geresnių eksporto galimybių, taigi, atsirastų ir daugiau užimtumo galimybių;

45. patvirtina, kad Europoje dauguma valstybių narių nepritaria genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) auginimui, importui ir perdirbimui;

46. ragina užtikrinti, kad žemės ūkiui bus numatytos specialios taisyklės, kurios neleis į ES įvežti tam tikrų produktų; tai visų pirma pasakytina apie produktus, kurie neatitinka ES ženklavimo direktyvos, produktus, kuriuose yra GMO arba kurie iš jų pagaminti, gyvūnus, kuriuos auginant naudojami augimą skatinantys hormonai, taip pat maisto produktų, pagamintų iš klonuotų gyvūnų, patekimą rinkai. Tai taikytina ir maisto produktams, kurie apdorojami ES draudžiamomis medžiagomis, arba kurių sudedamosios dalys nepakankamai paženklintos;

47. pabrėžia, kad žemės ūkio biologinė įvairovė yra maisto produktų gamybos pagrindas, ir atkreipia dėmesį į tai, kad dėl planuojamo Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo negali būti ribojamas senųjų augalų sėklų naudojimas, sumažėti tradicinių kultūrinių augalų ar kliudoma aukštos kokybės ir ekologiškam žemės ūkiui;

48. ragina įtraukti atskirą geografinių nuorodų skyrių siekiant išsaugoti Europos standartus ir sukurti geografinių nuorodų apsaugos taisykles abiejose teisinėse sistemose ir Europos ir JAV pavadinimų abipusio pripažinimo sistemą, pavyzdžiui, pateikiant konkrečius duomenis apie bendrąjį produkto pavadinimo naudojimą ir (arba) jo gamybos vietą;

49. ypač atkreipia dėmesį į tai, kad ir ateityje valstybės narės, regionų ir vietos lygmuo turi galėti naudotis bet kuria reguliuojamąja ir finansine priemone, skirta išsaugoti ir propaguoti kultūrinę įvairovę, laisvę ir žiniasklaidos pliuralizmą, taip pat išsaugoti ir plėtoti audiovizualines ir kitas atitinkamas paslaugas, kad būtų patenkinti bet kurios visuomenės demokratiniai, socialiniai ir kultūriniai poreikiai, nepriklausomai nuo naudojamos technologijos ar platinimo platformos; valstybių narių suverenumą kultūros ir žiniasklaidos srityje reikia išsaugoti iš derybinių įgaliojimų aiškiai pašalinant kultūrą ir žiniasklaidą;

50. viliasi, kad derybų partneriai, atsižvelgdami į šio laisvosios prekybos susitarimo poveikį pasaulio mastu, siekia nustatyti teisingas ir tvarias prekybos taisykles, kurios nekenks abipusėms ES ir JAV pastangoms vystymosi srityje siekiant pagerinti besivystančių šalių padėtį ir kurios bus dedamos prisiimant visuotinę atsakomybę ir solidarizuojantis su besivystančiomis šalimis;

51. pabrėžia, jog būtina rinkti, analizuoti, vertinti ir tvarkyti išsamius ir palyginamus duomenis, kurie padėtų nuspėti arba parodytų Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo poveikį vietos ir regionų lygmeniui, **ypatingą dėmesį skiriant atokiausiems regionams**, kad ateityje būtų galima tiksliau ekstrapoliuoti statistinius duomenis ir pateikti ekonomines prognozes, ir kad šiuo klausimu reikia paskelbti moksliskai pagrįstą tyrimą.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams

(2015/C 140/03)

Pranešėja:	Maria Luisa Coppola (IT/PPE), Veneto regiono tarybos narė
Pamatinis dokumentas:	Žalioji knyga „Tradicinė europiečių praktinė patirtis turi būti panaudota kuo vaisingiau. Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams“ COM(2014) 469 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. teigiamai vertina konsultaciją, pradėtą paskelbus žaliaja knyga „Tradicinė europiečių praktinė patirtis turi būti panaudota kuo vaisingiau. Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams“, ir primena, kad ES sutarties 3 straipsnyje Europos kultūros paveldo apsauga ir turtinimas pripažįstama vienu svarbiausių tikslų siekiant vidaus rinkos vystymosi, kad SESV 118 straipsniu siekiama užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą bendrojoje Sąjungos vidaus rinkoje ir kad SESV 169 straipsniu užtikrinama vartotojų teisių apsauga (įskaitant teisę į informaciją);
2. pripažįsta, kad Europos socialinio ir kultūros paveldo apsaugą galima užtikrinti ir pasinaudojant amatininkų ir pramonės praktine patirtimi, istoriškai sukaupia ES regionuose, ir kad teisinga informacija apie amatininkų dirbinius ir pramonės gaminius gali būti naudinga užtikrinant vartotojų teisių apsaugą;
3. mano, kad Europos regionuose yra labai daug ne žemės ūkio produktų, gaminamų pasinaudojant tradicine praktine patirtimi (kurią dažnai puoselėja labai mažos ir mažos įmonės), ir kad tinkamas šių produktų potencialo išnaudojimas ir apsauga galėtų prisidėti prie ES vietų ir regionų ekonominio ir socialinio vystymosi, taip pat sustabdyti nepageidaujamą klastojimo ir imitavimo reiškinių;
4. pritaria, kad turi būti laikomasi geografinių nuorodų (GN) apsaugos, nurodytos Sutartyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS), kuri taikoma visoms Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) valstybėms narėms;
5. prašo Europos Komisijos aktyviai įtraukti RK ir su juo konsultuotis tolesniame procese, kai bus išanalizuoti konsultacijos dalyvių atsakymai, atsižvelgiant į svarbų Komiteto, kaip vietos ir regionų valdžios institucijų atstovo, vaidmenį ir į GN vietos ir regioninį pobūdį;

Visapusiškas geografinių nuorodų panaudojimas. Kokią naudą būtų galima gauti geografinės nuorodos apsaugą pradėjus taikyti ir ne žemės ūkio produktams

6. pabrėžia, kad ES Teisingumo Teismas patvirtino, kad GN yra intelektinės nuosavybės teisė⁽¹⁾ ir kad GN apsaugos sistema yra priskiriama išimtinai ES kompetencijai. Todėl mano, kad būtina imtis veiksmų ir sujungti į vieną suderintą Europos sistemą visas šiuo metu kai kuriose valstybėse narėse taikomas skirtingas sistemas⁽²⁾;

⁽¹⁾ Žr. bylą C-3/91, Turrón de Jijona, 37 punktą, arba Prosciutto di Parma, C-108/01, 64 punktą.

⁽²⁾ Belgija (tik Valonija), Bulgarija, Kroatija, Estija, Prancūzija, Vokietija, Latvija, Lenkija, Portugalija, Čekija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Ispanija (tik Mursijos regionas) ir Vengrija.

7. primena, kad diskusijose dėl galimybės šią nuorodą taikyti ir ne žemės ūkio produktams privalu tinkamai atsižvelgti į GN naudojimo žemės ūkio produktams patirtį;

8. mano, kad didesnė ir suderinta ne žemės ūkio produktų GN apsauga padėtų sustiprinti vidaus rinką dėl įvairaus teigiamo tiesioginio (didesnės galimybės pasinaudoti skatinimo fondais ir darbo vietų išsaugojimas ekonomiškai pažeidžiamose vietovėse) ir netiesioginio (turizmo skatinimas) poveikio, kaip nurodyta ir Europos Komisijos žaliojoje knygoje;

9. mano, kad GN apsaugos taikymas ne žemės ūkio produktams gali būti naudingas ir vartotojams, kurie turėtų dar vieną priemonę, padedančią jiems sąmoningai pasirinkti produktą (nepaisant gausios produktų pasiūlos rinkoje), lengviau atskirti autentišką, originalų ir kokybišką gaminį;

10. pabrėžia, kad suderinta ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsauga galėtų būti naudinga ir ES santykiams su trečiosiomis šalimis. Kadangi suderinta sistema sustiprintų ES pozicijas derybose dėl prekybos susitarimų ir leistų užtikrinti geresnę savo produktų apsaugą užsienio rinkose;

11. pritaria požiūriui, kad ne žemės ūkio produktų GN apsauga gali padėti išsaugoti Europos vietovių ir regionų tradicinę kultūrą ir meno paveldą, ir siūlo įtraukti su įmonių socialine atsakomybe susijusius aspektus į būsimas produkto specifikacijas siekiant sustiprinti šių produktų gamybos galimybes kurti socialinį kapitalą jų gamybos vietovėse;

GN apsaugos ES lygmeniu galimybės

12. tikisi, kad pavyks sukurti paprastesnę ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos sistemą, palyginti su žemės ūkio produktams taikoma sistema, kuri dėl nuolatinių papildymų šiuo metu apima labai daug GN rūšių, kas kartais gali trikdyti vartotojus;

13. norėtų, kad ne žemės ūkio produktų GN ženklai būtų paprasti ir lengvai atpažįstami ir kad tekstas juose būtų pateiktas produkto kilmės šalies kalba ir (arba) anglų kalba;

14. mano, kad kaip ir žemės ūkio produktų GN atveju naujoji ne žemės ūkio produktų GN apsaugos sistema turėtų padėti užtikrinti nuorodų su pavadinimais, kurie nėra geografiniai, bet nedviprasmiškai susiję su konkrečia vieta, apsaugą, kartu atsižvelgiant į apsaugos išimtis, kurios jau numatytos TRIPS;

15. pabrėžia, kad kompleksinis žemės ūkio produktų GN apsaugos modelis yra tinkamesnis, nei sektorinis modelis, kadangi bendras visoms produktų rūšims taisyklės neabejotinai paprasčiau valdyti ir įmonėms, ir nacionalinėms, regionų ir vietos valdžios institucijoms;

16. pabrėžia, kad ne žemės ūkio produktų GN atveju turėtų būti nustatyti ne daugiau kaip dvejų lygmenų ryšiai su teritorija, kurie atitiktų dabartinį žemės ūkio produktų GN ženklinių: saugomos kilmės vietos nuorodos (stipresnis ryšys – SKVN) ir saugomos geografinės nuorodos (silpnesnis ryšys – SGN);

17. norėtų, kad būsimose produktų specifikacijose (kurios yra lemiamas veiksnys registruojantis dėl GN apsaugos) būtų pateikta informacija apie gamybai naudotas žaliavas, gamybos procesą, paaiškinta produkto sąsaja su teritorija ir nurodyta galima įmonės socialinė atsakomybė (užtikrinanti išipareigojimų teritorijos atžvilgiu laikymąsi);

18. pabrėžia, kad kriterijai, kuriuos turės atitikti gamintojai norėdami gauti GN statusą, neturėtų tapti kliūtimi produktų inovacijoms ar gamybos proceso veiksmingumo gerinimui;

19. primena, kad vienas GN tikslų – tai garantuoti produkto kokybę vartotojams ir mano, kad, nors neįmanoma nustatyti vienodus produktų kokybės kriterijus, būtų naudinga numatyti priemones, kuriomis būtų galima patikrinti, ar laikomasi produktų specifikacijų visą apsaugos laikotarpį. Šiuos patikrinimus galėtų vykdyti regionų valdžios institucijos (arba viešojo ir privačiojo sektorių partneriai, pvz., kai kurie prekybos ir pramonės rūmai);

Apsaugos stiprinimo būdai

20. mano, kad sukurti bendrą ES ne žemės ūkio produktų GN apsaugos sistemą būtų tinkamesnis sprendimas, nei įvairių nacionalinių teisės aktų suderinimas, kadangi toks sprendimas būtų teisingesnis ir užtikrintų galimybę laikytis bendrų terminų visoje ES;
21. siūlo numatyti valstybės narėms, kuriose jau taikoma ne žemės ūkio produktų GN apsaugos sistema, trumpą pereinamąjį laikotarpį ir atitinkamas nuostatas, numatančias dviejų sistemų sambūvį (pvz., iki 2020 m. pabaigos), o vėliau galutinai pereiti prie bendros ES sistemos;
22. mano, kad ne žemės ūkio produktų GN įregistravimo procedūra turi būti privaloma, grindžiama dviejų žingsnių sistema (šiuo metu taikoma žemės ūkio produktų GN), pagal kurią vietos ypatumai būtų tikrinami regionų lygmeniu, o bendri visoje ES galiojantys kriterijai – ES lygmeniu;
23. pabrėžia, kad registracijos GN registre procedūrai turėtų būti numatyti aiškūs maksimalūs ir įstatymu nustatyti terminai, kad nedrausmingos valdžios institucijos nevilkintų proceso ir nekeltų kliūčių gamintojams;
24. mano, kad visų pirma teisė prašyti įregistruoti ne žemės ūkio produktų GN turi būti suteikta gamintojams, jų asociacijoms ir pramonės ir prekybos rūmams, tačiau taip pat būtų teisinga numatyti galimybę ypatingais ir tinkamai pagrįstais atvejais tokią teisę suteikti tik atskiram gamintojui, vienai vietai ar regiono institucijai arba vartotojų asociacijai. Tiems patiems teisę prašyti įregistruoti GN turintiems subjektams turėtų būti suteikta ir teisė prašyti pradėti prieštaravimo procesą;
25. pabrėžia, kad atsižvelgiant į dabartinę nacionalinių biudžetų padėtį, būtų galima numatyti gamintojų, norinčių gauti GN statusą, mokesčių, tačiau su sąlyga, kad tai būtų tik vienkartinis sąnaudas atitinkantis mokestis ir vienodai taikomas visoje ES;

Apsaugos taikymo sritis

26. siūlo, kad ne žemės ūkio produktų GN apsaugos lygis būtų toks pats, kaip TRIPS 23 straipsnyje numatytas vynų ir spiritinių gėrimų GN apsaugos lygis, kadangi taip būtų užtikrinta tinkama gamintojų teisių apsauga;
27. rekomenduoja, taikyti viešąją arba mišrią (viešąją-privačią) ne žemės ūkio produktų GN teisių naudojimo stebėsenos sistemą, tačiau abiem atvejais reikėtų pasinaudoti vietos ir regionų valdžios institucijų, kurios yra tiesiogiai susijusios su vietovėmis, žiniomis;
28. supranta, kad jei ne žemės ūkio produktų GN apsaugos sistema bus sėkmingai taikoma, gali padidėti rizika, kad konkurentai imsis padirbinėjimo ar imitavimo veiklos. Todėl reikėtų numatyti skubias apsaugos procedūras, kurios padėtų greitai nustatyti ir pašalinti padirbtus produktus ar produktų imitacijas;
29. mano, kad ne žemės ūkio produktų GN apsaugos laikotarpis turėtų būti neribotas, tačiau vis dėlto reikėtų numatyti galimybę panaikinti apsaugą tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios numatytos žemės ūkio produktų GN;
30. mano, kad galimas ne žemės ūkio produktų GN ir prekės ženklų konfliktas turėtų būti sprendžiamas tokiomis pačiomis priemonėmis kaip ir žemės ūkio produktų GN atveju;
31. galiausiai pabrėžia, kad RK, turėdamas aukštą vietos ir regionų politikos sričių valdymo kompetencijos lygį, mano, kad reikėtų dar labiau stiprinti ir išplėsti rekomendacijas kurti ES ne žemės ūkio produktų GN apsaugos sistemą, ir prašo Europos Komisijos pateikti teisėkūros pasiūlymą šiuo klausimu.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

Europos regionų komiteto
pirmininkas

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – 2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginė programa

(2015/C 140/04)

Pranešėjas:	Mauro D'Attis (IT/PPE), Brindizio tarybos narys
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginė programa“ COM(2014) 332 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Europos Komisijos komunikato dėl naujos 2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) strateginės programos tikslą laikytis su užimtumu susijusių strategijos „Europa 2020“ tikslų tiek ES, tiek tarptautiniu lygmeniu propaguojant aukštus darbo sąlygų standartus, tačiau kelia klausimą, kodėl Komisija nenumato konkrečių teisėkūros veiksmų pačioje strateginėje programoje, ypač raumenų ir griaučių sistemos ligų bei kancerogenų klausimais;
2. todėl pritaria Europos Parlamento raginimui Europos Komisijai:
 - įgyvendinti ir remti patikros dėl asbesto ir jo registravimo modelį laikantis Direktyvos 2009/148/EB 11 straipsnio nuostatų;
 - atlikti galimybės parengti saugaus asbesto pašalinimo iš visuomeninių pastatų veiksmų plano poveikio vertinimą ir ekonominės naudos analizę ir
 - teikti informaciją ir gaires privačių namų savininkams, skatinant juos veiksmingai – atlikti savo patalpų patikrą dėl ATM ir įvertinti riziką;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Komisija elgiasi prieštaringai toliau kurdama 2014–2020 m. ES DSS strateginę programą ir kartu 2015 m. darbo programoje paskelbdama, kad galbūt atšauks pasiūlymą dėl direktyvos, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų užtikrinti geresnę nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų saugą ir sveikatą;
4. pripažįsta, kad svarbu ES lygmeniu koordinuoti su DSS susijusios rizikos šalinimo priemones ir užtikrinti nuolatinį ir progresyvų darbo sąlygų gerinimą;
5. pažymi, kad įgyvendinta dauguma ES 2007–2012 m. strategijoje numatytų šios srities iniciatyvų, nors ir nebuvo nustatyta privalomų ir išmatuojamų tikslų ir konkrečių terminų;
6. pabrėžia, kad darbdavių ir darbuotojų atstovai turi atlikti esminį ir svarbų vaidmenį kuriant sveikatos ir saugos politiką Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, ir ragina Komisiją sprendimų priėmimo procese stiprinti socialinį dialogą;

7. pritaria Komisijos sprendimui naujoje strateginėje programoje nurodyti tris pagrindinius uždavinius: i) esamų teisės aktų laikymasis; ii) su darbu susijusių ligų prevencijos, įskaitant naujos ir atsirandančios rizikos prevenciją, gerinimas; iii) atsakas į demografinius pokyčius;

8. pritaria Europos Parlamentui, kad ekonomikos krizė nėra dingstis mažiau dėmesio skirti prevencijos politikai, ir pabrėžia DSS, kaip vienos iš pagrindinių darbuotojų teisių, svarbą ⁽¹⁾;

9. apgailestauja, kad vietos ir regionų valdžios institucijos vangiai dalyvauja Europos Komisijos strategijoje, ir prašo Komisijos užtikrinti šių institucijų oficialų dalyvavimą prisiimant išpareigojimus šioje srityje ir pripažinti jas kaip svarbius darbdavius ir pagrindinius institucinius subjektus;

10. pabrėžia, kad dėl savo partnerystės ir ryšių su vietos įmonėmis, vietos ir regionų valdžios institucijos gali atlikti svarbų vaidmenį integruodamos teisės aktus, skatindamos prevencijos kultūrą ir tinkamą prevencinių standartų taikymą ir remdamos atstovavimą ir su sauga susijusių teisių kolektyvinį gynimą;

Dėl Europos Komisijos nurodytų septynių pagrindinių strateginių tikslų

A. Toliau stiprinti nacionalines strategijas

11. siūlo paskirti Europos centrinį iniciatyvinį komitetą, atsakingą už darbuotojų sveikatos ir saugos klausimų nustatymą, koordinavimą ir veiksmų vystymą (pageidautina, kad jo veiklą koordinuotų Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra, EU-OSHA), taip pat siekiant veiksmingiau atlikti iniciatyvų orientavimo ir stebėsenos vaidmenį valstybėms narėms taikant ES teisės aktus. Šis iniciatyvinis komitetas turėtų:

— veikti kaip tinklas, koordinuojantis ir sukuriantis sinergiją tarp kompetencijos sričių, kurios šiuo metu paskirstytos įvairioms Europos (visų pirma Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūrai (EU-OSHA) ir Eurofound), nacionalinėms, regionų ir vietos institucijoms, kurių kompetencijos sritys ir funkcijos turi būti iš naujo nustatytos atsižvelgiant į svarbius per pastaruosius penkiolika metų įvykusius pokyčius;

— atlikti nuolatinio konsultavimosi ir vystymo forumo vaidmenį bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ES lygmeniu ir jiems dalyvaujant, kad būtų galima susidaryti bendrą ir įvairiapusį vaizdą apie padėtį DSS srityje;

— siekiant išvengti papildomų išlaidų ir kartu atsižvelgti į dabartinę išlaidų peržiūrą (angl. „*spending review*“), pasinaudoti tik žmogiškaisiais ištekliais ir esamomis DSS srityje jau veikiančių Europos ir nacionalinių institucijų tinklo erdvėmis, infrastruktūros įranga ir pan.;

12. mano, kad reikia nedelsiant imtis veiksmų siekiant spręsti darbuotojų teisių ribojimo problemas ir imtis efektyvių veiksmų siekiant sumažinti DSS srities teisės aktų, modelių ir jų taikymo skirtumus, kurie yra vienas veiksnių, galinčių sukelti ES rinkoje socialinio dempingo ir nesąžiningos konkurencijos regionuose atvejus;

13. pritaria Komisijos ketinimui persvarstyti nacionalines strategijas atsižvelgiant į naująją programą ir, bendradarbiaujant su Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA), sukurti duomenų bazę, kurioje būtų sukauptos visos nacionalines DSS strategines programas; Šį darbą reikia atlikti glaudžiai tariantis su Europos socialiniais partneriais;

14. yra įsitikinęs, kad būtina skatinti prevencijos kultūrą (įgyvendinant mokyklinio ugdymo, mokymosi, profesinio ir tęstinio mokymo iniciatyvas) ir rimtą bei šiuolaikišką verslo kultūrą, paremtą įsitikinimu, kad nuo asmenų kokybės priklauso pramonės procesų ir produktų kokybė;

⁽¹⁾ Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos darbuotojų sveikatos ir saugos strategijos (2013/2685(RSP)).

15. mano, kad labai svarbus mokymas apie rizikos prevenciją darbo vietoje, kuris yra naudingas ir darbuotojams, ir pačioms įmonėms;
16. pritaria Komisijai, kad supažindinimas su DSS prasideda mokykloje, ir pritaria rekomendacijai labiau atsižvelgti į mokymo programas;
17. palankiai vertina Komisijos pastangas didinti visuomenės informuotumą ir pabrėžia vaidmenį, kurį šioje srityje turi atlikti vietos ir regionų valdžios institucijos;
18. labai pritaria veiksnių finansavimui nuo 2014 m. ir prašo numatyti *ad hoc* paramos formas vietos ir regionų valdžios institucijų, visų pirma atstovaujančių regionams, kuriuose visuomenės sveikatos sistema neveiksminga arba kurie susiduria su demografiniais iššūkiais, pateikiamiems projektams;

B. Supaprastinti DSS teisės aktų taikymą, visų pirma labai mažoms ir mažoms įmonėms

19. atsižvelgdamas į horizontaliojo subsidarumo principą sutinka, kad reikia pasirūpinti pagalba įmonėms, kuri leistų nustatyti techninius ir organizacinius DSS sprendimus;
20. pritaria Komisijai, kad techninę ir finansinę paramą reikia teikti interaktyviai internetinei rizikos vertinimo priemonei OiRA⁽²⁾ ir kitoms techninėms, mokslinėms ir informacinėms valstybių narių priemonėms, visų pirma prioritetiniams sektoriams ir labai mažoms ir mažoms įmonėms;
21. remia Komisijos veiksmus, kuriais skatinama keistis gerąja patirtimi su MVĮ, gausiančiomis didesnių įmonių paramą MVĮ rangovų-tiekėjų-pirkėjų grandinėje, siekiant pagerinti DSS;
22. ragina MVĮ atžvilgiu vykdyti labiau integruotą politiką (finansinės paskatos, geresnės sąlygos gauti ESF ir ERPF lėšas, techniniu ir moksliniu požiūriu griežtos praktinės rizikos vertinimo priemonės, partnerystė);
23. ragina skatinti kapitalo investicijoms taikomų mokesčių ir metinių priežiūros sąnaudų panaikinimo įmonėms, įdiegusioms DSS valdymo sistemas ir priemones, politiką vadovaujantis reglamentavimo srityje kompetentingų valdžios institucijų gairėmis ir metodais;
24. todėl ragina sukurti Europos planą, pagal kurį įmonės būtų skatinamos įgyvendinti DSS valdymo sistemų diegimo ir priežiūros projektus pasinaudojant garantijų fondo lėšomis, kad būtų sudarytos palankios sąlygos gauti banko kreditą ir paskatinta techninės pagalbos įmonėms, ypač MVĮ, veikla, kurioje dalyvautų ir EU-OSHA;

C. Užtikrinti, kad valstybės narės tinkamiau taikytų DSS teisės aktus

25. pritaria 2014 m. sausio 14 d. Europos Parlamento rezoliucijoje išdėstytoms priemonėms ir rekomendacijoms dėl veiksmingos darbo inspekcijos kaip darbo sąlygų gerinimo Europos Sąjungoje strategijos;
26. palankiai vertina Vyresniųjų darbo inspektorių komiteto (VDIK), teikiančio valstybių narių darbo inspekcijoms ir už sveikatą ir saugą atsakingų organų pareigūnams rekomendacijas ir koordinuojančio jų veiklą, ir kuriam suteikiamos atitinkamos priemonės ir išteklių;
27. pritaria, jog svarbu, kad administracijos pareigūnai, atsakingi už darbuotojų saugos ir sveikatos sąlygas darbo vietose, padėtų užtikrinti teisės aktų laikymąsi, ir pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį skatinant jų mokymą ir tikisi, kad bus numatyti konkretūs audito modeliai labai mažoms ir mažoms įmonėms, kad joms netektų nepakeliamą administracinę ir finansinę naštą;

⁽²⁾ <https://osha.europa.eu/it/topics/oira>

28. turėtų būti objektyviai įrodytas veiksmų, skirtų užtikrinti, kad būtų geriau laikomasi taisyklių, veiksmingumas, ypatingą dėmesį skiriant gamybos sektoriams, kuriuose yra reali sveikatos ir saugos taisyklių pažeidimo rizika; šiais veiksmais būtina užtikrinti, kad visų pirma bus laikomasi galiojančių teisės aktų dėl kancerogenų, tokių kaip asbestas, poveikio, dėl darbo vietoje labiausiai paplitusių ligų, tokių kaip, raumenų ir griaučių sistemos ligos, su stresu susijusios ligos ir kiti kvėpavimo takų susirgimai, pavyzdžiui, lėtinės obstrukcinės plaučių ligos;

29. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas atlikti svarbesnį vaidmenį vykdam teritorijų kontrolę laipsniškai didinant jų kompetenciją, visų pirma prižiūrint viešųjų pirkimų ir subrangos sutarčių sistemą, kuri yra viena iš mažiausiai apsaugotų sričių;

30. siūlo skatinti regionų ir vietos valdžios institucijas keistis gerąja patirtimi šioje srityje;

31. pritaria, kad, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, Vyresniųjų darbo inspektorių komitetu (VDIK) ir Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu (DSSPK), reikia įvertinti skiriamų sankcijų ir administracinių baudų bei kitų netradicinių stebėsenos būdų efektyvumą, jeigu viešajam sektoriui bus suteikta galimybė dalyvauti šių organų darbe;

32. mano, kad sprendimas sukurti Europos darbuotojų migrantų sveikatos apsaugos platformą yra aktualus ir strateginis, kadangi dėl globalizacijos ir jos nulemtų socialinių bei demografinių pokyčių, visų pirma migracijos reiškinių, poveikio valstybės narės turi vis mažiau galimybių imtis veiksmų;

D. Galiojančių teisės aktų supaprastinimas

33. pritaria Pagrindų direktyvos 89/391/EEB įtraukimui į REFIT programą⁽³⁾, dėl kurios 2011 m. Komisijos iniciatyva atlikta apklausa dėl dešimties labiausiai MVĮ veiklą sunkinančių teisės aktų⁽⁴⁾;

34. mano, kad sankcijų mechanizmus būtina derinti su norminimu atsižvelgiant į kiekvieną tikslą, numatant aiškias taisykles ir veiksmingas bei lanksčias procedūras, pabrėžiant socialiniams partneriams atstovaujančių dvišalių struktūrų vaidmenį, kurie, jei tinkamai įtraukti ir jei vykdo pavestą vaidmenį, gali naudingai padėti teisės aktais nustatytiems subjektams įgyvendinti prevencijos programas;

35. remia pastangas į DSS teisės aktų vertinimą įtraukti galimus rizikos vertinimo supaprastinimo ir (arba) administracinės naštos ir dokumentų kiekio mažinimo veiksmus, tačiau kartu būtina užtikrinti, kad darbuotojų saugos lygis nesumažės;

36. mano, kad kai kuriuose sektoriuose, pavyzdžiui, labai mažų įmonių, gali būti parenkamos ir taikomos priemonės, tokios kaip rizikos vertinimo interneto sąveikioji priemonė (angl. OiRA), kurios padėtų atlikti rizikos analizę. Kriterijai ir parametrai turi būti pagrįsti tikslu vertinimu ir rizikos valdymu, kuo labiau supaprastinti ir nustatyti bendradarbiaujant su atsakingomis institucijomis siekiant sukurti supaprastintas rizikos vertinimo ir valdymo priemones, taikant ir savanoriško įvertinimo formas;

37. mano, kad DSS valdymo sistemas sunku ir sudėtinga taikyti ir dėl administracinių formalumų, kurie kartais susiję ne su viešuoju standartizavimu, o su tarptautinių standartų laikymusi. Pripažįsta saugą užtikrinančių subjektų profesionalumą, tačiau mano, kad tai neturėtų sukelti dar didesnių kliūčių įmonėms, ypač mažesnėms. Šiuo tikslu siūlo Europos mastu atlikti DSS kokybės sertifikavimo lyginamąją analizę ir ja remiantis nustatyti savanoriško pobūdžio ES standartą ir minimalius įvykdomus reikalavimus;

E. Spręsti darbo jėgos senėjimo ir atsirandančių naujų rizikos rūšių problemas

38. yra įsitikinęs, kad DSS apsaugos užtikrinimo veiksmai turi būti įgyvendinami vadovaujantis prevenciniu ir holistiniu požiūriu, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp gamybos, darbo ir aplinkos ir grindžiami geriausiais turimais medicininiais ir moksliniais duomenimis;

⁽³⁾ COM(2012) 746.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/smes/top10report-final_en.pdf

39. atkreipia dėmesį į su asbestu susijusias patologijas, kvėpavimo takų ir odos ligas, vėžio susirgimus, astmą, lėtines obstrukcines ligas, raumenų bei griaučių sistemos ligas, su stresu susijusius susirgimus ir kitus lėtinius susirgimus, ir pabrėžia, kad būtina vykdyti kruopščią esamos ir naujos rizikos, kurią kelia naujos medžiagos ir produktai, analizę;

40. mano, kad mokslinio netikrumo atveju reikia laikytis prevencinio požiūrio į pramonėje naudojamų naujų medžiagų, produktų ir technologijų sveikatai keliamos rizikos valdymą;

41. mano, kad:

— turi būti atsižvelgta į darbuotojų sveikatą ir psichologinę būseną vykdant restruktūrizavimą ir diegiant naujas technologijas bei darbo metodus;

— reikėtų išsamiai įvertinti poveikio darbuotojams ir visuomenei riziką, įskaitant ekonomines sąnaudas ir naudą;

— atsargumo principas turi būti grindžiamas rizika ir tinkamai įvertintas, kol nėra platesniu moksliniu pagrindu paremtų ir Europos centrinės iniciatyvinės grupės techniškai pripažintų duomenų;

42. atkreipia dėmesį į didėjantį dirbančių moterų skaičių ir moterų ir vyrų profesinės veiklos skirtumus (darbo pobūdis, skirtingomis sąlygomis patiriama rizika), turinčius įtakos sveikatai ir saugai;

43. rekomenduoja įvairinti darbuotojų apsaugos priemones siekiant užtikrinti jų veiksmingumą tiek moterims, tiek vyrams atsižvelgiant į atliekamo darbo pobūdį, taip pat subjektyvius ir objektyvius sąlygų, kuriomis patiriama rizika, skirtumus;

44. pritaria, kad DSS politika gali padėti kovoti su diskriminacija ir užtikrinti lygias galimybes ES politikoje visų pirma skatinant tinkamai įgyvendinti Direktyvą 2000/78/EB, susijusią su žmonių su negalia sauga ir sveikatos apsauga darbe, ir Direktyvą 2006/54/EB, draudžiančią mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir motinystės⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾;

45. pakartoja, kad „visą gyvenimą trunkantis mokymasis ir savanoriška veikla yra pagrindiniai aktyvių ir sveikų vyresnių žmonių gyvenimą lemiantys veiksniai. Suaugusiųjų švietimas ir vyresnių žmonių savanorystė turėtų būti remiami ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis siekiant padėti pratęsti darbingą asmens amžių ir savarankišką gyvenimą ir skatinti pensinio amžiaus žmonių aktyvumą“⁽⁷⁾; todėl ES turėtų skatinti parengti Europos gerosios praktikos vadovą vyresnių žmonių aktyvumo klausimu;

46. todėl mano, kad siekiant išspręsti senėjančios darbo jėgos problemą, labai svarbu užtikrinti valstybių narių ir įmonių keitimąsi informacija ir gerą patirtimi bei parengti deramas integravimo priemones;

47. yra įsitikinęs, kad „ES veiksmas, skirtas aktyviai ir sveikai vyresnių žmonių gyvenimui ir kartų solidarumui remti, paskatins inovacijas ir didins augimo potencialą visoje ES, o viešojo ir privataus sektoriaus subjektams vietos, nacionaliniu ir ES lygmenimis leis gauti ekonominės naudos“⁽⁸⁾;

⁽⁵⁾ Tarybos direktyva 2000/78/EB, OL L 303, 2000 12 2.

⁽⁶⁾ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EC, OL L 204, 2006 7 26, p. 23.

⁽⁷⁾ CdR 56/2012, „Vyresnių žmonių aktyvumas: inovacijos, pažangi sveikatos apsaugos sistema, geresnė gyvenimo kokybė“. Pranešėjas Arnoldas Abramavičius (LT/EPP).

⁽⁸⁾ CdR 56/2012, „Vyresnių žmonių aktyvumas: inovacijos, pažangi sveikatos apsaugos sistema, geresnė gyvenimo kokybė“. Pranešėjas Arnoldas Abramavičius (LT/EPP).

F. Gerinti statistinių duomenų rinkimą ir kurti informacinę bazę

48. pabrėžia, kad reikia gerinti duomenų rinkimą siekiant užtikrinti DSS rezultatų Europos Sąjungoje palyginimą, ir pažymi, kad būtina atlikti duomenų lyginamąją analizę, kad būtų galima vis tiksliau nustatyti geriausią praktiką vykstant procesams, o ne paprasto klasifikavimo būdu. Taip siekiama paskatinti valstybes nares bendrai kaupti duomenis apie realias rizikas;
49. pritaria Europos Komisijos raginimui vietos ir regionų lygmeniu taip pat rinkti ir rengti išsamesnius statistinius duomenis apie nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, profesinę apšvitą ir su darbu susijusią prastą sveikatą;
50. pabrėžia, kad DSS informacinės sistemos valdyme socialinių partnerių vaidmuo atrodo pernelyg ribotas. Socialiniai partneriai galėtų suteikti vertingą paramą kuriant sistemą, pateikiant daugiau su sektoriais susijusių duomenų, valdant ir naudojant informacijos srautus;
51. pabrėžia, kad patikimesni statistiniai duomenys leidžia susidaryti išsamų rizikų darbuotojų sveikatai vaizdą, geriau suprasti priežastis ir padaryti praktiškas išvadas;
52. tikisi, kad bus sukurta Europos prevencijos darbo vietoje informacinė sistema (žinoti, kad būtų galima išvengti), kaip dinamišką veiklos priemonę, leidžiančią papildyti dabartinėse nacionalinėse sistemose turimus duomenis ir sukurti skaitymo modelį turint bendrą duomenų bazę;

G. Geresnis koordinavimas ES ir tarptautiniu lygmeniu

53. pritaria Europos Komisijos požiūriui, kad DSS teisės aktuose nustatyti aiškūs ES standartai padėtų pasiekti atitinkamus darbo standartus ir pasaulio mastu sudarant dvišales ir daugiašales sutartis su trečiosiomis šalimis;
54. mano, kad naujomis tarptautinėmis globalizacijos sąlygomis reikia užtikrinti, kad visi suinteresuotieji subjektai priimtų ir taikytų tarptautines konvencijas ir susitarimus dėl DSS standartų siekiant išlaikyti Europos Sąjungos konkurencingumą ir išvengti veiklos perkėlimo į trečiąsias šalis ieškant palankesnių teisinių sistemų;
55. norėtų priminti Europos Komisijai, kad ji turi paraginti valstybes nares ratifikuoti visas TDO ir kitas tarptautines konvencijas bei susitarimus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais ir ypač atidžiai stebėti DSS standartus bei susijusius aspektus derantis dėl visų visame pasaulyje sudaromų partnerystės susitarimų, visų pirma dabartinėse derybose dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo (angl. *Transatlantic Trade and Investment Partnership* (TTIP)) su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

Europos regionų komiteto
pirmininkas

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – Žalioji MVĮ veiksmų planas ir Žaliojo užimtumo iniciatyva

(2015/C 140/05)

Pranešėja:	Satu Tietari (FI/ALDE), Sekulės miesto tarybos narė
Pamatiniai dokumentai:	Komunikatas „Žalioji MVĮ veiksmų planas“, COM(2014) 440 final Komunikatas „Žaliojo užimtumo iniciatyva“, COM(2014) 446 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pastaraisiais metais formuojant politiką vis dažniau minimas terminas „žalioji“, nes aplinkosaugos klausimai sprendžiami horizontaliai ir rūpi visiems. Strategijoje „Europa 2020“ pripažįstama, kad siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo itin svarbu pereiti prie žaliosios, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos;
2. viena svarbiausių abiejų komunikatų temų – „**žaliosios ekonomikos**“ koncepcija, apibrėžiama kaip modelis, kuriuo „užtikrinamas ekonomikos augimas ir plėtra, apsaugoma žmonių sveikata ir gerovė, suteikiamas deramas darbas, mažinama nelygybė ir saugoma biologinė įvairovė, įskaitant jos teikiamas ekosistemų paslaugas (gamtinis kapitalas), taip pat į jas investuojama, nes ji vertinga savaime ir iš esmės prisideda prie žmonių gerovės ir ekonomikos klestėjimo“⁽¹⁾;
3. perėjimas prie žaliosios ekonomikos darys tiesioginį poveikį tiek atskirų įmonių, tiek visos Europos ekonomikos konkurencingumui. Vis daugėja sričių, kuriose vartojimas auga, ir todėl pasiekiamos aplinkos apkrovos ribos. Laiku pereiti prie žaliosios ekonomikos ES yra ne tik pageidautina, bet ir būtina siekiant per kuo trumpesnę laikotarpį išsaugoti ir padidinti konkurencingumą bei klestėjimą;
4. pritaria Komisijos komunikatams dėl Žaliojo MVĮ veiksmų plano ir Žaliojo užimtumo iniciatyvos;
5. pritaria abiejuose komunikatuose išdėstytam Komisijos požiūriui, kad sėkmingas perėjimas prie žaliosios ekonomikos turi lemiamos reikšmės dabartiniam ir būsimam Europos Sąjungos konkurencingumui;
6. pabrėžia, kad viešasis sektorius ir vietos bei regionų valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas pereiti prie žaliosios ekonomikos. Viešojo administravimo institucijos, skatindamos perėjimą prie žaliosios ekonomikos, taip pat turi būti modeliu ir rodyti pavyzdį, kaip įgyvendinti projektus, vykdyti programas, taikyti teisės aktus, vykdyti viešuosius pirkimus ir kurti darbo vietas pagal naują žaliosios ekonomikos modelį;
7. mano, kad nepaprastai svarbu toliau dėti pastangas žaliajam MVĮ konkurencingumui skatinti gerinant galimybes gauti finansavimą, teikiant daugiau informacijos, supaprastinant teisės aktus, mažinant biurokratiją ir stiprinant žaliojo verslo kultūrą;
8. pritaria Žaliojo užimtumo iniciatyvos tikslui derinti užimtumo ir aplinkos politikos sritis, kad būtų lengviau pereiti prie konkurencingos, žalios ir tausiai išteklius naudojančios ekonomikos;
9. pabrėžia, kad gebėjimų klausimas yra nepaprastai svarbus jaunimui, kurio nedarbas vis dar yra netoleruotina didelis ir viršija 22 proc. Jaunuoliai apskritai turėtų būti geriau pasirengę ateities profesijoms, ypač žaliosioms darbo vietoms;
10. pritaria Komisijos požiūriui, kad būtina persvarstyti ir atnaujinti švietimo ir mokymo programas bei kvalifikacijų sistemas, kad būtų sudaromos geresnės sąlygos perėjimui prie žaliosios ekonomikos;

⁽¹⁾ Apibrėžtis iš 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“ OL L 354, 2013 12 28, p. 171–200.

11. pabrėžia, kad įmonės tarpusavyje labai skiriasi: vienos jau gamina ekologiškus produktus ir teikia ekologiškas paslaugas, o kitos, siūlančios labiau tradicinius produktus ir paslaugas, gali, pavyzdžiui, naudoti labiau aplinką tausojančius energijos išteklius ir žaliavas;

Pagrindinės apibrėžtys

12. mano, kad aplinkos problemas reikėtų vertinti ir kaip galimybę, ir kaip grėsmę atskiroms įmonėms, jų darbuotojams, darbo rinkoms ir ES;

13. laikosi nuomonės, kad reikėtų paaiškinti ir apibrėžti pagrindinius terminus ir skaičius bei nurodyti žaliosios ekonomikos atskaitos tašką, kad šie terminai ir skaičiai būtų tarpusavyje suderinti, nuoseklūs ir vienareikšmiai;

14. mano, kad sėkmingas perėjimas prie žaliosios ekonomikos turi lemiamos reikšmės dabartiniam ir būsimam Europos Sąjungos konkurencingumui, todėl nepaprastai svarbu užtikrinti naudojamų terminų nuoseklumą;

15. pabrėžia perėjimo prie žaliosios ekonomikos regioninį aspektą ir labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį švietimo, infrastruktūros, paramos vietos įmonėms ir užimtumo tarnybų kūrimo srityse; atkreipia dėmesį į jau egzistuojančias vietos lygmens žaliąsias iniciatyvas, kurios turėtų tapti sektinu pavyzdžiu kitiems ES sektoriams;

16. pažymi, kad vietos lygmeniu susidaro įvairios aplinkybės ir iškyla įvairūs iššūkiai, todėl žalinant ekonomiką prašo atsižvelgti į išskirtines regionų aplinkybes;

17. pabrėžia, kad sėkmingam žaliosios ekonomikos veikimui būdingi penki veiksniai: 1) *mažinimas*, t. y. žaliavų ir energijos naudojimo poreikiai turi būti mažinami visose srityse; 2) *švarios energijos* vartojimas, kuriuo siekiama išvengti priklausomybės nuo išorės tiekėjų, sumažinti išmetamų teršalų kiekį ir kurti naujas darbo vietas; 3) *efektyvumas*, kitaip tariant, žaliavos ir energija turi būti naudojami efektyviau visoje produkto ar paslaugos grandinėje; 4) *tinklaveika* ir dalijimasis geriausia praktika; lyginant valstybių narių ir sektorių rezultatus atsiranda galimybė skatinti ekologiškų produktų ir paslaugų tiekimą, taip pat ir į už ES ribų esančias rinkas; ir 5) *galimybės gauti finansavimą*, kurios turi lemiamos reikšmės siekiant užtikrinti finansavimą ir mažinti biurokratiją; paraiškos dėl finansavimo turi būti paprastos, lengvai suprantamos ir naudingos kitose verslo srityse;

Tikslas

18. pabrėžia, kad vertinimo metu sektorių ir valstybių narių padėtis efektyvaus išteklių naudojimo požiūriu ES vidaus rinkoje labai skyrėsi, ir ragina imtis veiksmų siekiant gerinti išteklių naudojimo efektyvumą dalijantis geriausias ir nesėkmingos praktikos pavyzdžiais;

19. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų, visų pirma savivaldybių, svarbą įgyvendinant pirmiau nurodytas priemones, visų pirma atsižvelgiant į galimybę jas finansuoti pagal dabartinę Sąjungos sistemą;

20. mano, kad reikia atsižvelgti į pastangas didinti išteklių naudojimo efektyvumą visuose vertės grandinės etapuose, kadangi tai padėtų iš esmės sumažinti žaliavų poreikį, be to, vertės grandine grindžiamas požiūris turėtų būti integruotas ir į viešojo, ir į privataus sektorių veiklą;

21. laikosi nuomonės, kad Žaliajame veiksmų plane daugiausia dėmesio reikėtų skirti Europos lygmens priemonėms, skirtoms sujungti ir sustiprinti esamas žaliąsias iniciatyvas, naudojamas MVĮ remti nacionaliniu ir regionų lygmeniu;

22. pažymi, kad ES turi pakankamai informacijos, patirties ir technologijų atsinaujinančiosios energijos ir biodegalų srityje; prašo pašalinti vystymuisi trukdančias kliūtis, kad būtų galima sukurti daug kvalifikuotų ir kokybiškų žaliųjų darbo vietų, ir remia šio sektoriaus mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų veiklą;

23. pabrėžia ekologijos suvokimo svarbą ir tai, kad valstybėse narėse daugėja ES kilme paženklintų produktų;

24. pritaria Europos Komisijos tikslui 2015 m. įsisteigti Europos efektyvaus išteklių naudojimo kompetencijos centrą ir jį integruoti į partnerystės tinklą visuose Europos regionuose, bet ragina Komisiją paaiškinti, kas bus šios platformos partneriai ir kaip jie bus atrenkami;

25. taip pat pabrėžia, kad į šį procesą būtina įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, kadangi jos gali geriausiai suprasti ypatingą vietos ir regionų lygmens padėtį ir problemas bei įvertinti, kas yra svarbiausi vietos suinteresuotieji subjektai. Šiuo tikslu reikėtų skatinti ištirti padėtį ir nurodyti kiekvieno regiono konkrečias galimybes padėti vietos subjektams nustatyti investicijų branduolius, parengti priemones savarankiškam darbui remti ir sukurti specializuotas mokymo programas, kuriose pagrindinis dėmesys būtų sutelktas į žaliosios ekonomikos aspektus;

26. mano, kad būtina nustatyti aplinkai nekenksmingo produktų projektavimo tikslus, ir ragina reikalauti didesnės įmonių atsakomybės už aplinkos apsaugą;

Vizija

27. pabrėžia, kad ekonomikai žalinti reikalinga patirtis ir gebėjimai pagrindiniais klausimais turėtų būti pasiekiami visiems įvairiose valstybėse narėse ir reikėtų imtis veiksmų siekiant užtikrinti deramą patirtį vietos lygmeniu;

28. ragina dėti pastangas ir toliau propaguoti mokymosi visą gyvenimą principą; vienas svarbiausių veiksnių – įsisavinti naują informaciją, kadangi žaliaji ekonomika pareikalauja pokyčių ir skaidrios veiklos visais vertės grandinės proceso etapais;

29. pabrėžia, kad šiuo metu darbas ir įgūdžiai nėra pakankamai suderinti, o sisteminiai pokyčiai vyksta lėtai; Komisijos ESCO projektas yra geras pavyzdys, kaip padedama darbdaviams rasti darbui reikalingą kvalifikaciją turinčių darbuotojų; dėl papildomų pasiūlymų dėl darbo ir įgūdžių derinimo RK nurodo savo nuomonę „Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirta ES kokybės sistema ⁽²⁾“;

30. pabrėžia, kad žaliaji ekonomika paskatins perėjimą prie žiedinės mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, kuri sukurs naujų ir novatoriškų darbo vietų. Tai reiškia, kad senas darbo vietas pakeis naujos ir kad reikės iš naujo apibūdinti profesinius profilius;

31. ragina skatinti platesnį valdžios institucijų, MVĮ, asociacijų ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą, nes naujo pobūdžio informacijai įsisavinti reikės tikslingiau koordinuoti priemones ir finansavimo instrumentus;

32. pabrėžia, kad moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra yra svarbios priemonės kuriant žaliąją ekonomiką ir skatinant universitetų, MVĮ ir kitų vietos ir regionų institucijų dalyvavimą pasinaudojant dabartiniu Europos biudžetu; pagrindines žinias generuojantys veiksniai (švietimas, moksliniai tyrimai ir inovacijos) turi būti koordinuojami, kad būtų galima pasiekti sinergiją, pavyzdžiui, kuriamos inovacijų grupės ar atvirų inovacijų platformos siekiant dalytis ir naudingai keistis žiniomis;

33. ragina koordinuojant šias priemones visapusiškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, atsižvelgiant į jų ekspertines žinias ir įgaliojimus šioje srityje. Jau yra gerų partnerystės su vietos valdžios institucijomis pavyzdžių. Jomis naudojamosi siekiant įmonėms ir asociacijoms patarti sprendžiant energetikos klausimus, taip pat ir ieškant informacijos apie subsidijas ir finansavimo galimybes, rekomenduojant atskiras priemones, kaupiant informaciją apie įrangos ir paslaugų tiekėjus ir padedant skelbti konkursus;

Strategija

34. pritaria Komisijos požiūriui, kad būtina persvarstyti ir atnaujinti švietimo ir mokymo programas bei kvalifikacijų sistemas glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir vietos bei regionų valdžios institucijomis, kad būtų galima atsižvelgti į perėjimą prie žaliosios ekonomikos ir jam sudaryti geresnes sąlygas, taip pat siūlo į visas švietimo ir mokymo programas įtraukti bent po vieną šiai temai skirtą modulį. Taip pat reikėtų imtis veiksmų ir apsvaustyti, kaip yra stebimas mokymo poveikis, nes būtina užtikrinti ilgalaikę stebėseną ir aukštesniu, ir žemesniu lygmenimis;

35. reiškia susirūpinimą dėl su žaliąja ekonomika ir žaliosios ekonomikos gebėjimais susijusio mokymo adekvatumo, nuspėjamumo ir lygio įvairiose valstybėse narėse. Labai svarbu užtikrinti, kad valstybėse narėse rengiami mokymo kursai apimtų aplinkos, teisės ir verslo klausimus, taip pat reikėtų užtikrinti, kad pareigūnai turėtų pakankamai informacijos ir gebėjimų;

⁽²⁾ CDR 1319/2014.

36. pabrėžia, kad naujų gebėjimų klausimas yra nepaprastai svarbus jaunimui, kuris turėtų būti geriau pasirengęs rytojaus profesijoms, ypač žaliosioms darbo vietoms;

37. pabrėžia, kad reikia platesnės perspektyvos ir atsižvelgti į ilgalaikį poveikį, kad būtų aplinkosauginius gebėjimus nauju būdu derinti su solidžia patirtimi verslo srityje. Aplinkai ir verslui palanki mąstysena turėtų būti formuojama jau mokykloje, kadangi naujoms profesijoms reikės gamtos mokslų, techninių bei matematinių gebėjimų. Tokios mąstysenos ugdymui didelis dėmesys turėtų būti skiriamas ir suaugusiųjų mokymo programose;

38. reiškia susirūpinimą, kad nedaugelis Europos MVĮ žino apie galimybes veiksmingiau naudoti išteklius arba apie tai, kokią konkrečią ekonominę naudą jiems gali atnešti šių žinių taikymas;

39. siūlo vietas, regionų ir nacionalinėms valdžios institucijoms, turinčioms fiskalinių galių, sukurti pozityviosios diskriminacijos priemones, skirtas įmonėms, kurios laikosi žaliosios ekonomikos principų ir idėjų, atsižvelgiant į įmonių socialinę atsakomybę, įskaitant mažesnius mokesčius ir rinkliavas, viešuosius pirkimus ir mokesčių atskaitas;

40. ragina informaciją apie mokymą ir finansavimo galimybes specialiai pritaikyti įvairių sektorių MVĮ, nes jos ne visada tinkamai įvertina mokymo žaliosios ekonomikos srityje poreikį;

41. ragina taikyti paskatas gebėjimams ugdyti, nes tai itin svarbu, norint įgyti naujos informacijos ir praktinės patirties. Turėtų būti aišku, kaip galima toliau naudoti visas perdirbamas medžiagas ir jas paversti naujomis, novatoriškoms medžiagoms ir kokios yra šiam perdirbimui būtinos taisyklės ir reikalavimai;

42. pažymi, kad žaliavų kaina ES MVĮ per pastaruosius penkerius metus išaugo 75 proc. ir kad skubiai reikia priemonių, galinčių padėti išbandyti naujus metodus ir juos sistemingai platinti, kad būtų galima apsaugoti verslo konkurencingumą;

43. rekomenduoja, kad įvairiuose sektoriuose būtų apsvarstytos glaudesnio bendradarbiavimo galimybės ir būdai pasinaudoti vieniems kitų ekspertinėmis paslaugų, produktų ar jų sudėtinių dalių žiniomis. Tai suteiktų daugiau verslo galimybių visų pirma mažoms įmonėms, kurios jungdamosi į tinklus galėtų suformuoti didesnes įmones. Reiktų kaupti ir kitus pavyzdžius ir valstybėse narėse skleisti geriausią praktiką;

44. rekomenduoja išanalizuoti kiekvieną galimybę siekiant padėti MVĮ dar kartą panaudoti jau panaudotas žaliavas ir jų perteklių savo gamyboje ir vertės grandinėse ar kitų įmonių gamyboje. Vienas pavyzdžių yra uždaros cirkuliacijos energijos koncepcija, pritaikyta vietos aplinkybėms. Pagal šią koncepciją atliekos, prarastoji energija, šiluma, maisto medžiagos ir CO₂ yra panaudojami ir perdirbami energijos ir maisto produktų gamybai;

45. pažymi, kad reikia skatinti ekologiško maisto sektoriaus komercinį bendradarbiavimą su kitais potencialiai susijusiais sektoriais: gastronomijos, viešojo maitinimo, kaimo turizmo, agrarinio turizmo, ekologinio turizmo, aplinką tausojančių ir (arba) rankų darbo pakuočių, tvarios statybos, tradicinės maisto gamybos ir pan.;

46. rekomenduoja informuotumo didinimo kampaniją darnaus vystymosi tema nukreipti ES visuomenei, pabrėžiant, kokias kiekvienas asmeniškai turi galimybes daryti poveikį atliekų kiekiui ir perdirbimui;

47. pažymi, kad vietos valdžios institucijos turi atlikti pagrindinį vaidmenį siekiant ES išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslų. Geras pavyzdys yra Suomijos projektą *Kohti hiilineutraalia kuntaa* („Anglies dioksido atžvilgiu neutralių miestų link“), kuriuo siekiama įpareigoti vietos veiklos vykdytojus – vietos tarybas, gyventojus ir įmones – mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Projektu siekiama sukurti naujų, novatoriškų būdų darbo vietoms vietoje kurti remiantis tvariu vietos gamtos išteklių naudojimu ir efektyvesniu energijos vartojimu;

48. rekomenduoja plėtoti dalijimosi ekonomikos ir paslaugų ekonomikos koncepcijas, pagal kurias vietoj įprasto įsigijimo vartotojai galėtų pirkti produktus kaip paslaugą ir pasibaigus jų gyvavimo ciklui grąžinti juos gamintojams perdirbti;
49. rekomenduoja parengti geresnius skaičiavimo metodus, kurie leistų patikimiau matuoti suvartojamos energijos kieki;
50. supranta, kad kuriant aplinką tausojančius produktus, kurie dar nėra komerciškai sėkmingi, reikės didelių finansinių investicijų produktų kūrimui ir pateikimui į rinką bei sukurtų produktų ir paslaugų registravimui. Ateityje teisės aktai turės užtikrinti galimybę greitai kurti inovacijas, o ne riboti ar varžyti jų kūrimą;
51. siūlo skatinti taikyti aplinkosaugos vadybos sistemas, visų pirma Europos sistemą EMAS, siekiant įtraukti žaliąją kultūrą į įmonių sprendimų priėmimo procesus ir taip didinti jų veiklos efektyvumą bei visuomenei teikiamą informaciją apie jos poveikį aplinkai;

Poveikis

52. pritaria Komisijos požiūriui, kad valstybės narės taip pat galėtų sumažinti darbo sąnaudas panaudodamos iš apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS) aukcionų gaunamas pajamas, bet pabrėžia, kad dabartinė ATLPS nėra visapusiškai veiksminga;
53. palankiai vertina tai, kad iniciatyvoje pabrėžiamas verslumo propagavimas ir dar kartą primena savo nuomonę, kad Europa turėtų verslumą pristatyti jaunimui kaip galimą ir daug žadantį būsimos profesinės karjeros kelią;
54. mano, kad kaip ir žioji ekonomika, socialinis verslumas gali būti vertinamas kaip vertinga alternatyva įprastam verslo kūrimo būdai tiek siekiant pelno, tiek ir ne pelno sumetimais; todėl pritaria Komisijos siekiui sudaryti palankesnes sąlygas socialinėms įmonėms gauti finansavimą;
55. mano, kad diegdamos inovacijas ir perprojektuodamos produktus, gamybos ir verslo modelius bendrovės galėtų sumažinti brangių pirminių žaliavų naudojimą ir atliekas;
56. laikosi nuomonės, kad vienodos Europos žaliosios ekonomikos sertifikavimo sistemos įvedimas būtų itin naudingas verslui ir ilgainiui užtikrintų nuspėjamumą ir teisinį tikrumą, kadangi įvairių sričių teisinių konfliktų teisinis aiškinimas būtų žinomas iš anksto;
57. pažymi, kad žaliavos, vanduo ir energija versle sudaro 50 proc. visų gamybos sąnaudų ⁽³⁾. Taigi pastangos sumažinti šį pernelyg didelį poveikį įmonių sąnaudoms pertvarkant energijos gamybos, transporto ir ypač energijos skirstymo sistemas ir padidinti išteklių ar energijos vartojimo efektyvumą gali labai padėti sutaupyti. Tai dar aktualiau turint omenyje tai, kad pastaraisiais metais išaugo energijos ir daugelio žaliavų kainos;
58. rekomenduoja vietas ir regionų lygmens veiklos vykdytojus tikslingai informuoti apie galimus finansavimo šaltinius 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu ir kad šis finansavimas būtų panaudotas siekiant padėti „žaliosioms“ MVĮ. Tai, pavyzdžiui, ERPF, ESF, EJRŽF, programa LIFE, Gamtos turtų finansavimo priemonė, Energijos vartojimo efektyvumo privatus finansavimo priemonė, COSME ir „Horizontas 2020“;
59. kelia klausimą dėl aplinkosaugos mokesčių ir rinkliavų, kaip priemonių bendrai aplinkosauginei atsakomybei skatinti, įvedimo, kuris, pasak Komisijos, mažiau kenkia augimui ir padėtų pasiekti geresnių rezultatų aplinkosaugos srityje bei padidintų užimtumą. Valstybės narės, kurios bandė taikyti aplinkosaugos mokesčius, galėtų plačiau pasidalyti savo patirtimi, o kitos valstybės narės galėtų pasekti jų pavyzdžiu;

⁽³⁾ Europe INNOVA (2012) *Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies*, p. 6. Žr. čia.

60. pažymi, kad Komisija ir valstybės narės parengė universalius rodiklius ir priemones, leidžiančius geriau suprasti ES, nacionalines ir regionines darbo rinkas. Siekdamas didesnio poveikio, valstybės narės turėtų taikyti suderintus ES modulius duomenų įgyvendinimo ir jų perdavimo atvejais;
61. dar kartą pažymi, kad verslui palankiai aplinkai sukurti valdžios institucijos, be kita ko, turi investuoti į kokybišką transporto ar skaitmeninių technologijų infrastruktūrą ir tam joms reikalinga Europos Sąjungos parama;
62. supranta, kad MVĮ nepakanka žinių, tinklų ir IT gebėjimų, todėl joms sunku pasinaudoti atliekų prevencijos ir pakartotinio produktų, žaliavų ir atliekų naudojimo, kaip įvairių vertės grandinių, galimybėmis;
63. pabrėžia, kad didelės pradinės investicinės sąnaudos gali dar labiau sumažinti domėjimąsi užsiimti verslu, susijusiu su pakartotiniu išteklių naudojimu ir perdirbimu, nes MVĮ turi spręsti, ar veikla bus komerciškai perspektyvi. Todėl reikėtų taikyti mokesčius ir teisėkūros priemones siekiant sumažinti jų poveikį, taip pat teikti kitokių rūšių pagalbą;
64. mano, kad reikėtų plačiau priimti žaliuosius standartus, kurie užtikrintų biologinės įvairovės apsaugą ir sudarytų sąlygas įgyvendinti klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos politiką, ir juos viešinti valstybėse narėse; tam reikalinga reguliari komunikacija su vartotojais;
65. pripažįsta, kad vykdant bet kokią MVĮ veiklą turėtų būti vadovaujama principais, atitinkančiais ES lygmens žaliosios ekonomikos standartus, tačiau taip pat nepaprastai svarbu įtikinti galutinius produktų naudotojus, t. y. vartotojus, pirkti sertifikuotus aplinkai nekenkiančius produktus;
66. pažymi, kad žalesnė vertės grandinė, apimanti atnaujinamąją gamybą, remontą, techninę priežiūrą, perdirbimą ir ekologinį projektavimą, gali suteikti puikių verslo galimybių daugeliui MVĮ, bet teisinės, institucinės, techninės ir kultūrinės kliūtys neleidžia MVĮ jomis pasinaudoti, todėl šias kliūtis reikėtų šalinti, o jeigu tai neįmanoma, – sudaryti sąlygas jas įveikti.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – „Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairės“

(2015/C 140/06)

Pranešėjas:	Bernard Soulage (FR/PSE), Ronos-Alpių regiono tarybos pirmininko pavaduotojas
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas dėl priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 23 straipsnį, taikymo gairių COM(2014) 494 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. primena, kad Europos Sąjungos sanglaudos politika ir toliau turėtų atlikti svarbiausią vaidmenį atgaivinant Europos regionų ekonomiką;
2. kaip ir Komiteto nuomonėje dėl pasiūlymo dėl bendrojo reglamento, taikomo bendros strateginės programos fondams⁽¹⁾, dar kartą pabrėžia savo principinį nepritimą tam, kad įgyvendinant sanglaudos politiką būtų taikomos bet kokios makroekonominės sąlygos, t. y. **bet kokių būdu būtų susietas Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas ir patikimas ekonomikos valdymas**. Iš tiesų ši sąsaja grindžiama klaidinga prielaida, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra tiek pat atsakingos už biudžeto disbalansą kaip nacionalinės valdžios institucijos;
3. taip pat primena, kad Europos regionų komitetas ragino parengti baltąją knygą dėl teritorinės sanglaudos politikos, visų pirma siekiant atnaujinti diskusijas dėl gyvenimo ir ekonomikos augimo kokybės vertinimo remiantis ne tik BVP rodikliu; ragina sukurti naujus, patikimesnius rodiklius, kurie geriau atspindėtų visuomenės lūkesčius;
4. ne tik iš esmės nepritaria makroekonominėms sąlygoms, bet ir abejoja dėl šių gairių pridėtinės vertės, kadangi jose tik performuluotas Reglamento Nr. 1303/2013 23 straipsnis;
5. mano, kad dėl lėšų persikirstymo neteisingai nukentėtų vietos ir regionų valdžios institucijos, kadangi jos nėra atsakingos už perviršinių nacionalinių valdžios sektoriaus deficitą, nes dažniausiai jos privalo laikytis konstitucinio įpareigojimo subalansuoti savo biudžetą. ES-27 subnacionalinių viešųjų finansų bendras deficitas, kuris 2007 m. sudarė apie 0,1 proc. BVP, 2009 ir 2010 m. siekė 0,8 proc. BVP. Net jei tam tikrose šalyse, kuriose 2007–2013 m. deficitas padidėjo 0,5 procentiniais punktais, subnacionalinių viešųjų finansų padėtis buvo blogesnė, jos negalima lyginti su valstybės biudžetų padėtimi⁽²⁾;
6. pabrėžia, kad labai panaši padėtis kalbant apie vietos ir regionų valdžios institucijų skolą (kaip Komisija pripažįsta Šeštojoje sanglaudos ataskaitoje), kadangi valstybės skola iš esmės didėja dėl centrinės administracijos veiklos. Didesnės įstatymų leidybos galios neturinčių vietos ir regionų valdžios institucijų bendras išsiskolinimas visose valstybėse narėse ir toliau sudaro mažiau nei 10 proc. BVP. Tačiau kai kurių šalių išsiskolinimas ir toliau kelia susirūpinimą;
7. remdamasis daugeliu tyrimų mano, kad viešųjų išlaidų veiksmingumas labiau susijęs su veiksmingumu ir geru valdymu⁽³⁾, o ne su makroekonominiais veiksniais, ir kad viešojo sektoriaus priemonių kokybė turi lemiamos reikšmės gebėjimui sanglaudos politika skatinti augimą. Komitetas taip pat pažymi, kad jau šešių dokumentų rinkinio reglamentuose numatytos griežtos sankcijos už makroekonomikos stabilumo taisyklių nesilaikymą. Todėl abejoja, ar struktūrinių fondų finansavimo sustabdymas yra veiksminga sankcija, kadangi taip už tą patį pažeidimą būtų baudžiama du kartus;

⁽¹⁾ CdR 4/2012 fin.

⁽²⁾ Eurostatas, REGIO GD.

⁽³⁾ *Quality of Government and Returns of Investment*, OECD Regional Development Working Papers, Nr. 2013/12.

8. taip pat mano, kad šešių dokumentų rinkinyje būtina peržiūrėti struktūrinio deficito skaičiavimo metodą, kad būtų atsižvelgta į kiekvienai nacionalinei ekonomikai būdingus ypatumus ir viešųjų išlaidų struktūrinius skirtumus;

ES sanglaudos politika turi ir toliau būti Europos investicijų politika

9. yra labai susirūpinęs, kad 2014–2020 m. numatytos priemonės gali turėti neigiamo poveikio **Europos ekonomikos augimui** ir ekonominio ir socialinio vystymosi projektams ir nuo 2015 m. lemti ERPF ir ESF programavimo neapibrėžtumą atsižvelgiant į tai, kad jau ir dabar yra nemaža tikimybė, kad programuoti bus vėluojama, kadangi vėlai užbaigtos derybos dėl daugiametės finansinės programos ir valstybėms narėms ir vietos bei regionų valdžios institucijoms kilo sunkumų užtikrinat *ex ante* sąlygų reikalavimus;

10. todėl pabrėžia vis didėjančią ir svarbesnę vietos ir regionų valdžios institucijų, kurios valdo apie 33 proc. viešųjų išlaidų, vaidmenį; per pastaruosius du dešimtmečius (1995–2013 m.) šis procentas šiek tiek padidėjo (2 procentiniais punktais) ir sudaro 16 proc. BVP. Nors šių institucijų galios įvairiose šalyse skiriasi priklausomai nuo jų institucinės struktūros, jos atlieka kur kas svarbesnį vaidmenį nei centrinės valdžios institucijos teikiant viešąsias paslaugas ir, visų pirma, valdant ekonomikos augimą skatinančias išlaidas – kaip jas apibrėžia pati Komisija (žr. Šeštąją sanglaudos ataskaitą) – švietimo, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, transporto, mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros ir energetikos srityse;

11. todėl ragina persvarstyti nuostatą dėl investicijų, kad būtų galima ES lėšomis (ESI fondų arba pagal EITP) bendrai finansuojamų regionų ir nacionalinių investicijų neįtraukti skaičiuojant nacionalinį valdžios sektoriaus deficitą vykstant Europos semestruui;

12. atkreipia dėmesį į susijusį prieštaravimą tarp nuostatų dėl makroekonominių sąlygų ir Stabilumo ir augimo pakto, kuriame numatomas jo taikymo lankstumas esant išimtinėms ir laikinoms aplinkybėms, kurios apibrėžtos Reglamente Nr. 1177/2011, taip pat į pačios Komisijos teiginį, kad „ES fiskalinė sistema suteikia pakankamai galimybių subalansuoti naudingų viešųjų investicijų reikmes ir fiskalinės drausmės tikslus“⁽⁴⁾;

13. šiomis aplinkybėmis primena savo susirūpinimą, kad pagal naująją Eurostato apskaitos normą ESS 100, kuri įgyvendinama nuo 2014 m. rugsėjo mėn., neatskiriamos išlaidos ir investicijos ir kad vietos ir regionų valdžios institucijos privalės taikyti maksimalias metines ir vienam gyventojui tenkančių investicijų ribas. Šios ribos iš tiesų gali sutrukdyti kai kurių valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms užtikrinti bendrą finansavimą, būtiną finansuojant su Europos struktūriniais ir investicijų fondais susijusius projektus. Todėl ragina Europos Komisiją pateikti ataskaitą dėl ESS 100 įgyvendinimo;

14. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos patyrė trejopą nacionaliniu lygmeniu priimtų fiskalinių konsolidavimo priemonių, taikytų siekiant įveikti finansų ir ekonomikos krizę, poveikį. Pirma, šios priemonės padarė labai neigiamą poveikį subnacionalinių valdžios institucijų gebėjimui prisidėti prie viešųjų investicijų, kurios ES-27 2002–2007 m. sudarė apie 2,3 proc. BVP ir sumažėjo iki 1,8 proc. BVP, tačiau realiai ypač sumažėjo 2010 m. ir siekė 7,2 proc., 2011 m. – 5,9 proc., 2012 m. – 3,3 proc. ir 2013 m. – 8,6 proc.;

15. antra, atsižvelgiant į tai, kad beveik visose ES šalyse einamieji pervedimai ir kapitalo pervedimai iš centrinės valdžios yra pagrindiniai vietos ir regionų valdžios institucijų išteklių šaltiniai, jų pajamos smarkiai sumažėjo ir tai automatiškai lėmė jų biudžetų disbalansą. Ispanijos regionų atvejis buvo dar sudėtingesnis, kadangi, viena vertus, smarkiai sumažėjo centrinės administracijos pervedimai (45 proc.) ir dėl to jų pajamos realiai sumažėjo 62 proc., kita vertus, gerokai padidėjo regionų pervedimai centrinei administracijai (nuo vos 1,4 mlrd. iki 10,1 mlrd. EUR 2005 m. kainomis);

16. trečia, EBPO duomenimis, fiskalinio konsolidavimo priemonės dar labiau sumažino jų pajėgumą investuoti ir vietos ir regionų valdžios institucijoms buvo priverstos skolintis blogesnėmis sąlygomis;

⁽⁴⁾ Žr. Europos Komisija, „Viešųjų išlaidų kokybė“, p. 31.

17. pabrėžia didelį ESI fondų indėlį į viešąsias investicijas krizės laikotarpiu, kadangi ES viešosios investicijos (bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo požiūriu) nuo 11,5 proc. 2007 m. padidėjo iki 18,1 proc. 2013 m. Kai kuriose šalyse šio fondo indėlis sudarė daugiau nei 75 proc. viešųjų investicijų. 2007–2013 m. laikotarpiu struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo asignavimų ir susijusio nacionalinio bendro finansavimo metinis vidurkis ES-27 siekė apie 0,55 proc. BVP;

18. todėl mano, kad nelogiška grasinti nutraukti ERPF ir ESF finansavimą ekonominius sunkumus patiriančiai valstybei nare. Mažinat viešąsias išlaidas valdžios sektoriaus deficitas automatiškai nemažėja ir tai gali turėti neigiamų socialinių pasekmių;

19. labai nerimauja, kad sustabdžius mokėjimus ir išsipareigojimus gali labai pablogėti nacionalinių ir subnacionalinių viešųjų finansų padėtis. Be to, dar kartą atkreipia dėmesį į tai, kad struktūrinių fondų ir valdžios sektoriaus deficito gero ekonominio valdymo susiejimas, pirmiausia taikytas Sanglaudos fondui, pasirodė netinkamas, kadangi su deficitu susijusios sankcijos veikia dar labiau pablogina atitinkamų šalių ekonominę padėtį;

20. pakartoja savo raginimą Europos Komisijai paskelbti baltąją knygą, kurioje būtų pateikta ES lygmens tipologija dėl viešųjų investicijų kokybės viešųjų išlaidų sąskaitose pagal jų ilgalaikį poveikį. Tokia tipologija prirėkus galėtų padėti deramai įvertinti viešųjų investicijų kokybę skaičiuojant biudžeto deficitą arba geriau atsižvelgti į realų makroekonominį ciklą arba sąlygas;

Nenaudingas lėšų perskirstymas

21. abejoja, kad **perskirstymo** turinys ir nuostatos sistemingai duos teigiamų rezultatų, padės didinti šalies ilgalaikį konkurencingumą ir jos ekonominį vystymąsi nukreipti į ateities sektorius. Nuo 2009 m. pasiektų rezultatų tyrimas rodo, kad, kai būtinas neatidėliotinas sprendimas, Komisija ir valstybės narės pirmenybę teikia jau vykdomiems projektams siekdamas paspartinti asignavimų panaudojimą ir grynųjų pinigų mokėjimus. Tokie sprendimai iš esmės sudarė galimybę padidinti MTTP ir inovacijoms skirtas lėšas, bendrą paramą įmonėms, atsinaujinantiems energijos ištekliams, keliami ir darbo rinkai taikant konkrečiai jaunimo užimtumą skatinančias priemones. Tačiau tam tikrais atvejais dėl šių sprendimų paramos neteko augimą skatinantys sektoriai, pavyzdžiui, IRT paslaugų, investicijų į aplinkos apsaugą, geležinkelių, švietimo ir mokymo ir gebėjimų stiprinimo;

22. yra susirūpinęs dėl nelabai veiksmingų perskirstymo teisinių apribojimų, pavyzdžiui, kylančių dėl reikalavimo laikytis teminių tikslų, ESF ir ERPF balanso ir pan.;

23. mano, kad nelabai realistiška įgyvendinti priemones, kurios bus taikomos tik 2015–2019 m.;

24. mano, kad lėšų perskirstymas yra tikrai nelengvas ir greitai neįvykdomas – tą rodo ir Šeštojoje sanglaudos ataskaitoje išdėstyta penkerių pastarųjų metų patirtis: aštuonios valstybės narės buvo priverstos sutelkti didelius žmogiškuosius išteklius, įskaitant Europos Komisijos; be to, perskirstymas daug kainuos ir jį bus sunku valdyti tiek nacionalinėms, tiek vietos valdžios institucijoms;

25. be to, baiminasi, kad dėl lėšų perskirstymo bus daugiau biurokratijos, kadangi bus privaloma laikytis tokių pačių reikalavimų kaip ir rengiant partnerystės susitarimus (veiklos rodikliai, sąlygos ir t. t), todėl reikės naujų ekspertų ir padidinti išlaidas. Jei turimiems darbuotojams dėl papildomų užduočių teks pernelyg didelė našta, gali sumažėti jų darbo našumas, o tai prieštarauja siekiamam tikslui;

26. apgailestauja, kad dėl su lėšų perskirstymu susijusios papildomos administracinės naštos, kuri teks ne tik Europos ir nacionalinėms, bet ir, visų pirma, regionų valdžios institucijoms, kai jos yra valdymo institucijos, gali susidaryti didelių papildomų išlaidų, kadangi reikės skubiai reaguoti į Komisijos prašymus ir sutelkti daugiau darbuotojų;

Makroekonominės sąlygos neatitinka Europos dvasios

27. apgailestauja, kad vėl grįžtama prie nacionalinio ir ES lygmens valdymo centralizavimo, kuriuo grindžiama visa priemonė ir pagal kurią numatytas aktyvus Komisijos dalyvavimas. Dėl trumpų lėšų perskirstymo terminų neabejotinai prireiks persvarstyti sanglaudos politikai būdingus partnerystės ir daugiapakopio valdymo principus;

28. pabrėžia tokios sankcijos neigiamą poveikį viešajai nuomonei, nes dėl jos neabejotinai padidės priešiškas ES;
29. galiausiai stebisi, kad Europos Parlamentas negali vykdyti visapusiškesnės šios naujos makroekonominių sąlygų sistemos demokratinės priežiūros, kai vis labiau ryškėja technokratinės tendencijos, ypač lėšų persikirstymo srityje. Todėl primygtinai ragina Europos Komisiją sugrąžinti Europos Parlamentui svarbiausią vaidmenį priimant sprendimus dėl makroekonominių sąlygų principo įgyvendinimo ir į šį procesą įtraukti Europos regionų komitetą.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant ES daugiapakopę teisinės valstybės ir pagrindinių teisių apsaugą

(2015/C 140/07)

Pranešėjas:	Luc Van den Brande (BE/PPE), Europos ir Flandrijos ryšių palaikymo įstaigos pirmininkas
Pamatinis dokumentas:	Nauja ES priemonė teisei valstybei stiprinti COM(2014) 158 final

1. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Teisinės valstybės principai, daugiapakopis valdymas ir Europos Komisijos komunikatas

1. laikosi nuomonės, kad demokratija, žmogaus teisės ir teisinė valstybė yra trys pagrindiniai ramsčiai, kurie turi būti visų teisinių sistemų nepriklausomai nuo jų pobūdžio ir formos pagrindas. Demokratija – kolektyvinė teisė. Žmogaus teisės yra neatimamos individualios teisės, kurios turi būti užtikrinamos bet kokiomis sąlygomis, netgi jei galiojanti demokratija nevisiškai įtvirtinta arba nevisiškai tobula. Teisinę valstybę apibrėžiantys principai yra labai svarbūs įtvirtinant demokratiją ir žmogaus teises. Todėl Komitetas palankiai vertina Komisijos pasiūlymą ES sukurti sistemą, skirtą apsaugoti teisinę valstybę, kuri, kaip valstybių narių tarpusavio, jų ir ES piliečių pasitikėjimo pagrindas, yra labai svarbi siekiant Europos integracijos. Tokia nauja bendra priemonė yra naudinga ne tik valstybėms narėms, bet ir vietos bei regionų valdžios institucijoms, nes iš esmės joms tenka didžiausia atsakomybė už pagrindinių teisių ir laisvių įgyvendinimą;

2. nurodo, kad žmogaus teisės, kaip su pagarba žmogaus orumui susijusios pagrindinės teisės, yra bet kokios institucinės priemonės pagrindas ir iš esmės yra už ją viršesnės;

3. pažymi, kad nėra vienos teisinės valstybės apibrėžties, tačiau yra susiformavusi su šia labai svarbia apibrėžtimi siejama Europos teisinė tradicija, kuri grindžiama trimis principais: 1) visų piliečių teisinės prievolės ir jų vykdymas turi būti grindžiami įstatymais ir negali priklausyti nuo kokios nors įstatymų vykdomosios valdžios savavališkų ir vienašališkų ar savo nuožiūra vykdomų veiksmų; 2) piliečių ir vykdomosios valdžios ginčus turi spręsti nešališki ir nepriklausomi teismai laikydamiesi įprastuose teisės aktuose numatytos tvarkos; 3) pagrindinės piliečių teisės (privatumas, nuomonės laisvė, asociacijų laisvė ir t. t.) turi būti gerbiamos, aiškiai apibrėžtos ir grindžiamos aiškiais pagrindiniais teisės aktais ir negali priklausyti nuo neaiškių konstitucinių sąvokų, teiginių, garantijų arba savavališko aiškinimo. Šių principų taikymo aprėptis yra dvejopa: pirma, vyriausybėms turi būti sudaryta galimybė vykdyti savo įsipareigojimus laikantis aiškiai išdėstytų ir viešai paskelbtų įstatymų ir taisyklių, grindžiamų aiškiais ir tinkamai įgyvendinamais teisės principais laikantis atviro požiūrio ir, antra, šios vyriausybės turi laikytis Konstitucijos ir joms taikomų įstatymų;

4. mano, kad pagal daugiapakopio valdymo principą užtikrinant pagrindines teises turi būti vadovujamasi svarbiu subsidiarumo principu ir į jį atsižvelgiama (Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalis);

5. nurodo, kad Europos žmogaus teisių konvencija ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, šioje srityje sudarančios pažangiausių pagrindą, nuo pat jų priėmimo yra privalomojo pobūdžio pačiai Sąjungai, visoms valstybėms narėms ir visiems valdymo lygmenims ir jomis turi būti grindžiami teisinės valstybės principai ir jų laikymasis;

6. pažymi, kad daugiapakopio valdymo principas – koks apibrėžtas ne tik ES, bet plačiau ir Europos Tarybos lygmeniu – grindžiamas būtinais pokyčiais, kurie valdymo srityje ES jau įvyko ir toliau tęsiasi, taip pat siekiu iš modelio „iš viršaus į apačią“ pereiti prie įtrauktesnio modelio, pagal kurį derinami principai „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“. Šiuo modeliu turi būti įtvirtinti du subsidiarumo aspektai: „vertikalusis“, kurio tikslas – vietos ir regionų išrinktųjų atstovų dalyvavimas, bendra atsakomybė ir partnerystė, ir „horizontalusis“, leidžiantis visose politikos srityse suteikti ir prisimti bendrą atsakomybę (socialinės ir ekonominės, švietimo, sveikatos ir kultūros sričių) suinteresuotiesiems visuomenės dalyviams. Daugiapakopiame valdyme dalyvauja daug suinteresuotųjų subjektų ir valdymo lygmenų. Be to kiekvieną dieną regionų ir vietos valdžios institucijų vykdomoje politikoje pastebimi nacionalinio ir Europos lygmens veiksmai ir įtaka, kurie daugelyje sričių lemia galimus veiksmus visame žemyne, taigi kartu ir visame pasaulyje. Europos Sąjungos sąraangoje teisinė valstybė apima taip pat daugelį lygmenų, todėl ir turi būti saugoma šiems lygmenims sąveikaujant. Lygių galimybių politikoje, ir, apskritai, užtikrinant socialinę integraciją, turi būti atsižvelgiama į konkrečias globalizacijos realijas ir su ja susijusius iššūkius užimtumo galimybių ir galimybių naudotis gerovės valstybės teikiamais privalumais srityje. Kiekviena nacionalinė sistema turi savo priešistorę ir savo modelius, tačiau mes siekiame nustatyti transnacionalinius kokybės standartus. Galiausiai bus sukurta pagrindinių teisių, įskaitant socialines teises, Europos erdvė, grindžiama daugiapakopiu valdymu ir horizontaliosiomis sąsajomis;

7. yra įsitikinęs, kad daugiapakopio valdymo modelis suteikia galimybę reaguoti į galimą grėsmę teisei valstybei konkrečioje situacijoje ir yra atsvara tam tikroms problemoms, susijusioms su informacijos, gebėjimų, finansinių priemonių, administracinių galimybių ir politinio poveikio trūkumu, nes šis modelis įtraukia vietos ir regionų valdžios institucijas į teisinės valstybės principų priežiūrą ir įgyvendinimą ES. Šis modelis padeda siekti labiau dalyvaujamojo pobūdžio demokratijos, užtikrinti didesnę skaidrumą ir atsakomybę. Pagal jį didesnis dėmesys skiriamas piliečiui, todėl teisinės valstybės apsauga yra būdas piliečius priartinti prie Europos ir atvirkščiai. Baltojoje knygoje dėl daugiapakopio valdymo Komitetas daugiapakopį valdymą apibrėžia „kaip Sąjungos, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų suderintus ir partneryste pagrįstus veiksmus, kuriais siekiama kurti ir įgyvendinti įvairių sričių Europos Sąjungos politiką.“;

8. atkreipia dėmesį, kad nuo 2009 m. baltosios knygos dėl daugiapakopio valdymo paskelbimo ši sąvoka palaipsniui įgavo konkrečią formą; tai patvirtina 2012 m. Europos regionų komiteto priimta tęstinė nuomonė, surengti praktiniai seminarai, rezultatų suvestinė, taip pat visai neseniai paskelbta daugiapakopio valdymo chartija. Ši sąvoka vis daugiau įsitvirtina įvairiose strateginėse srityse ir ją netgi taiko įvairūs partneriai: vienas pirmųjų pasiekimų – jos taikymas bendrajame Europos struktūrinių ir investicinių fondų reglamente ir vėliau jį pakeitusiame elgesio kodekse;

9. pažymi, kad savo komunikate Europos Komisija aiškiai pabrėžia, kad teisinė valstybė yra bet kokios šiuolaikinės demokratijos stuburas ir kad tai yra vienas iš pamatinių principų, kylančių iš visų ES valstybių narių bendrų konstitucinių tradicijų, o todėl – ir viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė (ES sutarties 2 straipsnis ir sutarties preambulė, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija). Nauja priemonė siekiama pašalinti ateityje teisei valstybei galinčias kilti grėsmes, kol dar netenkinamos ir neįsigaliojo ES sutarties 7 straipsnyje nustatytų mechanizmų panaudojimo sąlygos, kartu ši priemonė nedaro jokio poveikio pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 258 straipsnį taikomoms dabartinėms pažeidimų nagrinėjimo procedūroms;

10. nurodo, kad taip naujomis teisinėmis priemonėmis įvedamas tarpvalstybinis horizontalusis požiūris, kai dėl valstybinių subjektų veiksmų kyla pavojus ES bendrai vertybių sistemai ir kai dabartinės pažeidimo nagrinėjimo procedūros negali padėti rasti sprendimo. Todėl būtina stiprinti teisinę valstybę, kaip esminę ES bendrą vertybę, norint pasiekti tikslą apsaugoti pagrindines vertybes, tarp kurių svarbiausia – pagrindinių teisių apsauga;

11. teigia, kad naujosios priemonės, kurios pristatomos kaip trijų etapų procesas, turėtų padėti užpildyti spragą ir suteikti galimybių ES institucijoms įvertinti teisinę valstybę ir, prireikus, reaguoti, kai valstybėje narėje iškyla pavojus, kad dėl jos veiksmų gali kilti sisteminė grėsmė teisei valstybei. Dėl šios priežasties naujasis mechanizmas numato tris žingsnius: 1) objektyvus ir kruopštus susijusios valstybės narės padėties įvertinimas, 2) rekomendacijos dėl skubių ir konkrečių veiksmų užkirsti kelią grėsmei, kuri kyla teisei valstybei, jei nepavyko rasti tinkamo problemos sprendimo, 3) priemonių, nurodytų atitinkamai valstybei narei skirtoje rekomendacijoje, taikymo stebėseną. Į šią procedūrą, kuri remiasi dialogu su suinteresuota valstybe nare, nepaprastai svarbu kiek galima anksčiau įtraukti skirtingus valdymo lygmenis, įskaitant vietos ir regionų lygmenis ir pilietinę visuomenę;

Pagrindinių teisių apsaugos stiprinimas. Naujas ir novatoriškas daugiapakopis valdymas. ES priemonė

12. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos kasdien tiesiogiai susiduria su iššūkiais ir problemomis, kurios gali daryti tiesioginį poveikį teisinės valstybės procedūroms ir kartu galimybei įgyvendinti tam tikras pagrindines teises daugelyje sričių: ekonomikos, nedarbo, aplinkos, klimato kaitos (ir tai tik keletas iš jų). Ypač svarbus vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo yra susijęs su jų patirtimi, leidžiančia joms ankstyvajame etape nustatyti galimą sisteminę grėsmę teisei valstybei, taip pat gebėjimai siekti rezultatų, todėl įgyvendinant Europos politiką būtina nuolat į tai atsižvelgti. Be to, gyvename globalizuotame pasaulyje, kuriame migracija ir judumas nulėmė naujus tarpkultūrinius santykius ir pliuralistinę visuomenę, kuriai būdingas įvairių vertybių ir religijų sambūvis, labiausiai juntamas vietos bendruomenėse. Rezultatų teisinės valstybės ir pagrindinių teisių apsaugos srityje galima pasiekti tik visiems politiniams lygmenims bendradarbiaujant ir susijungus į atitinkamus tinklus – kiekvienam iš jų atsižvelgiant į savo kompetenciją ir atsakomybę – įnešus savo indėlį ir užtikrinus šių įvairių indėlių koordinavimą. Šiuo metu vis dažiau pripažįstama, kad norint pasiekti geresnių rezultatų būtina laikytis „faktais grindžiamos“ ir „teritorinės“ strategijos. Tai, žinoma, pasakytina ir apie pagrindinių teisių apsaugą. Šių teisių stiprinimas daro teigiamą poveikį socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. Kuo arčiau piliečių esančiame lygmenyje priimami sprendimai didina abipusį pasitikėjimą ir pasitikėjimą visuomene, kurioje jie gyvena;

13. pažymi, kad neįtikėtina, kaip vien tik per keletą pastarųjų metų ES nuostatos pagrindinių teisių ir teisinės valstybės stiprinimo klausimu rado atsaką daugiapakopio valdymo modelyje. Tačiau veiklos principai, išdėstyti mūsų 2012 m. tęstinėje nuomonėje, rezultatų suvestinėje ir, žinoma, Daugiapakopio valdymo Europoje chartijoje, taip pat yra labai svarbios priemonės įtvirtinant šią viziją praktikoje;

14. nurodo, kad pagrindinės Europos vertybės (ne tik ES ir Europos Tarybos skelbiamos vertybės, bet ir svarbiausios nacionalinės tradicijos) susijusios ne tik su demokratine teisine tvarka, bet ir su politika, kurios tikslas – sudaryti konkrečias galimybes šias vertybes įtvirtinti. Sudarius tokiai perspektyvai visapusiškas sąlygas, visiškai keičiasi vietos ir regionų valdžios institucijų pozicija. Jos tampa ne tik teisės aktus ir nacionalinę (ir Europos) politiką pagal požiūrį „iš viršaus į apačią“ įgyvendinančiomis institucijomis, bet ir visateisėmis dalyvėmis, prisiimančiomis politinę atsakomybę plėtoti integruotą politiką remiantis nustatyta sistema ir atsižvelgiant į vietos aplinkybes. Šiuo požiūriu turimos omenyje ne tik piliečių ir politinės teisės, bet ir ekonominės ir socialinės teisės (švietimo, užimtumo sveikatos, gerovės ir būsto srityje);

15. atkreipia dėmesį, kad vietos ir regionų valdžios institucijos pirmosios pradėjo spręsti skaudų nacionalinių pagrindinių teisių klausimą. Jos sprendžia žmonių, grupių arba „kategorijų“, kurios pirmiausia nukenčia, kai yra pažeidžiami teisinės valstybės principai arba apribojamos pagrindinės teisės, klausimus. Todėl svarbiausia – užtikrinti visiems gyventojams visuotines pagrindines teises nepriklausomai nuo ES piliečiams skirtų teisių ir veiksmų;

16. yra įsitikinęs, kad taikant tinkamas paramos priemones reikia nuolat skatinti pagrindines teises, pavyzdžiui, lyčių lygybę kokybiško užimtumo galimybių ir socialinių teisių užtikrinimo srityje. Šiuo požiūriu vietos ir regionų valdžios institucijos, bendradarbiaudamos su nacionalinio ir Europos lygmens valdžios institucijomis ir pilietine visuomene, yra strateginio judėjimo, kurio tikslas – sukurti socialinę teisinę valstybę, visateisės partnerės;

17. mano, kad nuogaštavimai dėl galimo pagrindinių teisių pažeidimo turi tapti nuolatine paskata politiniam siekiui Europos Sąjungoje ir jos valstybėse narėse kurti teisinę valstybę laikantis pozityvaus požiūrio. Būtent tai paskatino priimant politines priemones pereiti nuo teisinės valstybės koncepcijos, pagal kurią suteikiama tik teisinė apsauga, prie dinamiškos sąvokos, pagal kurią pagrindinės teisės turi apimti ir socialinį aspektą. Europos Komisija, kuri labai (pernelyg) atsargi dėl valstybių narių „vidaus reikalų“ nori, kad naujame veiksmų plane iš esmės būtų sukurta lankstesnė alternatyva realiai pažeidimo nagrinėjimo procedūrai, kad veiksmų būtų galima imtis ankstyvuojant etapu. Šiuo tikslu gali būti naudingas vis plačiau pripažįstamas daugiapakopio valdymo principas. Europos Komisijos komunikatu atveriamas kelias iniciatyviai perspektyvai, kuri bus įgyvendinama dalyvaujant Venecijos komisijai ir į kurios įgyvendinimą būtina turi būti įtraukti įvairūs valdžios lygmenys ir susijusios šalies pilietinė visuomenė, kad būtų galima užtikrinti jos poveikį;

18. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra pagrindinės Europos ir nacionalinio lygmens institucijų partnerės, galinčios kartu su pilietine visuomene ne tik užtikrinti šiuolaikiškos teisinės valstybės apsaugą, bet ir aktyviai ir strategiškai tokią valstybę kurti ir pasiūlyti savo politines iniciatyvas. Tai yra svarbiausias visų valdymo lygmenų uždavinys. Tai daryti nuolat vengiantys dalyviai pažeidžia Pagrindinių teisių chartiją ir nedalyvauja Europos raideje;

19. pažymi, kad siekiant veiksmingesnio pagrindinių teisių įgyvendinimo, vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti leidžiama atlikti savo svarbų vaidmenį užtikrinant šias teises, tačiau visada laikantis joms taikomų teisės normų ir Konstitucijos;

20. nurodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti sudaryta galimybė tiesiogiai kreiptis į Europos Komisiją, kai jos konstatuoja grėsmę teisei valstybei. Europos Komisija šiuo tikslu turėtų sukurti atitinkamas struktūras;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinių teisių apsauga – ne tik Komisijos rūpestis, ją užtikrinant turėtų aktyviai dalyvauti ir Europos Parlamentas. Tais atvejais, kai teisei valstybei kyla grėsmė, būtina ES lygmeniu užtikrinti atitinkamą parlamentinį skaidrumą dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms, nes taip būtų lengviau įvertinti situaciją;

22. tačiau nurodo, kad vertikalųjį ir horizontalųjį aspektus galima atskirti ir regionų, ar netgi vietos lygmeniu. Horizontalusis aspektas susijęs su asmeninių ir visuomeninių iniciatyvų sąveika, pavyzdžiui, socialinio ir ekonominio vystymosi atveju, taip pat turint omenyje mokymo, sveikatos ir priežiūros priemones;

23. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos – ir, ypač, tos, kurios turi įstatymų leidžiamąją galią – yra tiesiogiai atsakingos už tam tikrų pagrindinių teisių įgyvendinimą ir šiuo tikslu yra nustačiusios pagrindines gaires. Tai taip pat susiję su konkrečiomis pilietinėmis teisėmis, kuriomis siekiama užtikrinti saviraiškos, susirinkimų ir veiksmų laisvę, dalyvavimą laisvuose ir reguliariuose rinkimuose ir apskritai visomis diskriminacijos formomis jų vietos bendruomenėje. Šiuo požiūriu vietos ir regionų valdžios institucijos ne tik atlieka tarpininko vaidmenį esant akivaizdžiam pagrindinių teisių pažeidimui, bet ir turi apibrėžti konkrečias gaires šioje srityje ir prisidėti prie šių teisių užtikrinimo;

24. nurodo, kad tradicinis ES požiūris grindžiamas principu, kad mūsų regionuose, miestuose ir savivaldybėse gyvena ES piliečiai. Todėl nediskriminavimo politikoje dažnai pabrėžiamos piliečių iš kitų Sąjungos valstybių narių teisės, nors sociologinė realybė, visų pirma didžiuosiuose miestuose, yra kur kas sudėtingesnė. Socialinę integraciją galima pasiekti tik atstovaujamosios ir dalyvaujamosios demokratijos formomis kaip sambūvio pagrindą išsaugant teritorijos istorinius ir kultūros ypatumus. Todėl norint, kad būtų aprėpti visi gyventojai reikia išplėsti pilietybės apibrėžtį (žr. 2008 m. Europos Tarybos paskelbtą baltąją knygą dėl tarpkultūrinio dialogo: „Sąvoka pilietybė plačiąja šio žodžio prasme įvardijama kaip teisė ir netgi atsakomybė kartu su kitais dalyvauti Sąjungos socialiniame, ekonominiame ir visuomeniniame gyvenime“). Profesorius Antonio Papisca kalba apie „Nova Civitas“;

25. mano, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros pasiūlyta Strateginė ES programa dėl pagrindinių teisių leidžia įtvirtinti pirmiau minėtą vertikaliojo ir horizontaliojo aspekto sąsają ir tokiu būdu užtikrinti aktyvų dalyvavimą, bendradarbiavimą ir koordinavimą. Todėl reikėtų užtikrinti, kad ir Pagrindinių teisių agentūra galėtų stebėti, kaip valstybėse narėse laikomasi teisinės valstybės principo ir užtikrinamos pagrindinės teisės, ir prireikus praneštų apie pavojų;

26. teigia, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ir Europos Tarybos uždavinys – garantuoti, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijoms, patikimą pagalbą žiniomis;

27. nurodo, kad užtikrinant pagrindinių teisių apsaugą turi būti vienareikšmiškai vadovujamasi daugiapakopio valdymo principu;

Kiti konkretūs pasiūlymai

28. tiki, kad būtina skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas:
- integruoti pagrindines teises ir teisinės valstybės principus į pilietinės visuomenės organizacijų veiklą ir juos ginti;
 - viešai aptarti šių klausimų svarbą ir didinti informuotumą šia tema;
 - stiprinti visų suinteresuotų subjektų gebėjimus suteikiant jiems mokymosi galimybes ir paramą;
 - įsteigti informacijos centrus, kad visuomenė turėtų tiesioginę galimybę gauti informaciją;
 - sukurti įspėjimo sistemą, prireikus bendradarbiaujant su regionų arba vietos lygmens tarpininku;
 - remiantis šia stebėseną perduoti informaciją kitoms valdžios institucijoms;
 - užtikrinti pažangiųjų miestų iniciatyvos stebėseną.
29. galėtų išnagrinėti, ar šie pasiūlymai padėtų užtikrinti teisinės valstybės apsaugą Europos Sąjungoje:
- įsteigti darbo grupę, kuriai būtų pavesta parengti atvirą koordinavimo metodą;
 - sukurti regionų valdžios institucijoms skirtą pranešimų centrą;
 - Europos lygmeniu numatyti surengti bendrą informavimo teisinės valstybės apsaugos klausimu didinimo kampaniją, skirtą regionų valdžios institucijoms;
 - surengti konferenciją, skirtą daugiapakopio valdymo vaidmeniui užtikrinant pagrindinių teisių apsaugą ir skatinti Chartijos įgyvendinimą siekiant sudaryti vietos ir regionų valdžios institucijų paktą dėl daugiapakopio valdymo;
 - sudaryti trišalį susitarimą su Europos Tarybos kongresu ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra remiantis pastarosios pasiūlyta Strategine ES programa dėl pagrindinių teisių.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

Europos regionų komiteto nuomonė – „Žiedinės ekonomikos kūrimas. Atliekų teisės aktų persvarstymas“

(2015/C 140/08)

Pranešėja:	Mariana Gâju (Rumunija, PES), Kumpenos savivaldybės merė (Konstanca)
Pamatiniai dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žiedinės ekonomikos kūrimas. Europos be atliekų programa“, COM(2014) 398 <i>final</i> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų, 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų, 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų COM(2014) 397 <i>final</i> – 2014/0201 (COD)

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

A. Žiedinės ekonomikos kūrimas

1. palankiai vertina Europos Komisijos parengtą dokumentų dėl žiedinės ekonomikos rinkinių⁽¹⁾, kuriuo Europos Sąjungoje nustatoma bendra ir nuosekli efektyvaus išteklių naudojimo sistema. Regionų komitetas pabrėžia, kad šiam žingsniui žengti reikia politinio ryžto siekti pokyčių, t. y. ilgalaikių investicijų politikos ir jų planavimo, piliečių sąmoningumo, dalyvavimo ir elgesio pokyčių išteklių naudojimo srityje. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ne tik rengiant, bet ir įgyvendinant bei vertinant tokią politiką⁽²⁾;

2. visiškai pritaria, kad būtina ir naudinga pereiti prie žiedinės ekonomikos, kaip patvirtino aukšto lygio Europos efektyvaus išteklių naudojimo platforma (EREP)⁽³⁾. Regionų komitetas primena, kad tai yra Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane numatytų įsipareigojimų, kurie buvo nustatyti pagal ES Septintąją aplinkosaugos veiksmų programą (7-ąją AVP), gyvendinimo logiška seka. Pabrėžia, kad būtina pereiti prie žiedinės ekonomikos norint pasiekti visus efektyvaus išteklių naudojimo tikslus ir užtikrinti, kad ekonomika galėtų vėl augti ir mažiau priklausyti nuo pirminių išteklių ir būtų geriau saugoma aplinka;

⁽¹⁾ COM(2014) 398 *final*.

⁽²⁾ CdR140/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm

3. todėl yra labai susirūpinęs dėl gruodžio mėn. Komisijos paskelbto ketinimo atšaukti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas keletas atliekų direktyvų, skirtų žiedinei ekonomikai skatinti; mano, kad šis pasiūlymas, į kurį jau daug darbo įdėjo įvairios ES institucijos ir suinteresuotieji subjektai, apskritai yra subalansuotas kompromisų rinkinys; tokiomis aplinkybėmis primena, jog pritarimą tam, kad būtų tęsiamas šis teisėkūros procesas, aiškiai pareiškė tiek Europos Parlamentas, tiek Ministrų Taryba, taip pat daug suinteresuotųjų subjektų;

4. ragina Europos Komisijos žiedinės ekonomikos atžvilgiu laikytis bendresnio ir holistinio požiūrio. Pereinant prie žiedinės ekonomikos būtina skirti dėmesį ne tik atliekų susidarymo prevencijai ir pakartotiniam naudojimui, bet ir visai grandinei ir didesniai įvairių politikos sričių ir iniciatyvų, tokių kaip Efektyviai išteklius naudojančios Europos veiksmų planas, Septintoji aplinkosaugos veiksmų programa, klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinys, aplinkosauginis pėdsakas (gyvavimo ciklo analizė ir anglies pėdsakas) ir ekologiniu sektoriumi grindžiama ES strategija, „Inovacijos vardan tvaraus augimo. Bioekonomika Europai“ nuoseklumui; strategija, „Inovacijos vardan tvaraus augimo. Bioekonomika Europai“ nuoseklumui;

5. šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Komisija ketina iki 2015 m. pabaigos paskelbti „patobulintą“ ir „platesnio užmojo“ pasiūlymų rinkinį; vis dėlto turi rimtų abejonių, ar per tokį palyginti trumpą laikotarpį bus galima rasti iš esmės geresnių kompromisų dėl daugybės sudėtingų klausimų; tokiomis aplinkybėmis primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms skubiai reikia aiškių ir patikimų teisinių gairių ir kad žiedinė ekonomika turi didelį potencialą prisidėti prie ekonomikos augimo; todėl rekomenduoja nešvaistyti laiko ir toliau dėti pastangas gerinti Komisijos pasiūlymus vykdant jau pradėtą teisėkūros procedūrą, taigi ragina Komisiją ir teisėkūros institucijas savo būsimame darbe atsižvelgti į toliau nurodytas pastabas ir pasiūlymus, įskaitant dėl žiedinės ekonomikos stiprinimo pradiniuose produktų kūrimo ir gamybos etapuose;

6. pabrėžia, kad ES žiedinės ekonomikos strategijoje būtina visapusiškai atsižvelgti į bioekonomiką. Bioekonomikos metinė apyvarta siekia 22 mlrd., taigi ji svariai prisideda prie ekologiško ir tvaraus augimo ir suteikia dideles naujas užimtumo ir prekybos galimybes. Dauguma ekologijai skirtų investicijų atliekamos vietos ir regionų lygmenimis, kuriuose iniciatyvos pagal principą „iš apačios į viršų“ sudaro galimybę kurti naujas vertės grandines ir darbo galimybes;

7. tokiomis aplinkybėmis primena itin didelį žiedinės ekonomikos potencialą sutaupyti lėšų ES įmonėms, valdžios institucijoms ir vartotojams; pabrėžia, kad šios sutaupytos lėšos turėtų virsti plataus masto ir ilgalaikėmis investicijomis į ES ekonomiką ir galiausiai paskatinti Europos Sąjungoje kurti tvarias darbo vietas;

8. pabrėžia, kad būtina toliau visais lygmenimis, t. y. Europos, nacionaliniu ir regionų, plėtoti žiedinei ekonomikai palankią politiką taikant priemones, susiejančias pažangų reglamentavimą, rinkos priemones, visų pirma tas, kuriomis skatinamas perdirbtų medžiagų naudojimas, mokslinius tyrimus ir inovacijas, paskatų mechanizmus, keitimąsi informacija ir paramą savanoriškoms iniciatyvoms. Komitetas mano, kad projektavimas ir inovacijos yra esminiai veiksniai, galintys paspartinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos, ir ragina Komisiją skatinti inovacijas, visų pirma pagal ES inovacijų ir mokslinių tyrimų programą (Horizontas 2020), sukurti kuo daugiau žiedinės ekonomikos principus atitinkančių gaminių ir paslaugų modelių, taip pat įgyvendinti nuoseklesnę produktų politiką, toliau persvarstyti ir taikyti ekologinio projektavimo direktyvą ir į ją įtraukti efektyvaus išteklių naudojimo kriterijus ir nustatyti, kaip naudoti poveikio aplinkai apskaičiavimą projektuojant gaminių ar procesų;

9. pritaria Ekologinio projektavimo direktyvos taikymui išteklių naudojimo efektyvumo kriterijams, susijusiems su patvarumu, moduliavimu, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo galimybėmis, atitinkamai informuojant vartotojus, taip pat ir dėl 2015–2017 m. darbo plane nustatytų būsimų prioritetinių gaminių grupių. Komitetas ragina iš esmės peržiūrėti šią direktyvą ir jos įgyvendinimo priemones, į jos taikymo sritį įtraukiant su energetika nesusijusius, tačiau didelį poveikį aplinkai darančius gaminius⁽⁴⁾;

⁽⁴⁾ Cdr 3751/2013, CDR 1617/2013, CdR 140/2011 fin.

10. pabrėžia, jog svarbu pradiniam gamybos etape ypatingą dėmesį skirti iš sudėtinių medžiagų pagamintoms pakuotėms, siekiant sumažinti atliekas iš medžiagų, kurios yra neperdirbamos arba perdirbamos taikant sudėtingas ir brangiai kainuojančias technologijas; siūlo, kad ekologinio ženklo reglamentas būtų taikomas vis didesniai skaičiui produktų ir paslaugų, kad būtų galima užtikrinti geresnį pirmiau nurodytų priemonių gyvendinimą ir teikti vartotojams naudingesnę ir aiškesnę informaciją siekiant labiau sumažinti prekių ir paslaugų poveikį aplinkai;

11. palankiai vertina Europos Komisijos paskelbtas iniciatyvas skatinti žaliuosius viešuosius pirkimus, konkrečiau – gaires dėl galimybių, kurias atveria naujos viešųjų pirkimų direktyvos žaliųjų viešųjų pirkimų srityje, rekomendaciją dėl valstybių narių pažangos siekiant 50 proc. žaliojo viešojo pirkimo tikslinio rodiklio stebėsenos ir paramą viešąsias institucijas jungiančių žaliųjų viešųjų pirkimų tinklų kūrimui. Tačiau RK dar kartą ragina nustatyti nacionalinėms vyriausybėms ir Europos institucijoms privalomus tikslinius rodiklius žaliųjų viešųjų pirkimų srityje⁽⁵⁾;

12. pakartoja, kad įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ bei su ja susijusius Europos semestrą ir rengiant metinę augimo apžvalgą labai svarbu stebėti pavyzdinės iniciatyvos „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ pažangą. Veiksmingas išteklių naudojimas turi tapti neatsiejama nacionalinių ataskaitų dėl strategijos „Europa 2020“ sistemos, nacionalinių reformų programų ir konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų dalimi; atsižvelgdamas į tai, ragina Europos Vadovų Tarybą strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūros metu įtraukti naują išteklių našumo tikslinį rodiklį dėl bent 30 proc. išteklių našumo padidinimo iki 2030 m., apskaičiuojamą kaip BVP ir žaliavų suvartojimo (angl. *Raw Material Consumption* – RMC) santykį, tačiau nepamirštant ir jau nacionaliniu mastu nustatytų tikslinių rodiklių⁽⁶⁾;

B. Pasiūlymas dėl direktyvos, keičiančios keletą direktyvų dėl atliekų

13. atkreipia dėmesį į pažangą tvarkant atliekas, kurios leido pasiekti iniciatyvia politika grindžiama ES teisinė sistema. RK pabrėžia, kad kai kurios valstybės narės ir vietos ir regionų valdžios institucijos pasiekia ir viršija šioje srityje nustatytus ES tikslus, ir mano, kad būsimais teisės aktais reikėtų atsižvelgti į skirtingą pradinę padėtį ir skatinti pirmiausia atsiliekančiuosius tęsti ir didinti pastangas šioje srityje;

14. mano, kad atsakinga ir tvaria atliekų tvarkymo hierarchijos politika turėtų būti siekiama ne tik kuo labiau sumažinti atliekų susidarymą ir neigiamą atliekų ir jų tvarkymo poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, bet ir sumažinti išteklių sunaudojimą, taip pat pakartotinai įtraukti į ekonomikos ciklą atliekose esančius medžiagas. Regionų komiteto nuomone, atliekų tvarkymo hierarchijos laikymasis yra veiksmingiausia priemonė mažinti atliekų tvarkymo ekologines ir finansines sąnaudas, todėl labai gaila, kad Komisijos komunikate nesvarstoma galimybė atitinkamoje pagrindų direktyvoje numatyti privalomą bendro atliekų mažinimo tikslą;

15. mano, kad vienas labiausiai tiesioginių būdų, palengvinančių medžiagų grąžinimą į gamybos ciklą ir perėjimą prie žiedinės ekonomikos, būtų lengvesnis mechanizmas, skirtų įvertinti, ar produktai turi šalutinių produktų arba atliekų nebelaikymo atliekomis statusą, taikymas;

16. pažymi, kad, atsižvelgiant į tarp ES regionų ir valstybių narių egzistuojančius skirtumus įgyvendinant dabartiniuose ES atliekų tvarkymo teisės aktuose nustatytus tikslus⁽⁷⁾, labai svarbu skatinti bendradarbiavimą ir skleisti gerą patirtį šioje srityje ir taip padėti valstybėms narėms, kurių rezultatai buvo prasčiausi, pasiekti galutinius tikslus; tačiau reikia turėti omenyje tai, kad regionuose ar vietovėse, kurie yra retai apgyvendinti, kuriems būdingas mažas gyventojų tankis ir dideli atstumai iki apdorojimo įrenginių, atliekų tvarkymo sąnaudos yra didesnės ir labai sunku pasiekti galutinį nulinių atliekų susidarymo tikslą;

17. nori atkreipti dėmesį į tai, kad svarbu užtikrinti rinkos galimybes iš atliekų gautoms medžiagoms ir iš jų pagamintiems produktams šiuo tikslu parengiant nuoseklią teisinę sistemą ir, be kita ko, garantuojant vienodas galimybes visiems perdirbantiems šias medžiagas ir jas grąžinantiems į ekonomikos ciklą;

⁽⁵⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 140/2011 fin.

⁽⁷⁾ Direktyvos 2008/98/EB, 99/31/EB ir 94/62/EB.

18. pabrėžia labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant šios srities teisės aktus, kuriant ir finansuojant atliekų tvarkymo ir laikymo infrastruktūrą ir užtikrinant veiksmingą atliekų srautų valdymą. Pastaroji užduotis yra didžiausias iššūkis, su kuriuo šioms institucijoms tenka susidurti. Kaip ir ankstesnėje savo nuomonėje⁽⁸⁾, Regionų komitetas toliau ragina labiau jas įtraukti persvarstant tikslus, kurių joms teks siekti. Todėl jis prašo ES užtikrinti visapusiškai subsidiarumo principą atitinkantį veiksmų ir bendradarbiavimo lygį;

19. apgailestauja, kad pasiūlyme dėl direktyvos nepakankamai dėmesio skiriama energijos gavybai iš neperdirbamų atliekų, kaip galutiniam atliekų valorizacijos proceso etapui, nors tai padėtų pasiekti visoms valstybėms narėms iškeltus plataus užmojo tikslus ir kartu padidinti Europos Sąjungos energetinę nepriklausomybę;

20. mano, kad prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos pridėto poveikio vertinimo rezultatai⁽⁹⁾ yra labai optimistiški, ir rekomenduoja Komisijai išsamiau paaiškinti, kokiais duomenimis grindžiamas šis vertinimas, visų pirma pateikti mokslinius argumentus, paskatiniusius Komisiją pasirinkti specifinį požiūrį, nurodyti su tokiu sprendimu susijusias išlaidas ir, galiausiai, paaiškinti, kodėl kriterijumi pasirinktos geriausių rezultatų pasiekusios valstybės narės;

21. remdamasis ankstesnėmis rekomendacijomis⁽¹⁰⁾, pritaria tam, kad valstybės narės ir vietos bei regionų valdžios institucijos sparčiau ir sistemingiau taikytų ekonomines priemones atliekų tvarkymo srityje, pavyzdžiui, propaguodamos tokias priemones atliekų tvarkymo ir atitikties planuose (kurie yra ankstyvojo perspėjimo sistemos dalis) ir skatindamos didesnę gamintojo atsakomybę; Komitetas pabrėžia šių priemonių potencialą vietos ir regionų valdžios institucijoms uždirbti pajamų, kurios gali būti naudojamos (dalinėms) administracinėms išlaidoms, susijusioms su tikslinių rodiklių atliekų srityje įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu, padengti ir kurios galėtų būti skiriamos švarinimosi nuo šiukšlių veiklai ir kitiems aplinkosaugos projektams vykdyti;

Apibrėžtys

22. prašo Tarybos ir Europos Parlamento pasiūlymo dėl direktyvos VI priede išsaugoti bendrą ir nedviprasmišką *komunalinių atliekų apibrėžtį*. Ši apibrėžtis turėtų būti patikslinta teikiant svarbą ne *kas* renka atliekas, o *kokias* renka atliekas. Aiškios bendros apibrėžties reikia siekiant užtikrinti nuoseklumą ir gerą politikos įgyvendinimą ir palyginti įvairių vietos ir regionų valdžios institucijų bei valstybių narių pasiekimus;

23. palankiai vertina pasiūlymą iš dalies keisti atliekų apibrėžtį ir šias atliekas laikyti *paruoštomis pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui*. Apibrėžtis kol kas dar nevisiškai pagrįsta rezultatais, tačiau ji atitinka ankstesnius Regionų komiteto prašymus parengti bendrą perdirbimo rezultatų ir realiai perdirbto atliekų kiekio apskaičiavimo metodą⁽¹¹⁾;

24. rekomenduoja Komisijai peržiūrėti *surinkimo* ir *atsiemo surinkimo* apibrėžtis, nes valstybėse narėse jos suprantamos skirtingai. Be to, Regionų komitetas rekomenduoja tiek statistikos ir informacijos, tiek medžiagų kokybės nustatymo tikslais apibrėžti ir sąvoką *atliekų atskyrimas*, kadangi nemažai valstybių narių kaupia informaciją apie į atliekų rūšiavimo įmones pristatomų atliekų kiekį ir jį apskaičiuoja; tarp šių atliekų gali būti iki 30 proc. priemaišų;

Bendras atliekų kiekio apskaičiavimo metodas

25. pabrėžia, kad svarbu nustatyti *bendrą perdirbimo tikslinio rodiklio apskaičiavimo metodą*, taip pat palankiai vertina bei remia šį Komisijos pasiūlymą. Toks supaprastinimas ir pasirinkimas taikyti į rezultatus orientuotą metodą leis lengviau palyginti įvairius ES pasiektus rezultatus ir prisidės prie atliekų pavertimo naudingais ištekliais. Komitetas pabrėžia, kad vis dėlto kyla abejonių dėl siūlomo apskaičiavimo metodo. Naudojant dabartinę techniką, kai kurių atliekų srautų atveju gali būti labai sunku pasiekti nustatytus tikslus. Komitetas prašo Europos Komisijos suteikti išsamesnės informacijos apie šioje srityje taikomą metodą ir apibrėžtis ir, prireikus, pritaikyti apskaičiavimo metodą;

⁽⁸⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁹⁾ SWD (2014) 208 *final*.

⁽¹⁰⁾ CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

⁽¹¹⁾ CdR 3751/2013.

Atliekų susidarymo prevencija ir jų tvarkymo modelių optimizavimas

26. pabrėžia, kad siekiant laikytis „atliekų hierarchijos“ principų, pagal kuriuos didžiausias dėmesys skiriamas atliekų susidarymo prevencijai, ir turint omenyje, kad šie principai sudaro žiedinės ekonomikos pagrindą, reikėtų, kad visų pirma būtų atsižvelgta ne į kitus, o į atliekų susidarymo prevencijos principą. Todėl Komisija pirmiausia turėtų pasiūlyti *atliekų susidarymo prevencijos privalomus tikslus* ir kartu finansines paskatas, taip pat numatyti visapusiškai taikyti principą „teršėjas moka“;

27. dar kartą pakartoja prašymą įvesti privalomą tikslą užtikrinti ES komunalinių atliekų prevenciją ir jų mažinimą, kad iki 2020 m. komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, palyginti su 2010 m. duomenimis, būtų sumažintas 10 proc. ⁽¹²⁾;

28. rekomenduoja imtis papildomų priemonių, kad būtų pagerintas atliekų rūšiavimas ir perdirbimas, pavyzdžiui, skatinti pneumatinį buitinių atliekų išmetimą į atskiras talpyklas, įrengti daugelio skyrių talpyklas statybvietėse, kad būtų lengviau atskirti ir tvarkyti įvairias statybos ir griovimo atliekas, kurti tvarkymo modelius ir įrenginius, skirtus perdirbti fotovoltinių saulės baterijų atliekas, kurių kiekis ateityje išaugs, sukurti infrastruktūros tinklą transporto priemonių dekontaminavimui ir perdirbimui pasibaigus jų eksploatavimo laikui;

Didesnė gamintojų atsakomybė

29. pabrėžia, kad pereinant prie žiedinės ekonomikos, būtina peržiūrėti ne tik atliekų tvarkymo sektorių, bet įtraukti ir kitas sritis, susijusias su produktų projektavimu ir gamyba. Siekiant, kad gaminiai būtų lengvai perdirbami ir paruošiami, reikia skatinti ekologinį gaminių projektavimą ir beatliekių ar mažatliekių technologijų diegimą;

30. išplėstinės gamintojų atsakomybės stiprinimo klausimu ragina Tarybą ir Europos Parlamentą palikti galioti pasiūlymą iš dalies pakeisti Atliekų pagrindų direktyvos 8 straipsnį, pagal kurį valstybės narės nuo šiol privalės, o ne bus raginamos, skatinti gaminių ekologinį efektyvumą ir ekologinį projektavimą (gaminiai visų pirma turi būti tvarūs ir tinkami perdirbti) ir atsižvelgti į jų poveikį per visą jų gyvavimo ciklą;

31. pažymi, kad pasiūlyme dėl direktyvos neiškeltas kiekybinis ekologiškos produktų gamybos tikslas, ir ragina suteikti didesnę atsakomybę ekonominės veiklos vykdytojams ir norėtų, kad būtų pateiktos konkrečios rekomendacijos dėl perdirbtų medžiagų procentinės dalies rinkai pateikiamuose produktuose, šiuo požiūriu dar kartą pabrėžia ekologinio ženklo svarbą;

32. pabrėžia, kad didesnės gamintojo atsakomybės principas, apimantis gamintojus ir importuotojus, pasitvirtino kaip veiksminga atliekų susidarymo prevencijos politikos priemonė. Vis dėlto Regionų komitetas prašo imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad susidariusios išlaidos netektų galutiniam vartotojui ar naudotojui, o gautas pelnas būtų iš naujo investuotas į atliekų tvarkymo procesus;

33. toliau remia gamintojų atsakomybės principo stiprinimą ES teisės aktuose ⁽¹³⁾ pateikiant pasiūlymą nustatyti būtinus reikalavimus (dėl atliekų surinkimo, atliekų srautų valdymo ir tvarkymo sąnaudų aprėpties, taip pat išlaidų, susijusių su visuomenės informavimu ir gaminių pritaikymu ekologiniam projektavimui);

Tiksiai

34. ragina Europos Parlamentą ir Tarybą ir toliau laikytis plataus užmojo tikslų ir, kaip siūlo Komisija, siekti pakartotinai panaudoti komunalines atliekas ir jas perdirbti. Be to, Regionų komitetas pritaria naujai nuostatai, kad valstybės narės savo nacionaliniuose atliekų tvarkymo planuose turi numatyti priemones, susijusias su atliekų, kurių sudėtyje yra didelis svarbiausių žaliavų kiekis, perdirbimu;

⁽¹²⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹³⁾ CdR 1617/2013.

35. rekomenduoja rengti plataus užmojo, tačiau kartu realistiškus ES teisės aktus. Regionų komitetas atkreipia dėmesį, kad pasiūlymai keisti tikslus tuo pat metu pradėdant taikyti bendrą skaičiavimo metodą, gali tapti labai sunkiu uždaviniu daugeliui valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų, ypač toms, kurios susidūrė su sunkumais įgyvendinant jau galiojančius teisės aktus. Naujus tikslus reikėtų nustatyti išsamiai išanalizavus priežastis, dėl kurių nepavyko laikytis šiuo metu galiojančių teisės aktų, ir jų poveikį, įskaitant regionų lygmenį, kadangi tam tikrų vietovių, kuriuose gyventojų tankis yra itin mažas, demografiniai ypatumai yra labai reikšmingi. Komitetas siūlo nustatyti plataus užmojo, tačiau realiai įgyvendinamus perdirbimo tikslus surengiant išsamias diskusijas su valstybėmis narėmis ir jų vietos ir regionų valdžios institucijomis dėl priemonių, būtinų veiksmingai tikslų stebėsenai ir jų įgyvendinimui;

36. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės ir regionai labai skirtingai įgyvendina dabartinius tikslus. Tačiau Komitetas pabrėžia, kad teigiami kai kurių valstybių narių rezultatai rodo ir tai, kad sukūrus tinkamas pagrindines sąlygas, tikslus įmanoma pasiekti arba artėti prie jų įgyvendinimo, ir, kad būtina plėtoti administracinius gebėjimus, ten kur jie dar yra nepakankami ⁽¹⁴⁾;

37. primygtinai ragina naujoje direktyvoje nustatytus tikslus susieti su *perdirbtų arba surinktų medžiagų kokybe*, siekiant užtikrinti, kad perdirbtos medžiagos nedarytų žalos aplinkai bei žmonių sveikatai ir galėtų vienodomis sąlygomis konkuruoti rinkoje su pirminiais ištekliais. Be to, reikia nustatyti vienodus ir aiškus veiksmingo antrinio perdirbimo kvotų nustatymo principus;

38. rekomenduoja toliau taip pat ryžtingai siekti 2020, 2025 ir 2030 m. pakuočių atliekų perdirbimo tikslų ir remia pasiūlymą naudoti vieną perdirbimo rezultatų skaičiavimo metodą apsiribojant tik ~~su~~ perdirbimo veikla, o atliekų naudojimo ir perdirbimo veiklai, kaip yra daroma šiuo metu. Kiekybinius perdirbimo tikslus reikėtų nustatyti įvertinus skaičiavimo metodo pakeitimo poveikį. Renkantis skaičiavimo metodus ir nustatant tikslus reikėtų atsižvelgti į tiesioginį pakartotinių pakuočių naudojimą. Anksčiau Regionų komitetas yra prašęs apsvarstyti galimybes iki 2020 m. perdirbti 70 proc. plastiko pakuočių atliekų, o stiklo, metalo, popieriaus, kartono ir medienos – 80 proc.;

39. pakartoja savo raginimą į persvarstytą ES atliekų direktyvą įtraukti naują *biologinių atliekų perdirbimo tikslą*, kad ateityje būtų galima plėtoti šį sektorių ir nustatyti kiekybinius tikslus ⁽¹⁵⁾. Komisija taip pat galėtų nustatyti privalomus komposto kokybės kriterijus siekiant skatinti biologinių atliekų perdirbimo rinką ir aplinkos apsaugą ⁽¹⁶⁾; Šiuo tikslu būtų naudinga nustatyti gaires ir su jomis supažindinti piliečius siekiant pagerinti surinktų ir vežamų kompostuoti biologinių atliekų kokybę;

40. dar kartą primygtinai rekomenduoja nustatyti privalomus, skirtingus ir konkrečius papildomus paruošimo pakartotiniam naudojimui tikslus kiekvienam atliekų srautui, visų pirma baldams, tekstilei ir elektros ir elektroninės įrangos atliekoms, juo labiau, kad kai kuriose šalyse tokie tikslai jau yra nustatyti nacionaliniu ir regionų lygmeniu ⁽¹⁷⁾;

Atliekų šalinimas sąvartynuose

41. kaip ir Europos Parlamentas, Komitetas reikalavo iki 2020 m. uždrausti šalinti sąvartynuose ⁽¹⁸⁾, perdirbti tinkamas arba biologiškai skaidžias atliekas ⁽¹⁹⁾. Atsižvelgdamas į tai, jis ragina Europos Parlamentą ir Tarybą pasiūlyti bent jau išlaikyti tą patį tikslą nuo 2025 m. sausio 1 d. uždrausti šalinti sąvartynuose biologiškai skaidžias atliekas, o perdirbti tinkamas atliekas surinkti atskirai, kai tai įmanoma techniniu požiūriu ir yra pagrįsta ekonomiškai, ir šios atliekos bus perdirbamos;

⁽¹⁴⁾ Taip pat žr. teritorinio poveikio vertinimo ataskaitą dėl dokumentų dėl žiedinės ekonomikos rinkinio; CdR 05609/2014.

⁽¹⁵⁾ CdR 74/2009 fin.

⁽¹⁶⁾ CdR 1617/2013.

⁽¹⁷⁾ CdR 1617/2013, CdR 3751/2013, CdR 140/2011 final.

⁽¹⁸⁾ Europos Parlamento pranešimas dėl efektyviai išteklius naudojančios Europos (2011/2068(INI)) 2012 05 08

⁽¹⁹⁾ CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

42. siūlo persvarstyti sumažinimo tikslų formuluotę, nes siūlomose skaičiavimuose ir proporcijose sujungiamos nepavojingų sąvartynų ir komunalinių atliekų sąvokos, nors komunalinės atliekos yra ne vienintelė atliekų rūšis, kuri gali būti išmetama nepavojingame sąvartyne. be to, RK taip pat siūlo reformuluoti pasiūlytą neprivalomą tikslą iki 2030 m. sąvartynuose šalinti ne daugiau nei 5 proc. galutinių atliekų ir jį suformuluoti kuo lanksčiau, tačiau pabrėžia, kad tada jis turėtų būti pakeistas į privalomą šių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo tikslą, kuris labiau atitiktų Septintojoje aplinkosaugos veiksmų programoje numatytus įpareigojimus, taip pat ankstesnes Regionų komiteto rekomendacijas ⁽²⁰⁾;

43. ragina Komisiją toliau analizuoti galimybes dėl statybos bei griovimo atliekų perdirbimo ir pirmiausia įvertinti, ar vieno statybos ir griovimo atliekų tikslinio rodiklio pakanka įvairių statybos medžiagų surinkimui, rūšiavimui ir perdirbimui paskatinti ir ar reikia atskirų tikslinių rodiklių toms statybinėms medžiagoms, kurių dalis statybos ir griovimo atliekose yra mažesnė;

Ankstyvojo perspėjimo sistema ir ataskaitų teikimas

44. palankiai vertina, kad nustatyta ankstyvojo perspėjimo sistema, skirta stebėti naujojoje direktyvoje apibrėžtų perdirbimo tikslų įgyvendinimą. Atitikties planai dera su Regionų komiteto rekomendacija kiekvienai valstybei narei parengti specialius veiksmų planus. Vis dėlto Komitetas ragina Komisiją teikti metodinę pagalbą valstybėms narėms rengiant minėtuosius planus;

45. taip pat pritaria pasiūlymui nustatyti reikalavimą teikti *kasmetines ataskaitas*, prie kurių būtų pridėdama kokybės patikros ataskaita ir kurios būtų patvirtintos nepriklausomos trečiosios šalies. Ši nuostata galėtų sudaryti reikiamas sąlygas geriau įvertinti, kaip kiekviena valstybė narė įgyvendina tikslus, ir suteikti galimybę imtis priemonių rezultatams šioje srityje pagerinti;

46. siūlo, kad kasmetinės ataskaitos teikimas nepriklausomos trečiosios šalies vertinimui būtų privalomas tik iškilus abejonėms dėl ataskaitose pateikiamų duomenų tikrumo, bei siūlo Komisijai nustatyti objektyvius kriterijus ir suteikti metodinę pagalbą tokiam vertinimui atlikti;

Subsidiarumas ir proporcingumas

47. mano, kad subsidiarumo principo požiūriu nekyla klausimų nei dėl naujų tikslų, susijusių su komunalinių atliekų, pakuočių ir elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdirbimu, nei dėl draudimo visų pirma iki 2025 m., o vėliau iki 2030 m. šalinti sąvartynuose perdirbti tinkamas atliekas ar dėl ankstyvojo perspėjimo sistemos arba pakeistų reikalavimų teikti ataskaitas. Tačiau Proporcingumo principo požiūriu kyla problemų dėl dabartinių tikslų įgyvendinimo skirtumų ir Komisijos ⁽²¹⁾ nustatyto naujų tikslų įgyvendinimo grafiko;

Deleguotieji aktai

48. su nerimu pažymi, kad pagal daugelį naujosios direktyvos nuostatų Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus.

⁽²⁰⁾ CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

⁽²¹⁾ Regionų komiteto Subsidiarumo stebėsenos tinklo ir Subsidiarumo ekspertų grupės konsultacijų ataskaita, 2014 m.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

COM(2014) 397 *final* – 2014/0201 (COD)

1 straipsnis. Pasiūlymas iš dalies keisti Direktyvos 2008/98/EB, 6 punktą – iš dalies keičiamas 8 straipsnio, b punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>b) 2 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„2. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kuriomis skatinama projektuoti produktus taip, kad būtų mažinamas jų poveikis aplinkai ir atliekų susidarymas gamybos ir tolesnio produktų naudojimo procese, neiškraipant vidaus rinkos.</p> <p>Į šias priemones įtraukiamos priemonės, kuriomis skatinamas produktų, kurie tinka daugkartiniam naudojimui, kurie yra techniškai patvarūs ir tapę atliekomis yra tinkami pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai, siekiant lengvinti tinkamą atliekų hierarchijos įgyvendinimą. Šiomis priemonėmis visiškai atsižvelgiama į produktų gyvavimo ciklo poveikį.“</p>	<p>b) 2 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„2. <u>Europos Komisija ir</u> Valstybės narės imasi tinkamų priemonių <u>siekdamos užtikrinti, kad kurio- mis skatinama produktai būtų</u> projektuojami produktus taip, kad būtų mažinamas jų poveikis aplinkai ir atliekų susidarymas gamybos ir tolesnio produktų naudojimo procese, neiškraipant vidaus rinkos.</p> <p>Į šias priemones įtraukiamos priemonės, kuriomis skatinamas produktų, kurie tinka daugkartiniam naudojimui, kurie yra techniškai patvarūs ir tapę atliekomis yra tinkami pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai, siekiant lengvinti tinkamą atliekų hierarchijos įgyvendinimą. Šiomis priemonėmis visiškai atsižvelgiama į produktų gyvavimo ciklo poveikį.“</p>

Paiškinimas

Siekiant veiksmingai naudoti išteklius didelių pokyčių galima pasiekti imantis priemonių atliekų susidarymo vietoje. Tobulinti produktų projektavimą, kad juos būtų galima pakartotinai panaudoti, pataisyti arba perdirbti, ir optimizuoti jų pakuotę siekiant žymiai sumažinti atliekų susidarymą – imperatyvas, kuris šioje srityje svarbesnis už perdirbimo ir pakartotinio naudojimo reikalavimus. Todėl būtina numatyti platesnio užmojo ekologinio projektavimo politiką tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu.

2 pakeitimas

COM(2014) 397 *final* – 2014/0201 (COD)

1 straipsnis. Pasiūlymas iš dalies keisti Direktyvos 2008/98/EB 11 punktą

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>11) 22 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:</p> <p>„Siekdamos mažinti atliekų medžiagų užterštumą valstybės narės iki 2025 m. užtikrina atskirą biologinių atliekų surinkimą.</p> <p>Siekdama prirėikus pateikti pasiūlymą, Komisija atlieka biologinių atliekų tvarkymo vertinimą. Atliekant vertinimą išnagrinėjama galimybė, siekiant užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, nustatyti būtinus biologinių atliekų tvarkymo reikalavimus, taip pat kompostavimo ir biologinių atliekų fermentavimo kokybės kriterijus.“</p>	<p>11) 22 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:</p> <p>„Siekdamos iki minimumo sumažinti <u>perdirbamų atliekų medžiagų</u> užterštumą <u>ir užtikrinti kuo optimaliausią organinių atliekų perdirbimą</u>, valstybės narės iki 2025 m. užtikrina atskirą biologinių atliekų surinkimą.</p> <p>Siekdama prirėikus pateikti pasiūlymą, Komisija atlieka biologinių atliekų tvarkymo vertinimą. Atliekant vertinimą išnagrinėjama galimybė, siekiant užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, nustatyti būtinus biologinių atliekų tvarkymo reikalavimus, taip pat kompostavimo ir biologinių atliekų fermentavimo kokybės kriterijus.“</p>

Paiškinimas

Biologinės atliekos nėra teršalai. Jos visų pirma turi būti surenkamos siekiant kuo geriau jas panaudoti, pavyzdžiui, energijos gamybai iš biodujų arba trąšoms gaminti, o ne todėl, kad kitos atliekos išliktų sausos. Be to, neturėtų būti reikalaujama vienu ar kitu būdu rinkti arba apdoroti šias atliekas. Reikėtų visada leisti pasirinkti, kad būtų galima prisitaikyti prie vietos sąlygų ir naujų technologijų. Svarbu biologinių atliekų kokybė, o ne taikytas jų surinkimo ir tvarkymo metodas.

3 pakeitimas

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD), VI priedas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Komunalinių atliekų sudėtis</p> <p>Komunalines atliekas sudaro namų ūkių atliekos ir atliekos, susidarančios vykdant mažmeninę prekybą, taip pat mažose įmonėse, biurų pastatuose ir įstaigose (pvz., mokyklose, ligoninėse, valdžios subjektų pastatuose), kurios pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į namų ūkių atliekas ir kurias surenka savivaldybės arba kurios yra surenkamos jų vardu.</p> <p>Joms priskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> — stambiosios atliekos (pvz., buitiniai prietaisai, baldai, čiužiniai); — sodo atliekos, lapai, žolė, gatvių sąšlavos, šiukšlių dėžių turinys ir prekyviečių valymo atliekos; — kai kurių komunalinių paslaugų atliekos, t. y. parkų ir sodų (daržų) priežiūros atliekos, gatvių valymo paslaugų atliekos. <p>Joms taip pat priskiriamos tų pačių šaltinių, taip pat panašaus pobūdžio ir sudėties atliekos, kurios:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yra renkamos ne savivaldybių vardu, bet tiesiogiai pagal gamintojo atsakomybės sistemas, arba kurias renka privačios ne pelno įstaigos pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tikslais, daugiausia taikydamos atskiro surinkimo metodus, — susidaro kaimo vietovėse, kurių neaptarnauja įprastos atliekų tvarkymo tarnybos. <p>Joms nepriskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> — komunalinės kanalizacijos ir apdorojimo atliekos, įskaitant nuotekų dumblą, — komunalinės statybos ir griovimo atliekos. 	<p>Komunalinių atliekų sudėtis</p> <p>Komunalines atliekas sudaro namų ūkių atliekos ir atliekos, susidarančios vykdant mažmeninę prekybą, taip pat mažose įmonėse, biurų pastatuose ir įstaigose (pvz., mokyklose, ligoninėse, valdžios subjektų pastatuose), kurios pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į namų ūkių atliekas ir kurias surenka savivaldybės arba kurios yra surenkamos jų vardu.</p> <p>Joms priskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> — stambiosios atliekos (pvz., buitiniai prietaisai, baldai, čiužiniai); — sodo atliekos, lapai, žolė, gatvių sąšlavos, šiukšlių dėžių turinys ir prekyviečių valymo atliekos; — kai kurių komunalinių paslaugų atliekos, t. y. parkų ir sodų (daržų) priežiūros atliekos, gatvių valymo paslaugų atliekos. <p>Joms taip pat priskiriamos tų pačių šaltinių, taip pat panašaus pobūdžio ir sudėties atliekos, kurios:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yra renkamos ne savivaldybių vardu, bet tiesiogiai pagal gamintojo atsakomybės sistemas, arba kurias renka privačios ne pelno įstaigos pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tikslais, daugiausia taikydamos atskiro surinkimo metodus, — susidaro kaimo vietovėse, kurių neaptarnauja įprastos atliekų tvarkymo tarnybos. <p>Joms nepriskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> — komunalinės kanalizacijos ir apdorojimo atliekos, įskaitant nuotekų dumblą, — komunalinės statybos ir griovimo atliekos. <p><u>Europos atliekų kataloge tiksliai nustatoma, kokios atliekos priskiriamos komunalinių atliekų kategorijai.</u></p>

Paaiškinimas

Bendros apibrėžties reikia siekiant nustatyti, ar valstybės narės įgyvendina atliekų teisės aktus, o ne vietos valdžios institucijų pasiektiems rezultatams įvertinti. Todėl komunalinės atliekos turėtų būti apibrėžtos atsižvelgiant ne į jas surenkantįjį, bet į jų turinį, t. y. atsižvelgiant į jų sudėtį. Be to, direktyvoje nustatyta komunalinių atliekų apibrėžtis išsamiau išdėstoma Europos atliekų kataloge, kuris savo ruožtu yra paremtas Komisijos sprendimu.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė – Sąveika kaip viešojo sektoriaus modernizavimo priemonė

(2015/C 140/09)

Pranešėja:	Odeta Žerlauskienė (LT/LDAE), Skuodo rajono savivaldybės tarybos narė
Pamatinis dokumentas:	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma Europos viešojo administravimo institucijų, įmonių ir piliečių sąveikos sprendimų programa (ISA2) Sąveika kaip viešojo sektoriaus modernizavimo priemonė COM (2014) 367 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia, kad platus informacijos ir ryšių technologijų (IRT) naudojimas yra naudingas ir suteikia galimybių padaryti viešąjį sektorių veiksmingesnį ir skaidresnį;
2. pažymi, jog svarbu, kad viešosios institucijos būtų elektroniniais būdais prieinamos privatiems asmenims ir įmonėms, kad ir kur būtų besikreipiantis asmuo, todėl pabrėžia remias tarpvalstybinių viešųjų paslaugų vystymą, pirmiausia tų paslaugų, kurios susijusios su sąveika ir e. atpažintimi, e. parašais, elektroniniu dokumentų pristatymu ir kitomis e. valdžios sudėtinėmis dalimis ⁽¹⁾;
3. pabrėžia, jog svarbi yra skirtingų valstybių narių ir Europos Sąjungos viešojo administravimo institucijų sąveika siekiant visuotinai modernizuoti viešąjį administravimą Europos Sąjungoje ir Bendrijos organus ir tuo prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ ir jos pavyzdinės programos – Europos skaitmeninės darbotvarkės ⁽²⁾ – tikslų įgyvendinimo;
4. pažymi, kad ES nuo 1995 m. ⁽³⁾, kai buvo paskelbtos pirmosios sąveikos programos, skyrė joms nemažai dėmesio, o įvairūs ES organai palankiai įvertino šią veiklą ⁽⁴⁾; ragina ir toliau laikytis šios krypties bei tęsti viešųjų paslaugų modernizavimą, toliau skatinti gerą valdymą ir sudaryti geresnes sąlygas tarpvalstybinei ir tarpsektorinei sąveikai;
5. teigiamai vertina 2013 m. spalio 24–25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose buvo pasiūlyta tęsti viešojo administravimo institucijų modernizavimą, ypatingą dėmesį skiriant tokioms e. paslaugoms kaip e. valdžia, e. sveikata, e. sąskaitos faktūros ir e. viešasis pirkimas, ir kuriose buvo pabrėžta būtinybė užtikrinti tokių paslaugų sąveiką, nes ji leistų piliečiams ir įmonėms visoje Europoje teikti daugiau ir geresnių skaitmeninių paslaugų, taupyti lėšas, didinti viešojo sektoriaus teikiamų paslaugų efektyvumą, skaidrumą ir kokybę;

⁽¹⁾ Žr. CdR 4165/2014, 5960/2013, 5559/2013, 3597/2013, 1646/2013, 2414/2012, 1673/2013, 626/2012, 402/2012, 65/2011, 104/2010.

⁽²⁾ Komisijos komunikatas „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, COM(2010) 245 final, 2010 8 28.

⁽³⁾ Pirmasis teisės aktas šioje srityje – 1995 m. lapkričio 6 d. Tarybos sprendimas 95/468/EB dėl Bendrijos indėlio į telematinius duomenų mainus tarp valstybės valdymo institucijų Bendrijoje (IDA).

⁽⁴⁾ Europos Parlamento rezoliucija dėl konkurencingos skaitmeninės bendrosios rinkos. E. valdžia kaip pradininkė (2012 m. balandžio 3 d.)

6. nori atkreipti dėmesį į Europos Komisijos 2011, 2012 ir 2013 m. metinių augimo apžvalgų rezultatus, kurie rodo, kad Europos viešojo administravimo institucijų kokybė tiesiogiai veikia ūkio aplinką, taigi turi lemiamos reikšmės skatinant darbo našumą, konkurencingumą ir augimą; todėl pabrėžė, jog labai svarbu laiku ir plačiai modernizuoti viešojo administravimo institucijas;

7. pabrėžia, kad daugiau kaip 100 000 vietos ir regionų valdžios institucijų visose 28 ES valstybėse narėse, taip pat kitose šalyse, kurioms tiesioginį poveikį turi ES teisės aktai, teikia daug paslaugų plačiai visuomenei ir įmonėms ir jų nuomone reikėtų išgirsti bei į ją išsiklausyti ruošiant iniciatyvas, galinčias turėti įtakos viešųjų paslaugų teikimui;

8. teigiamai vertina pasiūlymą dėl Europos viešojo administravimo institucijų, įmonių ir piliečių sąveikos sprendimų programos (ISA2), nes mano, kad ji prisidės prie Europos skaitmeninės rinkos⁽⁵⁾ sukūrimo; tačiau pabrėžia, jog svarbu pasirūpinti, kad programa derėtų su kitomis jai aktualiomis politikos sritimis, pavyzdžiui, Europos semestru, programa „Horizontas 2020“, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, Europos skaitmeninės darbotvarkės antruoju ramsčiu, skirtu sąveikai ir standartams, Europos sąveikumo strategija, Europos sąveikumo sistema ir būsimais jų atnaujintais variantais, siekiant užtikrinti kiek galima didesnę nuoseklumą ir sinergiją;

Kaip pasiekti ES viešojo administravimo institucijų sąveiką

9. atkreipia dėmesį į tyrimų rezultatus, rodančius, kad valstybių narių vyriausybėms dar reikia daug dirbti, kad įmonėms ir privatiems asmenims būtų užtikrinta netrukdoma internetinė prieiga prie viešųjų paslaugų netgi savo pačių valstybėje narėje (šiuo metu prieinamos 72 proc. visų paslaugų), tuo tarpu kitos ES šalies piliečiai tarpvalstybinę viešąją paslaugą gali gauti tik mažiau kaip pusės paslaugų atveju (42 proc.)⁽⁶⁾;

10. pabrėžia, jog labai svarbu, kad Europos lygmeniu būtų derinamos ir teikiamos geros praktikos gairės naujose srityse, tokiose kaip elektroninės viešosios paslaugos ir jų tarpvalstybinė sąveika;

11. pabrėžia, kad dėl mažesnių sąnaudų, pakartotinio ir lankstaus panaudojimo galimybės naudinga galutinį produktą teikti naudojant atvirus standartus;

12. todėl ragina siekti nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis užtikrinti plačią tarpsektorinę ir tarpvalstybinę ES ir valstybių narių e. paslaugų sąveiką, leidžiant, kai tinkama, visoms suinteresuotoms šalims prisijungti prie šios sistemos;

13. palankiai vertina tai, kad sprendimo projektas grindžiamas e. sanglaudos iniciatyva, kuria siekiama supaprastinti ir suderinti 2014–2020 m. sanglaudos politikos įgyvendinimą pasitelkiant elektroninį keitimąsi informacija tarp naudos gavėjų ir susijusių organų;

14. taip pat pritaria sprendimo projekte reiškiamam atsargumui, kad pasirinkus į konkrečius sektorius orientuotos sąveikos strategiją yra pavojus, kad nacionaliniu arba sektorių lygmenimis bus įdiegti skirtingi arba nesuderinami sprendimai, sukursiantys naujas e. kliūtis geram vidaus rinkos veikimui, su ja susijusioms judėjimo laisvėmis ir rinkos konkurencingumui;

⁽⁵⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma Europos viešojo administravimo institucijų, įmonių ir piliečių sąveikos sprendimų programa (ISA2). Sąveika kaip viešojo sektoriaus modernizavimo priemonė, 2014 m. birželio 26 d., COM(2014) 367 final 2014/0185 (COD).

⁽⁶⁾ eGovernment Benchmark Framework 2012-2015 Method paper July 2012, Final Report, Europos Komisijos tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato parengtas tyrimas, su kuriuo galima susipažinti adresu https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/eGovernment%20Benchmarking%20method%20paper%20published%20version_0.pdf

15. teigiamai vertina ISA2 programoje išdėstytą pasiryžimą skatinti ir, kai tinkama, remti dalinę arba visišką egzistuojančių sąveikos sprendimų standartizaciją ir to siekti derinant šią standartizaciją su kita standartizacijos veikla, vykdoma ES lygmeniu ir Europos ir kitose tarptautinėse standartizacijos organizacijose;

16. pažymi, kad sąveiką reglamentuojantys teisės aktai taip pat turėtų būti taikomi privatiems asmenims ir įmonėms⁽⁷⁾, todėl ragina užtikrinti, kad ISA2 programa būtų atviresnė nevyriausybiniais sektoriams;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad labai pasitikima nuotolinės kompiuterijos paslaugomis⁽⁸⁾, tačiau norėtų pažymėti, kad dėl šios paslaugos fizinio pobūdžio didžiausią prioritetą reikėtų teikti saugiam ir vientisam sąveikių sistemų darbui;

18. pabrėžia, kad e. valdžios sąveikai reikia ne tik sistemos suderinamumo (mašinių sąveikos (M2M) sprendimų), tačiau ir viešųjų tarnybų gebėjimo dirbti glaudžiai bendradarbiaujant su informacinėmis sistemomis, taip pat visuomenės žinojimo apie tokių sistemų siūlomas galimybes; todėl, kaip siūlyta kituose teisės aktuose⁽⁹⁾, ragina papildyti ISA2 programą žmogiškųjų gebėjimų – tiek skaitmeninių, tiek kalbos įgūdžių – stiprinimo ir informavimo komponentais;

Taikymo sritis

19. teigiamai vertina siūlomos ISA2 programos taikymo sritį, apimančią visus administravimo lygmenis: Europos, vietos, regioninį ir nacionalinį, ir pasiryžimą atsižvelgti į atitinkamus tų lygmenų, taip pat, kai reikia, piliečių ir įmonių poreikius⁽¹⁰⁾;

20. pažymi, kad buvo keletas ministrų lygio deklaracijų⁽¹¹⁾, kuriose ministrai ragino Komisiją sudaryti geresnes sąlygas valstybių narių bendradarbiavimui įgyvendinant tarpvalstybinius ir tarpsektorinius sąveikos sprendimus, kurie leistų viešąsias paslaugas teikti efektyviau ir patikimiau;

21. todėl teigiamai vertina, jog numatyta neribojamam naudojimui pateikti sukurtus sąveikos sprendimus kitoms Sąjungos institucijoms ir įstaigoms, nacionalinėms, regionų ir vietos viešojo administravimo institucijoms, užtikrinant lengvesnį įvairių valstybių arba sektorių institucijų bendradarbiavimą⁽¹²⁾;

22. pritaria ISA2 atvėrimui Europos ekonominės erdvės valstybėms ir šalims kandidatėms, nes tai bus jų integracijos su ES skatinimo priemonė; tačiau siūlo atsižvelgti į galimą kitų valstybių partnerių susidomėjimą ir gero valdymo paskatų sklaidos potencialą atverti ISA2 finansavimą ir kitoms valstybėms partnerėms, pirmiausia toms, kurios dalyvauja Rytų partnerystės arba Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystės iniciatyvose;

23. vis dėlto mano, kad nuostata, jog nacionalinių administravimo institucijų pastangas remti galima naudojant konkrečias Europos struktūrinių ir investicinių fondų priemones, yra šiek tiek ribojanti ir neapibrėžta, ir ragina išplėtoti šį pasiūlymą;

⁽⁷⁾ COM(2014) 367 final 2014/0185 (COD), p. 10.

⁽⁸⁾ Žr. komunikatą „Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje“, COM(2012) 529.

⁽⁹⁾ Konkrečiai – Reglamente (ES) Nr. 1303/2013.

⁽¹⁰⁾ COM(2014) 367 final, 29 dalis.

⁽¹¹⁾ Žr. 2005 m. lapkričio 24 d. Mančesteryje, 2007 m. rugsėjo 19 d. Lisabonoje, 2009 m. lapkričio 18 d. Malmėje ir 2010 m. balandžio 19 d. Grenadoje priimtas deklaracijas.

⁽¹²⁾ COM(2014) 367 final, Sprendimo 2 punktą.

Sąveikos užtikrinimo pažangos koordinavimas

24. pripažįsta, kad siekiant Europos viešųjų paslaugų sąveikos padaryta pažanga, kurią lėmė Europos sąveikumo strategijos ir Europos sąveikumo sistemos priėmimas, ir teigia, kad Komisija turėtų reguliariai informuoti apie viešųjų paslaugų sąveikos skirtingose valstybėse narėse, Europos ekonominei erdvei priklausančiose valstybėse ir šalyse kandidatėse, lygmenį ir teikti tarpsektorinę analizę, tokiu būdu atkreipdama dėmesį į gerąją praktiką ir įgyvendindama atvirąjį koordinavimo metodą šioje srityje;

25. siūlo, kad dabartiniai visos ES viešojo administravimo institucijų teikiamų e. paslaugų tarpsektorinės ir tarpvalstybinės sąveikos pokyčiai taptų vienu iš rodiklių, kurie bus nustatyti tęstinėje darbo programoje, taip pat ir vietos ir regionų lygmeniu, programos poveikiui įvertinti;

26. atsižvelgiant į mažą valstybių narių aktyvumą per konsultacijas dėl ISA2 programos⁽¹³⁾ siūlo, kad Komisija pasistengtų labiau įtraukti valstybes nares ir subnacionalines valdžios institucijas į ISA2 programos persvarstymo procesą;

27. sutinka, kad vienas iš ISA2 programos principų turi būti daugiakalbystė, kaip nurodyta pasiūlyme⁽¹⁴⁾, ir ragina Komisiją atkreipti deramą dėmesį į daugiakalbystės sprendimų kūrimą, suteikiant galutiniams vartotojams daugiau galimybių sprendimus naudoti savo gimtąja kalba;

28. kadangi saugomi ir tvarkomi duomenys gali būti netinkamai panaudoti, taip pat dėl socialinių ir politinių priežasčių, siūlo aiškiai pasakyti, kad vienas iš bendrųjų principų, taikomų visiems pagal ISA2 programą finansuojamiems veiksams, yra naudojimo saugumas;

29. kadangi veiksmus pagal ISA2 programos pirmtakes įgyvendinti dažnai būdavo sunku dėl sudėtingų viešojo pirkimo procedūrų, ragina Komisiją kiek įmanoma patobulinti šią sritį, nes tai taip pat leistų įtvirtinti patikimo finansų valdymo ir ekonominio naudingumo principus;

30. primena apie ne kartą savo pareikštą raginimą sprendimo projekte dėl ISA2 numatyti naujų bendrų sistemų kūrimą ir siūlo labiau taupyti išteklius, pirmiausia dėmesį skiriant dabartinės infrastruktūros atnaujinimui ir plėtrai, o ne naujos infrastruktūros kūrimui;

31. pažymi, kad pasiūlymas dera su subsidiarumo ir proporcingumo principais, bet atkreipia dėmesį į tai, kad veiksmingas valstybių narių ir jų vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas ISA2 programoje turės lemiamos reikšmės siekiant visapusiškai įgyvendinti jos tikslus ir užtikrinti, kad įgyvendinant programą bus nuolat laikomasi subsidiarumo principo;

32. todėl atkreipia dėmesį į būtinybę užtikrinti glaudžią visų viešojo administravimo lygmenų sąveiką, visų pirma sąveiką su arčiausiai piliečių esančiu ir daugiausiai paslaugų teikiančiu lygmeniu – vietos ir regionų valdžios institucijomis;

33. teigiamai vertina norą ISA2 taikyti tik tais atvejais, kada galima įrodyti Europos pridėtinę vertę ir apčiuopiamai prisidėti prie ES politikos ir teisės aktų stiprinimo ir įgyvendinimo, tarpvalstybinio arba tarpsektorinio koordinavimo pasiekiant didelę sinergiją.

⁽¹³⁾ 2013 m. lapkričio mėn. vykusiose konsultacijose savo atsakymus pateikė 16 iš 28 valstybių narių, žr. COM(2014) 367 final 2014/0185 (COD), p. 10.

⁽¹⁴⁾ COM(2014) 367 final, 4 straipsnis.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Preambulė. 19 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	(20) <u>I ISA2 programą turi būti įtrauktas naudojimo ir nuotoliniu būdu saugomų duomenų saugumo klausimas.</u>

2 pakeitimas

Preambulė. 28 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(28) vienas iš Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 nustatytų teminių tikslų yra „valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas“. Todėl programa ISA2 turėtų būti siejama su kitomis viešojo administravimo institucijų modernizavimo iniciatyvomis, pavyzdžiui, su Europos skaitmenine darbotvarka, taip pat su susijusiais tinklais, pavyzdžiui, Europos viešojo administravimo tinklu (EUPAN), ir turėtų būti siekiama jų sinergijos;	(28) vienas iš Reglamentu (ES) Nr. 1303/2013 nustatytų teminių tikslų yra „valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas“. Todėl programa ISA2 turėtų būti siejama su kitomis viešojo administravimo institucijų modernizavimo iniciatyvomis, pavyzdžiui, su Europos skaitmenine darbotvarka, taip pat su susijusiais tinklais, pavyzdžiui, Europos viešojo administravimo tinklu (EUPAN), ir turėtų būti siekiama jų sinergijos <u>ir paramos stiprinant žmogiškųjų išteklių gebėjimus viešojo administravimo institucijose;</u>

Paaiškinimas

Sąveikos bus galima pasiekti tik tuo atveju, jeigu už programos įgyvendinimą atsakingos viešojo administravimo institucijos turės tam pajėgumų, kurių šiuo metu turi ne visos institucijos.

3 pakeitimas

Preambulė. 29 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(29) Europos viešojo administravimo institucijų sąveika aktuali visiems (Europos, nacionaliniam, regionų ir vietos) valdymo lygmenims. Todėl svarbu, kad sprendimuose būtų atsižvelgta į atitinkamus tų valdymo lygmenų, taip pat, kai tinka, į piliečių ir įmonių poreikius;	(29) Europos viešojo administravimo institucijų sąveika aktuali visiems (Europos, nacionaliniam, regionų ir vietos) valdymo lygmenims. Todėl svarbu, kad sprendimuose būtų atsižvelgta į atitinkamus tų valdymo lygmenų, taip pat, kai tinka, į piliečių ir įmonių poreikius; <u>vietos ir regionų valdžios institucijos turi aktyviau dalyvauti persvarstant ISA2.</u>

Paaiškinimas

Kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvauja programoje ir jos įgyvendinime, jos turi dalyvauti ir ją persvarstant, kadangi šių institucijų patirtis gali būti kitokia, negu kitų dalyvių.

4 pakeitimas

Preambulė. 30 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(30) nacionalinės administravimo institucijų pastangos gali būti remiamos konkrečiomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų priemonėmis. Glaudžiai bendradarbiaujant pagal programą ISA2, tikėtina tokių priemonių nauda turėtų maksimaliai padidėti užtikrinus, kad finansuojami projektai būtų suderinti su visos Sąjungos sąveikos struktūromis ir specifikacijomis, pavyzdžiui, su Europos sąveikumo sistema;	(30) nacionalinės, <u>regionų ir vietos</u> administravimo institucijų pastangos gali būti remiamos konkrečiomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų priemonėmis. Glaudžiai bendradarbiaujant pagal programą ISA2, tikėtina tokių priemonių nauda turėtų maksimaliai padidėti užtikrinus, kad finansuojami projektai būtų suderinti su visos Sąjungos sąveikos struktūromis ir specifikacijomis, pavyzdžiui, su Europos sąveikumo sistema;

5 pakeitimas

Preambulė. 32 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(32) turėtų būti apsvarstyta galimybė naudoti pasirengimo narystei lėšas, kad programoje ISA2 būtų lengviau dalyvauti šalims kandidatėms ir kad jose būtų lengviau priimti ir toliau diegti tos programos sprendimus;	(32) turėtų būti apsvarstyta galimybė naudoti pasirengimo narystei lėšas, kad programoje ISA2 būtų lengviau dalyvauti šalims kandidatėms ir kad jose būtų lengviau priimti ir toliau diegti tos programos sprendimus; <u>siekiant paskatinti Rytų partnerystės ar Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystės šalis priimti Europos sąveikos standartus, joms reikia skirti dalį ISA2 lėšų, jei jos norėtų dalyvauti programoje.</u>

6 pakeitimas

2 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:	Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:
(1) sąveika – atskirų ir skirtingų organizacijų gebėjimas bendrai veikti siekiant abiem šalims naudingų ir sutartų tikslų vykdant informacijos ir žinių tarpusavio mainus organizacijoms priimtinais veiklos procesais, kai duomenų mainams naudojamos tų organizacijų informacinių ir ryšių technologijų (IRT) sistemos;	(1) sąveika – atskirų ir skirtingų organizacijų gebėjimas bendrai veikti siekiant abiem šalims naudingų ir sutartų tikslų vykdant informacijos ir žinių tarpusavio mainus organizacijoms priimtinais veiklos procesais, kai duomenų mainams naudojamos tų organizacijų informacinių ir ryšių technologijų (IRT) sistemos;
	(2) <u>Europos viešojo administravimo institucijos – ES, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens viešojo administravimo institucijos;</u>

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(2) sąveikos sprendimai – arba pagal programą ISA2 atskirai finansuojamos ir kuriamos, arba derinant su kitomis Sąjungos iniciatyvomis kuriamos nustatytais Europos viešojo administravimo institucijų poreikiais grindžiamos bendrosios struktūros, bendrosios paslaugos ir tipiškos priemonės, kuriomis palengvinamas atskirų ir skirtingų organizacijų bendradarbiavimas;	(2) sąveikos sprendimai – arba pagal programą ISA2 atskirai finansuojamos ir kuriamos, arba derinant su kitomis Sąjungos iniciatyvomis kuriamos nustatytais Europos viešojo administravimo institucijų poreikiais grindžiamos bendrosios struktūros, bendrosios paslaugos ir tipiškos priemonės, kuriomis palengvinamas atskirų ir skirtingų organizacijų bendradarbiavimas;
(3) „sprendimų tarpės“ funkcija – bandomosios fazės sąveikos sprendimų rengimas arba palaikymas iki jų paruošimo naudoti pagal kitas Sąjungos programas arba iniciatyvas;	(3) „sprendimų tarpės“ funkcija – bandomosios fazės sąveikos sprendimų rengimas arba palaikymas iki jų paruošimo naudoti pagal kitas Sąjungos programas arba iniciatyvas;
(4) „sprendimų tvarumo laido“ funkcija – tolesnis visiškai paruoštų naudoti sąveikos sprendimų rengimas ir palaikymas iki jų įdiegimo pagal kitas Sąjungos programas arba iniciatyvas;	(4) „sprendimų tvarumo laido“ funkcija – tolesnis visiškai paruoštų naudoti sąveikos sprendimų rengimas ir palaikymas iki jų įdiegimo pagal kitas Sąjungos programas arba iniciatyvas;
(5) bendrosios struktūros – specifikacijos, standartai, metodikos, gairės, bendri semantiniai fondai ir panašios koncepcijos bei dokumentai;	(5) bendrosios struktūros – specifikacijos, standartai, metodikos, gairės, bendri semantiniai fondai ir panašios koncepcijos bei dokumentai;
(6) bendrosios paslaugos – organizacinis ir techninis pajėgumas pateikti naudotojams bendrą rezultatą; jos apima bendrus įvairioms politikos arba geografinėms sritims naudotojų keliamus reikalavimus atitinkančias veiklos sistemas, taikomas sistemas ir tipinę skaitmeninę infrastruktūrą, taip pat jų palaikomąjį naudojimo valdymą;	(6) bendrosios paslaugos – organizacinis ir techninis pajėgumas pateikti naudotojams bendrą rezultatą; jos apima bendrus įvairioms politikos arba geografinėms sritims naudotojų keliamus reikalavimus atitinkančias veiklos sistemas, taikomas sistemas ir tipinę skaitmeninę infrastruktūrą, taip pat jų palaikomąjį naudojimo valdymą;
(7) tipiškos priemonės – sistemos, bazinės platformos, pasidalijamosios bei bendradarbiavimo platformos ir tipiškos sudedamosios dalys, atitinkančios įvairioms politikos arba geografinėms sritims naudotojų keliamus reikalavimus;	(7) tipiškos priemonės – sistemos, bazinės platformos, pasidalijamosios bei bendradarbiavimo platformos ir tipiškos sudedamosios dalys, atitinkančios įvairioms politikos arba geografinėms sritims naudotojų keliamus reikalavimus;
(8) veiksmai – projektai, naudojimo fazės sprendimai ir su jais susijusios priemonės;	(8) veiksmai – projektai, naudojimo fazės sprendimai ir su jais susijusios priemonės;
(9) projektas – gerai apibrėžtų užduočių, kuriomis palaipsniui tenkinami nustatyti naudotojų poreikiai, riboto laiko seka;	(9) 10 projektas – gerai apibrėžtų užduočių, kuriomis palaipsniui tenkinami nustatyti naudotojų poreikiai, riboto laiko seka;

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(10) susijusios priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> — strateginės ir informuotumo didinimo priemonės; — pagalbinės programos ISA2 valdymo priemonės; — dalijimosi patirtimi ir keitimosi tinkamos praktikos pavyzdžiais bei jų populiarinimo priemonės; — skatinimo pakartotinai naudoti esamus sąveikos sprendimus priemonės; — bendruomenės kūrimo ir pajėgumo didinimo priemonės ir — priemonės, skirtos kurti sinergijai su kitomis iniciatyvomis, kurios svarbios sąveikai kitose Sąjungos politikos srityse; 	<p>(10) susijusios priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> — strateginės ir informuotumo didinimo priemonės; — pagalbinės programos ISA2 valdymo priemonės; — dalijimosi patirtimi ir keitimosi tinkamos praktikos pavyzdžiais bei jų populiarinimo priemonės; — skatinimo pakartotinai naudoti esamus sąveikos sprendimus priemonės; — bendruomenės kūrimo ir pajėgumo didinimo priemonės ir — priemonės, skirtos kurti sinergijai su kitomis iniciatyvomis, kurios svarbios sąveikai kitose Sąjungos politikos srityse;
<p>(11) Europos bazinė sąveikos architektūra – tipiškos struktūros architektūra, kurią sudaro principų ir gairių, taikomų Europos Sąjungoje įgyvendinant sąveikos sprendimus, rinkinys;</p>	<p>(11) Europos bazinė sąveikos architektūra – tipiškos struktūros architektūra, kurią sudaro principų ir gairių, taikomų Europos Sąjungoje įgyvendinant sąveikos sprendimus, rinkinys;</p>
<p>(12) Europos sąveikos objektų katalogas – Sąjungos institucijų ir valstybių narių pateiktų Europos viešojo administravimo institucijoms skirtų sąveikos sprendimų saugykla, kurioje tie sprendimai saugomi vienodu formatu ir atitinka konkrečius pakartotinio naudojimo ir sąveikos kriterijus, galimus atvaizduoti Europos bazinėje sąveikos architektūroje.</p>	<p>(12) Europos sąveikos objektų katalogas – Sąjungos institucijų ir valstybių narių pateiktų Europos viešojo administravimo institucijoms skirtų sąveikos sprendimų saugykla, kurioje tie sprendimai saugomi vienodu formatu ir atitinka konkrečius pakartotinio naudojimo ir sąveikos kriterijus, galimus atvaizduoti Europos bazinėje sąveikos architektūroje.</p>

7 pakeitimas

3 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Pagal programą ISA2 remiama ir skatinama:</p>	<p>Pagal programą ISA2 remiama ir skatinama:</p>
<p>(a) vertinti, tobulinti, nustatyti, parengti serijinei gamybai, veikimui ir pakartotiniam naudojimui esamus tarpvalstybinius arba tarpsektorinius sąveikos sprendimus;</p>	<p>(a) vertinti, tobulinti, nustatyti, parengti serijinei gamybai, veikimui ir pakartotiniam naudojimui esamus tarpvalstybinius arba tarpsektorinius sąveikos sprendimus;</p>
<p>(b) parengti, nustatyti, parengti serijinei gamybai, veikimui ir pakartotiniam naudojimui naujus -tarpvalstybinius arba tarpsektorinius sąveikos sprendimus;</p>	<p>(b) parengti, nustatyti, parengti serijinei gamybai, veikimui ir pakartotiniam naudojimui naujus -tarpvalstybinius arba tarpsektorinius sąveikos sprendimus;</p>
<p>(c) įvertinti pasiūlytų arba priimtų Sąjungos teisės aktų poveikį IRT aspektu;</p>	<p>(c) įvertinti pasiūlytų arba priimtų Sąjungos teisės aktų poveikį IRT aspektu;</p>

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(d) išsiaiškinti, kokios teisės aktų spragos varžo Europos viešojo administravimo institucijų sąveiką;	(d) išsiaiškinti, kokios teisės aktų spragos varžo Europos viešojo administravimo institucijų sąveiką;
(e) nustatyti, prižiūrėti ir tobulinti Europos bazinę sąveikos architektūrą;	(e) nustatyti, prižiūrėti ir tobulinti Europos bazinę sąveikos architektūrą;
(f) sudaryti ir prižiūrėti Europos sąveikos objektų katalogą – priemonę palengvinti pakartotinių esamų sąveikos sprendimų naudojimą ir išsiaiškinti, kuriose srityse tokių sprendimų stinga;	(f) sudaryti ir prižiūrėti Europos sąveikos objektų katalogą – priemonę palengvinti pakartotinių esamų sąveikos sprendimų naudojimą ir išsiaiškinti, kuriose srityse tokių sprendimų stinga;
(g) per Sąjungos standartizacijos platformas ir, jei tinka, bendradarbiaujant su Europos ir tarptautinėmis standartizacijos organizacijomis, įvertinti, atnaujinti ir populiarinti esamas bendrąsias specifikacijas ir standartus, taip pat rengti, nustatyti ir populiarinti naujas bendrąsias specifikacijas ir standartus ir	(g) per Sąjungos standartizacijos platformas ir, jei tinka, bendradarbiaujant su Europos ir tarptautinėmis standartizacijos organizacijomis, įvertinti, atnaujinti ir populiarinti esamas bendrąsias specifikacijas ir standartus, taip pat rengti, nustatyti ir populiarinti naujas bendrąsias specifikacijas ir standartus, <u>įskaitant ir susijusius su duomenų perdavimu, tvarkymu ir saugojimo saugumu</u> , ir
(h) parengti sąveikos sprendimų naudos matavimo ir kiekinės išraiškos procesus.	(h) parengti sąveikos sprendimų naudos matavimo ir kiekinės išraiškos procesus.
Be to, programa ISA2 gali turėti „sprendimų tarpės“ funkciją bandant naujus sąveikos sprendimus ir „sprendimų tvarumo laido“ funkciją naudojant esamus sąveikos sprendimus.	Be to, programa ISA2 gali turėti „sprendimų tarpės“ funkciją bandant naujus sąveikos sprendimus ir „sprendimų tvarumo laido“ funkciją naudojant esamus sąveikos sprendimus.

Paaiškinimas

Duomenų perdavimas, tvarkymas ir saugojimas yra labai svarbūs sąveikumo srityje, todėl į tai reikėtų atsižvelgti rengiant ir propaguojant naujus standartus.

8 pakeitimas

11 straipsnio 1 punktas

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Komisija ir ISA2 komitetas reguliariai stebi, kaip įgyvendinama programa ISA2, koks jos poveikis ir ar ja patenkinti naudotojai. Jie nagrinėja sinergiją su papildomomis Sąjungos programomis.	Komisija ir ISA2 komitetas reguliariai stebi, kaip įgyvendinama programa ISA2, koks jos poveikis ir ar ja patenkinti naudotojai. <u>Jie Nacionalinių ir subnacionalinių valdžios institucijų turi būti prašoma pateikti grįžtamąją informaciją apie šio stebėjimo rezultatus. Komisija ir ISA2 komitetas</u> nagrinėja sinergiją su papildomomis Sąjungos programomis.

Paaiškinimas

Svarbu palaikyti dialogą su programoje dalyvaujančiomis nacionalinėmis ir subnacionalinėmis valdžios institucijomis.

9 pakeitimas

11 straipsnio 2 punktas

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
ISA2 komitetui Komisija kasmet teikia programos įgyvendinimo ataskaitą.	ISA2 komitetui, Europos Parlamentui, Tarybai ir Regionų komitetui Komisija kasmet teikia programos įgyvendinimo ir viešųjų paslaugų sąveikumo skirtingose valstybėse narėse ataskaitą.

Paaiškinimas

Informacija apie ISA2 programos įgyvendinimą turėtų būti visuotinai prieinama. Taip pat svarbu išnagrinėti sąveikumo lygį atskirose valstybėse narėse, atsižvelgiant į vietas ar regionų valdžios institucijų teikiamų paslaugų sąveikumą.

10 pakeitimas

12 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Programoje ISA2 gali dalyvauti Europos ekonominės erdvės šalys ir šalys kandidatės, remdamosi atitinkamais susitarimais su Sąjunga.</p> <p>2. Skatinamas bendradarbiavimas su kitomis trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis arba institucijomis, ypač pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę ir Rytų partnerystę, taip pat su kaimyninėmis valstybėmis, ypač Vakarų Balkanų ir Juodosios jūros regionuose. Su šia veikla susijusios išlaidos pagal ISA2 programą nefinansuojamos.</p> <p>3. Jei tinka, pagal programą skatinama jos sprendimus pakartotinai naudoti trečiosiose šalyse.</p>	<p>1. Programoje ISA2 gali dalyvauti Europos ekonominės erdvės šalys ir šalys kandidatės, remdamosi atitinkamais susitarimais su Sąjunga.</p> <p>2. Skatinamas bendradarbiavimas su kitomis trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis arba institucijomis, ypač pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę ir Rytų partnerystę, taip pat su kaimyninėmis valstybėmis, ypač Vakarų Balkanų ir Juodosios jūros regionuose. Su šia veikla susijusios išlaidos gali būti iš dalies finansuojamos pagal ISA2 programą nefinansuojamos.</p> <p>3. Jei tinka, pagal programą skatinama jos sprendimus pakartotinai naudoti trečiosiose šalyse.</p>

Paaiškinimas

Siekiant skatinti tarptautinį bendradarbiavimą sąveikumo srityje, būtina numatyti galimybę pagal programą nors iš dalies finansuoti patiriamas išlaidas.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

Europos regionų komiteto
pirmininkas

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT